

Zbirka
literarnih i likovnih
radova učenika Poreča,
Zaboka i Crikvenice

PoZiCa

2024.

POZICA 2024.

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice

Nakladnik

Grad Poreč-Parenzo i Gradska knjižnica Poreč

Za nakladnika

Irides Zović

Uredništvo

Irides Zović, glavna urednica

Zorana Geržinić

Ivana Legović

Zvezdana Legović

Dubravka Stevanović

Likovno rješenje naslovnice

Laura Anić, 7.razred

Osnovna škola Joakima Rakovca Sveti Lovreč Pazenatički

Mentorica: Eni Blašković, prof.

Grafička priprema

Nikolina Sirovica

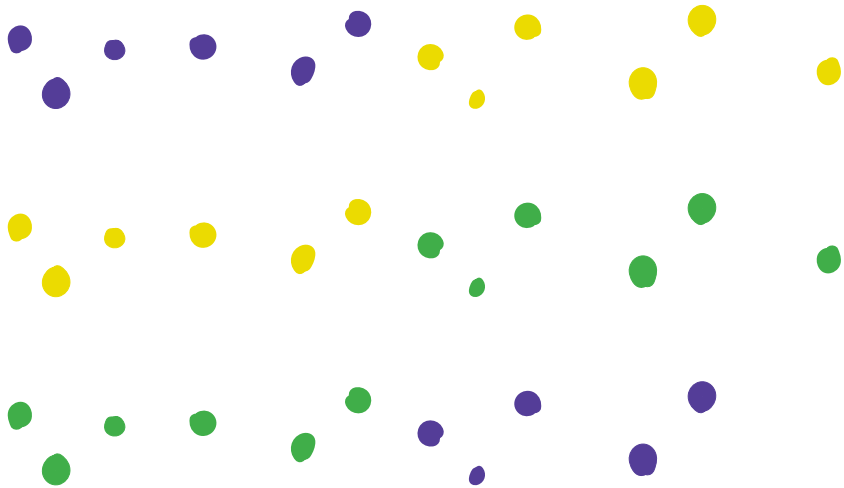
Tisak

Kerschoffset d.o.o.

Naklada

700

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Sveučilišne knjižnice u Puli pod brojem 160119058

Predgovor

Pisanje kao moćan motivacijski alat i podsjetnik na vlastite sposobnosti

Dragi čitatelji,

po 28. put u svojim rukama držim PoZiCu! Ponosna, dotičem niti prijateljstva koje povezuju tri prijateljska grada u tri županije. Niti su to koje čine radost, briga i nastojanja za očuvanje jedne višedesetljetne tradicije, a ponad svega ustrajnost, i to pogotovo u ovo suvremeno vrijeme, kada je osobito važno održati interes mlađih nam naraštaja za stvaralačko izražavanje.

Ova je PoZiCa na jednom mjestu sabrala 50 najboljih literarnih radova te 52 likovna rada učenika/ca porečkih, zabočkih i crikveničkih osnovnih i srednjih škola. Oni u tim radovima progovaraju o temama koje ih zaokupljaju, o onome što proživljavaju, osjećaju i žive. Ljubav, dom, školske radosti i brige, ovisnosti o društvenim mrežama, nemiri u svakodnevnim odnosima u obitelji i društvu, nesavršeni svjetovi u savršenim okvirima iz kojih ponekad žele pobjeći. Oni nešto mlađi pronalaze radost u proljeću, u kiši i gumenim bombonima, a ljubav mnoge od njih odvodi duboko u priče njihovih starijih s kojima su odrastali. Priče mladih literata, ali i esejistička promišljanja o svjetskim književnim djelima, prozor su u njihove „umanjene slike ukupnosti svijeta“ koje PoZiCa ustrajno objedinjuje za sve buduće generacije.

Kada govorimo o literarnom stvaralaštvu, trebalo bi se svakako osvrnuti na činjenicu da je pisanje oduvijek bilo moćan motivacijski alat i podsjetnik na vlastite sposobnosti kojih možda i nismo svjesni. Pisanje potiče kreativnost i promišljanje, a istovremeno nas vodi u uzbudljivu avanturu koja nas čini jačima i sigurnijima, stvarajući osjećaj da dijeleći vlastite misli s nekim udahnujemo život riječima na papiru. A da bismo iskoristili sve mogućnosti koje nam jezik kao instrument pruža, prije svega trebamo otvoriti srce i ispustiti svoje misli, ideje i emocije. Mladi ljudi, koji su svojim literarnim i likovnim radovima, zastupljeni u ovoj knjizi koju držite u rukama, nesvjesno stvaraju jedan novi svijet koji dovodi i do njihove emocionalne zrelosti. Dopuštaju nam da tiho uđemo u te njihove mikrokozmose, a naše duboko sjedinjenje s njihovim razmišljanjima daje upravo svrhu njihovim naporima i hodu kroz odrastanje i sazrijevanje malim, ali sigurnim koracima, kako bi ostvarili svoje ciljeve mentalno snažni i čvrsti.

Čestitam na tome svim učenicima/ama čiji su radovi našli svoje mjesto o ovoj PoZiCi, ali i svima onima koji su se odvažili i poslali svoje uratke na natječaj u Poreč, Zabok i Crikvenicu. Pozivam ih da ne odustanu i ohrabrujem da nastave bilježiti riječju i slikom ono što osjećaju, jer će zasigurno neki od njih već sljedeće godine dijeliti s nama radost na predstavljanju nove PoZiCe.

Hvala i svima vama koji ste dali svoj doprinos u stvaranju ovogodišnje zbirke. Posebno priznaje odajem mentorima/cama, jer su uspjeli potaknuti i motivirati svoje učenike da nam odškrinu vrata svojih svjetova, u zapisima kojima će se i sami uvijek moći vratiti i vidjeti koliko su se s vremenom promijenili i o čemu su tada sanjali, što su željeli imati, a što im se tada činilo nedostižnim i dalekim.

A vi, dragi čitatelji, zaronite. Duboko. Upoznat ćete ljude za koje niste ni znali da postoje. U jednom dahu, otkrit ćete čudesna mjesta na kojima još nikada niste bili.

dr.sc. Irides Zović,
ravnateljica Gradske knjižnice Poreč

Poreč, rujan 2024. godine

Siria Poropat, 8. razred
Osnovna škola Poreč
Mentorica: Marija Cvitković Nadenić, prof.

Pet neobičnih navika koje me čine savršenim

Danas sam odlučio podijeliti s vama nekoliko svojih tajnih aduta koji me čine nevjerojatno privlačnim. Naravno, to je samo u mojim očima. Da, samo u mojim očima! Ne ističem previše te svoje navike, ali mislim da je vrijeme da se prizna moja jedinstvena genijalnost. Vremenom će i javnost shvatiti kako je to, zapravo, iznenađujuće čudesno. Evo, dakle, pet neobičnih navika koje me čine jedinstvenim.

Kiša. Volim šetati po kiši. Mnogi ljudi ne bi uživali u dugoj i dosadnoj šetnji po kiši na dosadan dan. U tom slučaju ja uzmem svoj stari, otrcani kišobran pun rupa. Dok šetam, meni uopće ne smeta što mi svako malo po glavi padaju kapljice kiše. Već sam čuo puno prijedloga i pitanja o tome kako bih trebao zamijeniti svoj kišobran i zašto ga jednostavno ne bacim i kupim drugi. Jednostavno imam osjećaj da nema nikakve potrebe za zamjenu nečega s čime sam, zapravo, vrlo zadovoljan. Ista teorija vrijedi i za ljude. Zašto da pokušam promijeniti ili odbaciti ikoga samo zato jer ne može spriječiti male i nebitne kapljice?!

Gumeni bomboni. Znete li za one gumene bombone koje, koliko god su kiseli i koliko god vam smeta ta kiselost dok ih žvačete, zapravo, vam je super i ne možete pojesti samo jednoga? E, pa meni su to najdraži bomboni. Stavim jednog u usta, znam kakav me okus čeka, čak i uživam u kiselosti. Ponekad, u životu, najbolje stvari dolaze tek nakon kiselih trenutaka.

Kamenčići. Ljeti kada odlazim na plažu volim bacati kamenčiće u vodu na način da odskakuju poput žabica. Uvijek mi je cilj da kamenčiće bacim što dalje i dublje u vodu. Naravno, ne mogu uzeti veliki i teški kamen, pa tako neću ništa postići. Kamen će pasti u plićak i pritom me smočiti. Međutim, ako uzmem mali i plosnati kamen, on će kliziti po vodi samo tako. Isto mi je i s problemima s kojima se svakodnevno susrećem. Ne mogu očekivati da će jedan veliki problem samo tako otići od mene. Moram uzeti mali i tanki kamenčić, kojeg ću vrlo lagano i spretno odbaciti od sebe, a on će dugo skakutati po površini vode prije nego što potone.

Dugi red za čekanje. Sigurno ste se, kao i ja, nekada našli u dugom redu za čekanje. Oko vas su i drugi ljudi koji bi sigurno u tom trenutku bili bilo gdje samo da nisu u tom redu. Svi oni, smrknutih lica, neprestano, nestrpljivo pogledavaju na sat dok nervoza raste i raste. Kada sam i ja jedan od tih ljudi, izvedem svoj trik koji me uvijek zabavi. Počnem skakati na jednoj nozi. Svi ti izmoreni ljudi počnu me promatrati u čuđenju sve dok se netko od njih ne nasmije. Taj prvi osmijeh pokrene domino efekt smijeha u čitavom redu. Moj je cilj tada ispunjen. U svaki mučni trenutak potrebno je unijeti malo smijeha.

Zeleni ljubimci. Imam zelene ljubimce. Rastu u mojem stanu, nemaju cvjetove, samo pružaju svoje listove. Razgovaram s njima, oni me pažljivo slušaju i gledaju svakoga dana. Oni su moji najbolji savjetnici. Govorim im o svim svojim problemima, snovima i željama. Tražim savjete kako da osvojim svijet i kako da prestanem zaboravljati gdje sam ostavio ključeve. U svojoj glavi uvijek čujem njihov odgovor.

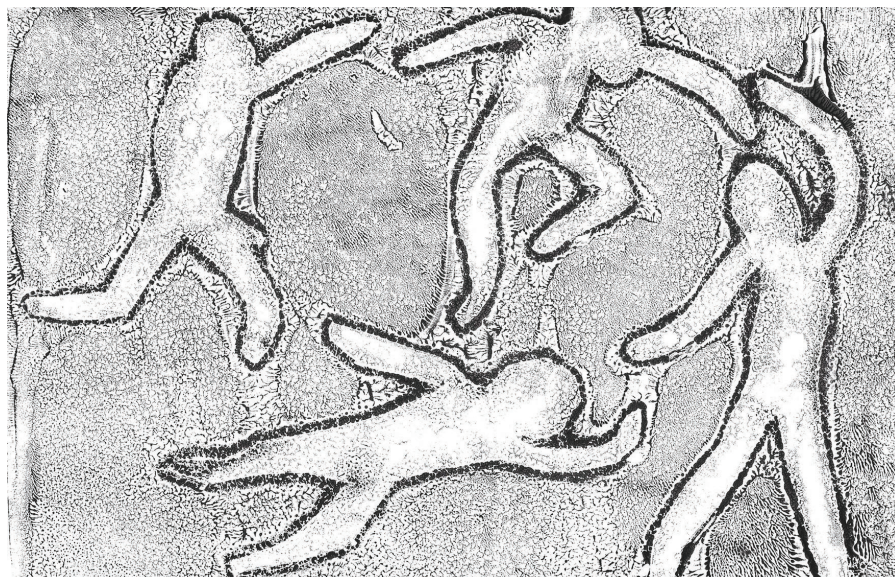
Tako! Vi ste sada svjedoci moje nenormalne briljantnosti. Možda me svijet neće odmah razumjeti, ali vjerujem da će jednog dana prepoznati genijalnost koja se krije iza ovih neobičnih navika i pomoći drugima da shvate, da je svačija neobičnost, zapravo, svačija briljantnost.

NAGRAĐENI RAD – KATEGORIJA OSNOVNA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK

Katja Mihoković, 7. razred

Osnovna škola Tar-Vabriga

Mentorica: Gordana Poropat-Alihodžić, prof.

Dora Rašić, 5. razred

Osnovna škola Tar-Vabriga

Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Svijet Mašte

Mašta je jednoga dana odlučila stvoriti nešto novo. Šetala je velikom sobom na stotome katu svoga dvorca i razmišljala. Stvaranje počinje od riječi pa je osmislila riječ olija, ali nešto nije dobro zvučalo kada bi ju izgovorila. Dok je ona o tome razmišljala, uletjela joj je kroz prozor stotoga kata ptica i zabila se ravno u nju.

Iznenadena, upitala je pticu kako se zove, a ptica je odgovorila: „Zovem se Čarli. A tko si ti?“ „Zovem se Mašta i ja sam izmislila sve ptice kada sam napravila Svijet.“ „Zbilja? Zar ti si ta velika Mašta?“ „Da, ja sam izmaštala sve vas, ali biti ovdje postaje sve dosadnije i dosadnije, a ja i dalje moram smišljati riječi. Na primjer, danas sam osmislila riječ olija, ali mislim da ne zvuči dobro.“ Čarli se malo zamislio. Ni njemu se nije sviđala ta riječ. Stajali su tako zajedno na stotome katu, dok ptica odjednom ne grakne: „Čar-li! Ja se zovem Čar-li! To je odlično ime! Zašto ne nazoveš riječ po meni?“ S osmijehom na licu Mašta se složi, zamisli još malo i izusti: „Čar-olija.“ Čarli radosno zalepeta krilima i zazviždi glasno, a onda zastane: „Ali, koju će svrhu imati riječ čarolija?“ „Znam točno koju!“ odgovori Mašta. „Čarolija će biti magična kao i ovaj Svijet u kojemu mala ptica u pravom trenutku dolazi na pravo mjesto. Kada se govori o nečem iznenađujućem, još neopisanom, nedoživljenom i nemogućem, reći će se da je to čarobno!“ Mašta je, zadivljena svojom novom zamisli, odmah otišla na šezdeset i deveti kat stvoriti čaroliju.

Kada su stvorili čaroliju nisu je ni vidjeli ni čuli, ali znali su da se nešto promijenilo. Iza njih se stvorio portal i možemo reći da je on bio čaroban. Kada su Mašta i Čarli prošli kroz portal, našli su se u Svemiru. Iz Svemira se pružao pogled na Maštin Svijet. Svijet je s te visine bio uistinu predivan, a ono što su u njemu vidjeli bilo je čarobno.

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA OSNOVNA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Anteo Bartolić, 6. razred

Osnovna škola Poreč

Mentorica: Jelena Uher, prof.

Ema Koverlica, 7. razred
Osnovna škola Poreč
Mentorica: Marija Cvitković Nadenić, prof.

Mjesec

Na kraju šume, na malenome brdu, živio je dječak Jakov s bakom i mačkom Garfildom. Živjeli su u kućici punoj cvijeća. Sve je u kući bilo divno i mirno, ali u svom tom okruženju Jakov je imao ozbiljan problem.

Naime, čim bi pala noć, Jakov nikako nije mogao zaspati zbog čega je danju bio razdražljiv i umoran. Razlog te nesаницe bili su ružni snovi koji bi dolazili čim bi Jakov sklopio oči. Zato se Jakov trudio ostati budan. Jedne je noći tako gledajući kroz prozor ugledao veliki Mjesec. Činilo mu se kao da se Mjesec u jednom trenutku nasmiješio. Ne vjerujući, protrljao je oči i shvatio da se Mjesec stvarno smiješi. Tada se Mjesec približio prozoru i počeo govoriti. Pričao je Jakovu o dalekim zemljama i raznim svjetskim čudima. Jakov je s oduševljenjem slušao Mjesečeve priče te nije ni shvatio da je zaspao i nastavio sanjati o predivnim zemljama. Dječak se ujutro probudio odmoran i sretan, a u mislima mu je bila najdraža priča o dalekoj zemlji Nizozemskoj. Zemlji vjetrenjača i mostova kojom su se prostirala čarobna polja tulipana u svim duginim bojama. Na tim poljima svoj dom su našli maleni vilenjaci koji su plesali, pjevali i sladili se nektarom predivnog cvijeća. A kad bi pala noć, postelja bi im bila među nježnim laticama cvijeta, gdje su mogli odmarati i promatrati zvjezdano nebo okupano mjesečinom.

Zahvaljujući osmijehu Mjeseca i njegovim pričama, Jakov je spavao mirno, sanjajući slatke snove.

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA OSNOVNA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Leo Čolaković, 5. razred

Osnovna škola Finida, Poreč

Mentorica: Valentina Lamot, prof.

Moje seke i ja

Prema istinitoj priči

Trebao je ovo biti jedan normalan dan u 2021. godini koji je započeo mojim buđenjem.

- Sine, vrijeme je za školu – rekla je mama glasno toga jutra.
- Da, mama, još samo pet minuta – molio sam je.
- Ajde sine, napravila sam ti kakao.
- Evo me, mama! – rekao sam.

Nisam se spustio u kuhinju pa sam začuo njen glas:

- Ajde sine, ajde!!!
- Mama, rastežem se! – izvlačio sam se tražeći još nekoliko minuta odmora u krevetu.

Nakon što sam oprao zube, umio se i doručkovao, otišao sam se obući. Nisam htio obući majicu koju mi je mama pripremila, no ono što sam ja htio, ili je bilo na pranju ili izgužvano.

- Dobroooo – rekao sam – pobijedila si!

Kada sam se obukao, otišao sam na bus i stigao u školu točno na vrijeme. Toga sam dana na rasporedu imao hrvatski, matematiku, prirodu...

- Neee, zaboravio sam knjige iz prirode kod kuće! – tada sam shvatio.

Stigao sam kući kada je nastava završila, ali kod kuće nije sve bilo normalno i uobičajeno. Vidio sam kombi hitne pomoći ispred kuće. Došao sam u stan i vidio mamu koja je uskoro trebala roditi, ali imao sam samo devet godina pa nisam razumio što se događa. Baka mi je pokušala objasniti, no i dalje nisam shvaćao.

Mama je otišla u bolnicu i bila tamo dva tjedna. Dok sam bio kod kuće s bakom i nonićem, slala mi je fotografije mojih sekica. One su se rodile dva mjeseca prije termina i trebale su duže vrijeme ostati u bolnici. Nekoliko dana kasnije, Stefany je došla kući, a Sofia je trebala ostati u bolnici jer je bila puno manja. Petnaest dana kasnije kući je stigla i Sofia. Kad je ona došla, sve je teže i teže bilo čuvati ih.

U tom periodu počeo sam puštati dugu kosu, a to znači da su me seke željele, ali i voljele čupati za nju.

Stiglo je vrijeme za proslavu njihovog prvog rođendana i njihovoga krštenja. Toga je dana bio opći kaos, ali sam ja to zanemario jer sam se igrao sa svojim prijateljima kao da je bio moj rođendan. Čak sam dobivao i poklone!

Kako je mrak padao, ljudi su odlazili kući. Moje seke nisu nikako željele otići spavati! Mama se borila sa sekama dok smo tata i ja večerali i gledali prizor te borbe kao da smo u kinu. Napokon su otišle spavati, bilo je već 1 ujutro, ali to je bilo samo te večeri.

Život je tekao normalno, a onda je stigao i njihov drugi rođendan. Ovaj je rođendan bio puno zabavniji, družio sam se sa sekama. Stiglo je i vrijeme za obiteljsko fotografiranje. U krilu sam držao Sofiu i Stefany i odjednom se stolica poskliznula pa smo svi zajedno pali u trnje. Mojim sekama nije bilo ništa, samo su se malo prestrašile, ali sam ja udario glavom u drvo. Prava je sreća što sam preživio! Opet je došla večer i ponovno je mama s njima vodila borbu kako bi ih uspavala. Već je naučila neke strategije. Ovoga su puta otišle spavati malo ranije. Čak dvije minute ranije nego prethodne godine!

Moja mama se sada priprema jer dolazi proslava trećega rođendana...

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA OSNOVNA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Samuel Pincan, 5. razred

Osnovna škola Finida, Poreč

Mentorica: Tiana Lakoseljac, mag. educ. philol. croat.

Mateo Fator, 5. razred
Osnovna škola Tar-Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Sono una ragazzina del Medio Evo

Mica facile la mia vita! Ogni giorno succede di tutto e di più, perfino per una famiglia nobile come la mia, ogni giorno si fatica. Siamo ormai nel 1224, ma si può finalmente stare in pace? So che non dovrei dire queste cose, mia madre dice che è pericoloso, le brave ragazze non parlano così, rischio di non passarmela bene poi, nell'aldilà... ma spero che Dio mi conceda questa lamentela.

Stamattina, in pratica, Julia, la governante, doveva badare ai suoi figli, ne ha undici e due hanno la tubercolosi. Allora l'ha sostituita sua figlia, la più grande che ha quattordici anni. Poverina, è una combinaguai!

Il gatto oggi si è ferito ad una zampa con una spina e la figlia di Julia, Elena, ha detto che l'avrebbe curato lei. "Tranquilli, mia madre mi ha insegnato tutto sulle erbe mediche, farò un bel lavoro; sì, sì, la signorina Elena farà un bel lavoro!", ha dichiarato. Magari le conosceva, ma non le riconosceva di certo. Alla fine si è sentito un lamento del gatto così flebile, ma così sofferente, che io e le mie quattro sorelle: Beatrice, Camilla, Amelia e Artemisia siamo corse a vedere. Elena, invece della malva aveva usato l'ortica! Artemisia, la mia sorella più grande prese il gattino e disse di lasciarla sola per un po'.

Elena fu spedita a preparare il pranzo, ma come immaginavo, dopo poco si sentì un rumore di stoviglie rotte. Appena aperta la porta mia sorella Camilla scoppiò in una risata birichina, e anche Beatrice, la mia sorellina più piccola, stava per farlo, ma quando vide che Camilla era stata mandata in punizione, si trattenne.

Toccò a me e ad Artemisia cucinare, ma io non ho mai avuto l'opportunità di imparare a lavorare in cucina; Elena si mise a darci le istruzioni ma a distanza. Però era fin troppo che non combinava qualche guaio. Decise di sedersi, ma dove? Su una sedia che si sarebbe rotta naturalmente. A quel punto non resistetti più: mi misi a ridere anch'io, e mio padre, mi fece fare tutti i lavori che avrebbe dovuto fare Elena, la quale era stata mandata a casa. Disse che se non li facevo bene, mi avrebbe fatto sposare Giuseppe, un uomo bisbetico, antipatico ed egoista, pronto a mettere le mani addosso ai nostri averi.

Comunque adesso sono a letto. È stata una giornata faticosa, ma sono comunque felice di aver visto Elena, faceva ridere. In fondo, forse è stata una bella giornata.

NAGRAĐENI RAD – KATEGORIJA OSNOVNA ŠKOLA – TALIJANSKI JEZIK

Virginia Vendrame, 6. razred

Talijanska osnovna škola/Scuola elementare italiana „Bernardo Parentin“, Poreč-Parenzo

Mentorica: Ester Grubica, prof.

Un luogo speciale

Ognuno di noi ha uno spazio speciale in cui si sente a proprio agio, al sicuro. Un luogo che dà buone vibrazioni ed energia positiva. Quello in cui si corre quando si ha bisogno di ricaricarsi o rasserenarsi. Il mio posto speciale è la casa dei nonni, quella dove non abito abitualmente ma che è più mia di ogni altro luogo al mondo. Proprio lì, davanti alla casa, c'è il mio luogo speciale: la panca di mio nonno. Si tratta di una semplice panca, fatta di legno e chiodi e si trova proprio sul prato accanto al vecchio ciliegio.

La panca non è molto comoda, infatti è costruita con assi vecchie, messe insieme, e con un risultato un poco spartano. Da qui domina la valletta verde che si apre proprio sotto ai miei piedi. In quella valle il nonno falciava l'erba quando io ero ancora piccolissima. Lo vedevo camminare pian pianino per quel sentiero impervio col suo carico pesante sulle spalle. Lì sotto, in quel mare di erba alta che d'estate ondeggiava ad ogni colpo di vento, come un lago verde appena increspato, osservavo famiglie di piccoli scoiattoli fare provviste per l'inverno, e mi perdevo nei loro giochi come davanti ad un cartone animato.

Su quella panca mi sono abbandonata un milione di volte, ascoltando cori di grilli e sentendo il sole sulla pelle, mentre il mio sguardo vagava oltre. Là dove c'è il bosco e sopra, i miei occhi ammiravano le colline circostanti.

Non c'è niente a cui io non abbia pensato lì: alla mia vita e a quello che potevo migliorare quando ancora tutto mi sembrava argilla morbida e docile da modellare con le mie mani. Da quella panca immaginavo i miei viaggi futuri, partenze e ritorni. Programmavo le mie fughe, ma alla fine mi riconciliavo con l'idea di rimanere.

Sulla mia panca intuivo i miei cambiamenti, rielaboravo i malumori e le frustrazioni, ma trovavo lì sempre anche mia madre, ogni volta che avevo bisogno di lei. Mi bastava attraversare il prato, saltar su quelle assi scomode, e lei era lì. Io sorridevo e dicevo: "Sapevo che ti avrei trovata qui."

C'è un posto speciale per ognuno di noi. Quello era il mio. Ancora adesso mi basta socchiudere gli occhi per sentire il legno ruvido sotto le dita, il frinire dei grilli e l'odore del fieno che il nonno tagliava in estate.

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA OSNOVNA ŠKOLA – TALIJANSKI JEZIK

Naja Jugovac, 8. razred

Talijanska osnovna škola/Scuola elementare italiana „Bernardo Parentin“, Poreč-Parenzo

Mentorica: Ester Grubica, prof.

Lara Prekalj, 8. razred
Osnovna škola Joakima Rakovca Sveti Lovreč Pazenatički
Mentorica: Eni Blašković, prof.

Tišina i Zmajoliki

Sjedim sam u zagrljaju sile, a krila su mi spremna za let.

Prilazi mi grupa ljudi. Većinom moji godišnjaci. Osušeni, izbljednuli.

- Šta ima, crni?

Obratio mi se sa smiješkom kao da me poznaje, visoki dečko duže crne kose. Šutio sam. Nisam smio biti viđen, međutim činilo mi se kao da ni ovi ne bi bili oduševljeni murjom. Dugokosi je svezao kosu u neurednu punđu i pružio mi ruku da ustanem s hladnog betona. Ulica je bila napuštena s manjkom svjetlosti pa mu nisam uspio dobro vidjeti izraz lica. Nisam mogao razaznati namjeru iza te podrugljive rečenice. Zapravo, ni jednom od njih nisam vidio lice, kao da ga nisu ni imali.

Hodali smo zajedno kao neka banda bezličnih stvorova. Kroz stražnji prozor ušli smo u zgradu na čijem su podu bili rastegnuti madraci. U kutu sam primijetio dječaka, ne puno starijeg od mene, kako leži. Bio je u nesvijesti, a u ruci mu je bila šprica s metalnim šiljkom na vrhu. Nitko osim mene na njega nije obratio pažnju.

Posjedali smo svi na dva kauča na drugoj strani prostorije. Dugokosi je iz džepa izvukao vrećicu bijelog praha. Sjedio je nasuprot meni.

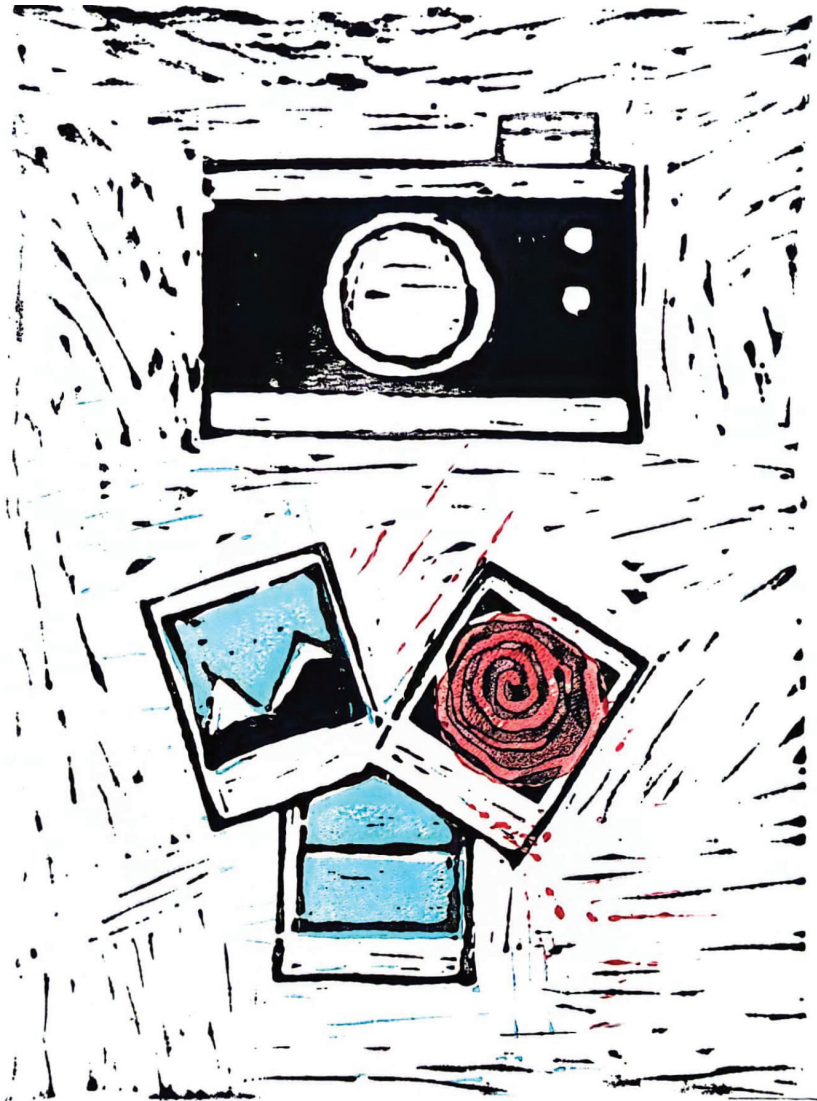
- Čuj, vidim ja da si ti izgubljen i da nisi odavde. Ovo nije za džaba, da se razumijemo, svako od nas mora odraditi dio posla. Tvoj je dio, za sada, otplatiti dug. Ne zanima me kako. Za sada možeš ostati tri noći, dok ne odlučim kako ćeš mi se odužiti. Nešto ćeš mi odraditi. Jasno?

Približio mi se želeći me zastrašiti. Samo sam klimnuo glavom. Oči su mu bljesnule poput dva trokutasta komadića stakla.

- Postoje samo dva pravila... - nastavio je. - Prvo, nema stvarnih imena. Na primjer, ja sam Kozlac, ovo pored tebe su Čistač i Tišina.

Okrenuo sam se, a pored mene je sjedio Čistač koji je komadić papira motao u cjevčicu. S druge strane bila je plavooka djevojka, kratko očišane smeđe kose. Koža joj je bila svijetla, a obrazi lagano crveni. Ispod očiju bili su joj tamni polumjesečasti obrisi, usta suha i bezbojna. Izgledala je poput porculanske lutke. Pogledala me sa strane ne rekavši ni riječ. Rukom je kosu prebacila iza uha. Primijetio sam ožiljke na njezinom zapešću.

Kozlac se zakašljao.

Lea Venier, 8. razred
Osnovna škola Poreč
Mentorica: Marija Cvitković Nadenić, prof.

- Drugo pravilo je, naravno, nema murje. Od sada si Crni. Tvoj madrac je onaj pored onog tamo grafita.

Pogledao sam u pravcu njegovog kažiprsta i vidio natpis „ZMAJOLIKI“, napisan crvenim tiskanim slovima.

Jedno sam znao, ovdje me bar neće deportirati i sigurno je bolje od hladnog i mokrog pločnika.

XXX

S druge strane nikada i nigdje, jedno svjetlo poziva me.

Bilo je oko pet, ili tako nešto, kad sam ustala. Primijetila sam da pored mog madraca leži Crni. Ritam, kako je disao, podsjećao me na ritam koraka koji su mi se približavali one noći. I dalje se ne mogu sjetiti što se zapravo tada dogodilo. Sjećam se zvijezda koje sam promatrala dok sam stajala na vanjskoj strani ograde na vrhu zgrade, sjećam se tišine. Taman kad sam pokušala poletjeti, zgrabilo me nešto tamno, ali nekako toplo. Sjećam se i hladnih pločica kupaoionice i kako sam sjedila tamo želeći bar nešto osjetiti. S druge strane vrata plač... i snažni udarci. Kad razmislim, možda sam tamo imala što za jesti, ali... nisam mogla živjeti u onakvoj kući. Kući s dvije strane gdje je jedna rušila drugu. A ja sam bila u sredini.

- Imaš predivne oči - prestrašio me Crni.
- Dobro jutro - odgovorila sam mu hladno.

Ustao je i primijetila sam modrice po njegovim leđima. Htjela sam pitati od kud mu, ali nisam htjela ispasti kao poremećena, a onda je on ionako sam odgovorio.

- Policajci očito ne vole obojane ljude, ha?- rekao je i nasmiješio se kutom usne, pa upitao - Koliko dugo si već kod Kozlaca?
- Recimo tjedan dana... Ajmo u šetnju, znam jedno mjesto. - rekla sam mu to iako nisam znala gdje da idemo.

Hodali smo. Sunce je polako izlazilo. Tišina i Crni, jedno kraj drugog. Na nešto me to podsjećalo.

- Ti se zoveš Tišina jer stalno šutiš, pretpostavljam.

Shvatila sam da me izaziva, ali odlučila sam da neću reagirati.

- Zašto se Kozlac onda tako zove? - nastavio je.
- Govori se da mu je mama ubila tatu tako što je skuhalo čaj od kozlaca.

Nije više odgovorio.

- Ne sviđa mi se što su te nazvali Crni. - oklijevala sam na sekundu - Od sad si za mene Zmajoliki.

XXX

Zemlja je ispod nogu tako nježna, gleda me i čeka da se predam.

Sada sam danju jasno vidio. To je cesta na kojoj sam se pred koju noć razdvojio od obitelji. Izašli smo iz šume i hodali nekoliko sati baš po ovom putu na kojem nas je uhvatila noć. Zabljesnuli su nas farovi. Majka me odgurnula i otkotrljao sam se u jarak. Gledao sam iz jarka kako se kamion udaljava s mojom obitelji utrpanom pod ceradu. Grčevito sam stiskao ogrlicu koju je moja majka dobila od bake. Bio sam kukavica.

Pitam se ima li smisla ići dalje...

XXX

- Danas ti je zadnji dan, crnčugo!

Zlazio me probudio. Dani su mi prošli toliko brzo da se nisam ni sjetio da mu dugujem. Iskreno, nisam se mogao ni sjetiti što sam radio zadnjih par dana. Sjećam se smijeha, dima, puno smijeha.

- Smislio sam kompromis, obojani prijatelju. Sve šta trebaš napraviti je prenijeti ovaj ruksak preko granice, tamo si slobodan. S tobom će ići i Tišina jer mi i ona duguje. To su znači dva ruksaka. Na izlazu iz šume će vas čekati Čistač. Dat ćete mu ruksake, a on će vam dati torbu s kešom. Tri milje eura za oboje. Dijelite kako hoćete. Ali ako vas ulove, preuzimate sve na sebe. Krećete sutra u tri.

Pogledom je prostrijelio nju pa mene.

XXX

Što mi to ne da? Što mi to ne da? Ne da mi da krenem na put.

Ne znam zašto mi je bilo onako teško ustati danas. Osjećala sam se kao da napuštam dječju sobu. I to ne po prvi put. Taj prljav, a suh, istrošen, ali topao madrac. Bio je najbliže osjećaju doma koji sam ikad imala. Gledala sam kroz prozor, u ništa, u tminu. Nečujno se previjala poput neke vune ili užeta koji bi me mogao zamotati i ugušiti. Okrenula sam se i vidjela da je Zmajoliki zaspao.

XXX

I opet sanjam... Sanjam...

Kako bih volio da je sve ono bila noćna mora. Sanjam miris kave koji me budi. U kuhinji nema moje obitelji. Izlazim iz kuće. Oglušim. Hladni vjetar s mirisom kave. Majka kopa po pepelu. U ruci joj je lančić. Lančić je jedino što je ostalo od naše kuće. Čuli smo vriskove susjeda, blizanki. Albe i Allie. Izvukli smo ih iz ruševina i pobjegli.

Andela Paropatić, 7. razred
Osnovna škola Joakima Rakovca Sveti Lovreč Pazenatički
Mentorica: Eni Blašković, prof.

- Hajde, stigli smo!

Probudio me glas Tišine.

- Moramo stići do šume prije zore.

Hodali smo s teškim ruksacima. Na brdu na kojem počinje šuma, sunce nam je obasjalo oznojena leđa. Htio sam se okrenuti i pogledati izlazak. Nisam. Hodali smo kroz šumu par sati. Zatim po livadama crtajući u travi svatko svoj trag. Pa ih opet spajali u jedan.

XXX

Predali smo ruksake Čistaču. Imao je ruke nježnije od Tišine. Dao nam je svežanj zamotan papirom. Zgužvanu kartonsku čašu s ostacima kave bacio je na pod. Sjeo je u auto i otišao. Poderali smo papir i prebrojali novac. Duplo manje od očekivanog. Trebali bismo nastaviti bježati, ali nije bilo trave za crtanje puteva. Samo beton koji nam se smiješio crnim osmijehom pokvarenih zuba, na drugoj strani granice.

** U priči su korištene riječi pjesme Darka Rundeka „Sanjam“*

NAGRAĐENI RAD – KATEGORIJA SREDNJA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Neva Blažević, 3. razred opće gimnazije

Srednja škola Mate Balote, Poreč

Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Megi Gostojić Strani, 5. razred
Osnovna škola Tar-Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Raspašoj

U učionici je raspad sistema. Malo se previše naživciram na neke stvari na koje ne bih smjela.

Na primjer ovo sad: Nikola je opet Ellu nazvao glupom plavušom i rekao da joj je mjesto u kuhinji. Ne znam kada je, u kojem trenutku, takvo ponašanje postalo normalno. Jer, prema mojem mišljenju... Ma, zapravo, zašto vam uopće moram to objašnjavati, valjda je jasno.

S druge strane učionice opet onaj geng mlati krede plastičnom bocom kao bejzbol palicom gađajući ploču, i to neuspješno. Klara, Tara i Lana šminkaju se i pričaju o dečkima starijima od njih dobre četiri godine ili o ostalim curama koje nisu toliko popularne kao one, naravno, ništa dobro.

Dopustite da vam nešto objasnim: U današnje vrijeme sramotno je biti pametan. Zapravo, ne, pogrešno sam se izrazio, sramotno je pričati malo elokventnije, rješavati zadaću, čak i dobivati petice. Dobro, ovo zadnje ne, to ja malo pretjerujem, ali te svakako nazivaju štreberom. Evo, vidite: Tina je, kao i uvijek, riješila zadaću, a Lovro, kao i uvijek, nije. Pa će je baš on, koji je najčešće naziva pogrdnim imenima, pitati za zadaću.

Dobro, dosta o tim zadaćama, osim toga, došla je profesorica.

- Dobar dan, učiteljice! - rekosmo svi uglas stojeći na nogama.

Inače se ne ustajemo, ali ovo je profesorica Babić, najstroža profa u školi. Svejedno, to ne potiče moj rasplamsali razred da zaveže ta svoja... Neću dalje, znate na što sam mislila.

- Otvorite udžbenike na 67. strani, pročitajte tekst i odgovorite na pitanja ispod. Imate petnaest minuta pa ćemo zajedno provjeriti što ste napisali.
- Aaaa, profesorice smijem li na WC?

Uvijek se nađe netko takav. U ovom slučaju je to bio Luka.

- Luka, sad je bio odmor!
- Da, profesorice, ali prije nisam stigo.
- Ne zanima me! Čekat ćeš sljedeći odmor.

Tako je, recite mu! A, sad, na posao. Čekaj, što se to tamo događa? A, pa da! Aleksandar igra Brawl Stars s Patrikom koji, by the way, još uvijek ima udžbenik iz matematike na stolu.

- Mila, pssst! Milaaa, ej!

Zoe Bošnjak Simunić, 8. razred
Osnovna škola Poreč
Mentorica: Marija Cvitković Nadenić, prof.

Evo ga na, tko će danas biti taj koji će me pitati: „Na kojoj stranici?“

- Na kojoj stranici je rekla da su ta pitanja?

E, pa naravno, Tara.

- Na 67. strani.
- Si ti to riješila? Pa da slikam.
- Daa, sigurno. Sad nam je tek rekla što da radimo, nisam niti pročitala tekst.
- Kakav takst?
- Ma jooooj, ni ja ne znam, pitaj nekog drugog.

To je laž, ali izgubit ću svih petnaest minuta na nju ako nastavim ovako odgovarati na njena glupa pitanja.

xxx

Evo ga! Gotova sam, čak sam znala odgovoriti na sva pitanja. Sad se samo moram nastaviti praviti da nešto radim kako me nitko ne bi pitao da pošaljem u grupu sliku odgovora. Lagano, sad samo crtaram i svi misle da pišem. Još radim neke mučne face uz to, i to je to.

- Dobro, jeste gotovi.
- Ne, još malo profesorice.
- Ajde, još malo.

xxx

- Ajde, do sad ste već morali biti gotovi. Tko su redari ovaj tjedan?
- Ja, profesorice, ja ću!

Lovro i Ella su redari, a ne ti Klara koja želiš u šetnjicu.

- Trebala si još prije obrisati ploču, za odmorom, a ne sada da gubimo od sata.
- Smijem li samo ići oprati spužvu?

Aha, da, vjerojatno se dogovorila s prijateljicom iz ekonomske pušiti u WC-u. Da, to će biti, vidite da ima neku pravokutnu izbočinu u džepu. U drugom ima mobitel, naravno.

- Ajde idi, ali nemoj da ti to močenje spužve sad trajee... Dok čekamo Klaru da se vrati, može li mi netko reći što je napisao za prvo pitanje?

Javit ću se pa sam mirna do kraja sata jer profa ionako proziva „štrebere“ samo jednom po satu. Ove druge, zujavce, barem dva puta.

Lucija Jozić, 6. razred
Osnovna škola Poreč
Mentorica: Marija Cvitković Nadenić, prof.

- Ima netko drugi da se javlja, osim Mile?

Naravno da nema, kakvo je to pitanje? Jedino bi se Tina mogla javiti, ali ovaj put valjda neće. A, ne! Vidi je! Spusti tu ruku da ti ju ne...

- Dobro, Tina, još netko? Ne? U redu. Ajde, Mila, pročitaj ti pošto si se prva javila. Tina će pročitati odgovor na drugo pitanje. Pročitaj i pitanje, molim te.
- Koje su ovlasti kralja u Rimu, tko ga bira i koliko on vlada? Kraljeve ovlasti su svećenik, vrhovni sudac, te vojni zapovjednik. Bira ga senat, a vlada doživotno.
- U redu, imate svi tako zapisano?
- Daaa. - svi rekoše uglas.

Evo je, vratila se. Briše ploču tako „lijepo“ da nije ni važno je li spužva oprana ili ne. Kad bi to vidio profesor Tintor, on bi poludio i održao cijelu jednu lekciju o tome kako se briše ploča. Pogotovo kada ploča ne bi bila obrisana od vrha.

xxx

- I zadnje pitanjee... Larisa.
- Da?
- Larisa, je li ja to vidim mobitel ispod klupe?

Ooo, ne! Bit će prepiranja.

- Ne, profesorice to je kalkulator.
- Ne pravi me glupom Larisa.
- Ma, nije profesorice, stvarno!
- Zašto bi sada uopće imala kalkulator?
- Uuuuuuuuu!

Evo, geng se javlja sa svojim zvukovima kao da je tu netko nekoga „rešio“.

- Dobro, imam mobitel, ali ga ne koristim.
- Neću se s tobom prepirati više Larisa. Predaj mi mobitel.
- Neću!
- Uuuuuuuuu!
- Dobro, onda se možeš prošetati do pedagogice.
- Dobro.

I ode ona, a bome, čuje se i zvono.

- Riješite onda taj zadnji zadatak za zadaću. Tko nije stigao na satu. Doviđenja!
- Doviđenja!

Zvono za odmor, ako niste znali, označava početak novog kruga raspasha. One babe se šminkaju, geng gađa ploču kredama, Klara šara ploču, kako bi je mogla brisati za vrijeme sata, Aleksandar i Patrik se još nisu skinuli s mobitela.

I tako još treći sat, četvri, peti, šesti, drugi dan, drugi tjedan, sljedeći mjesec, sljedeću godinu i onu nakon i onu nakon te!

Jedino mi preostaje Tina, koja se svaki put nasmije kao neki podli gremlin kada netko kaže pogrešan odgovor. Valjda je to toliko uveseljava, baš lijepo!

Moram i ja pod hitno instalirati Brawl Stars!

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA SREDNJA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Anika Blažević, 1. razred opće gimnazije

Srednja škola Mate Balote, Poreč

Mentorica: Dunja Janko, prof.

Chiara Mačinić, 1. razred
Gimnazija i strukovna
škola Jurja Dobrile Pazin
Mentorica: Marinka Burić, prof.

Ivana Sluganović, 3. razred
Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin
Mentorica: Eva Bulić, prof.

Ljubav ne vidi očima

Godina je 1955. Selo Ritošin Brig u srcu Istre nagrizla je zima. Nakon novogodišnjih praznika, djeca su pohrlila u svoju staru školu.

Ona je nosila haljinicu koju joj je majka skrojila. Obula je visoke suknene čarape do koljena i istrošene cipele na vezice. Bile su joj još uvijek velike. On je nosio pokrpane hlače, a na koljenima su se isticale jajaste zakrpe. Jako mu se sviđala. Sjedila je u klupi pored njega i dijelili su gumicu za brisanje. On je nikad nije imao, prošao bi jezikom preko kažiprsta i njime obrisao iskrivljeno slovo. Nogom bi je znao gurkati ispod klupe. Godila joj je njegova pažnja i neprestano se gurala među dječake želeći biti poput njih. Toga je dana u dječачkoj igri dobila metak iz njegovog drvenog pištolja, tik do oka. Drvena kuglica ostavila je žarko crveni trag na njezinom licu. I rupicu. Zaplakala je. On se skamenio.

“Mali, ča to se dela? Znaš da si je moga oslipit? I ča biš onda, biš je mora uženiti?!” zagrmio je stari učitelj.

“Ja je volin. Meni je ona najlipja. Nisan stija da tako fini. A ja bin je uženija i slipu. Bi me volila i prez oka, jubav ne vidi očima”, mudro je odgovorio. Ona se posramila. Prstima je prevrtala rub haljine. Bio joj je još i draži. Prestrašen i tužan, učinio joj se kao anđeo. Bili su tek djeca.

Godine su prolazile. One cipele postale su joj tijesne, haljina prekratka. I ona rupica pored oka još joj se uvijek vidjela. Rasli su i sve više se gledali, hodali tako malim koracima da što duže budu zajedno. Najviše od svega voljela je plesati s njim. Činilo joj se da putuje prema oblacima dok su u ritmu polke i valcera letjeli po plesnoj dvorani. Njegove ruke čvrsto su je držale oko struka.

Često su bili gladni. Život je bio sve teži. On je odlučio otići u Ameriku, trbuhom za kruhom.

“Ću pojti i ću delati da skupin šolde i za te, pak ću doj po te. Ću ti pisat da se prontaš. Nemoj plakat. Samo me čekaj.”

Često bi je tužnu vidjeli na stepenicama koje su vodile do cvijećem okićenog *baladura*. Čekala je poštara i svaki dan ga isto pitala:

“Barba poština, je dolo ča za me iz Merike?”

Poštar joj više nije ni odgovarao. Mjeseci su prolazili. I godine. Ali ona je snažno voljela. Ljubav ne vidi očima. Samo dušom.

A onda je jednoga dana došla omotnica, drugačija i veća. Na njoj puno pečata.

“Šinjarina, finalmente je došlo ništa za te!”

Sa suzom u oku čitala je:

“Osmega šetembra dođi u Trst. Ću doj po te, ćemo se uženiti i gremo skupa u Meriku.”

U malu vrećicu zbila je jednu haljinu, nekoliko komada donjega rublja, sapun i češalj. Toga su rujna 1967. godine okrenuli novi list.

“Dodao me danas na *Snepu* i zapratio na Instagramu”, oduševljeno je skakutala po sobi njezina unuka. Nije ju ništa razumjela. Nakon tri dana, bijesno je gledala u ekran svog telefona: “*Sinao* me prije tri sata i još mi nije odgovorio!”

Zaljubljena sam u priče svojih starijih. Slušala bih ih satima. Razmišljam; na što se svela ljubav? Na neumorno prevrtanje Instagrama i Snapchata, proučavanje tko je kome što *lajkao*, je li netko vidio *story*, zašto nije *lajkao*? Pusta čekanja. Natjecanja. Maske. Borim se s današnjim idealima, začahurena u svijet knjiga i starih filmova, u priče onih koji su mjesecima čekali pismo iz Amerike. Koliko su današnje ljubavi iskrene? Kakve ljubavi danas opstaju, koliko traju?

Tapkam u mraku. Sanjam li? Šetam usporenim korakom da što duže budemo skupa.

A on i ona i danas žive u lijepoj kući u Americi, okruženi svojom djecom i unucima. Desetljeća i desetljeća su prošla, a ona još i u mraku zna gdje joj je ona rupica pored oka. Još i danas zaplešu polku i valcer. Sve je isto. Samo je ljubav snažnija. Samo je on više ne prepoznaje. Ne zna tko je ona. Ali ona zna tko je on. I miran je uz nju. Jer ljubav ne vidi očima.

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA SREDNJA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Lucija Geržinić, 3. razred jezične gimnazije

Srednja škola Mate Balote, Poreč

Mentor: Ivan Čupić, prof.

Eva Palman, 7. razred
Osnovna škola Joakima Rakovca Sveti Lovreč Pazenatički
Mentorica: Eni Blašković, prof.

Slučaj Nasmijane Zvijeri

- Ma, ti si stvarno poludjela, to je nemoguće! - reče Valeria, najpopularnija, ujedno najneugodnija i najoholija djevojka u školi.
- Kažem ti, istinabog, da novinari često lažu kako bi vijesti bile zanimljivije, no imam osjećaj da ovo nije takav slučaj...- izjavim ne toliko samouvjerenim glasom.
- Da, da, mislim da se opako varaš. Ne samo da mislim, već se mogu i kladiti jer znam da neću izgubiti - izgovori Valeria malo povišenim tonom kako bi svi bili upućeni u ovaj zatvoreni razgovor.
- U što ili u koliko se kladimo onda? - rekoh samouvjerenije ovaj put. Grupica ljudi koja se oko nas okupila potpuno je utihnula iščekivajući Valerijin odgovor. Ipak si Njezino Visočanstvo nije moglo priuštiti da joj jedna djevojka niže klase, tj. ja, odgovara.
- 10 000 dolara, imaš vremena do petka u ponoć, tada ću i ja doći u posjet tebi i tvojoj nasmijanoj zvijeri. No, hajde sad, vrijeme ti brzo otkucava - reče Valeria prasnuvši u smijeh sa svojim takozvanim prijateljima.

Očito još nije shvatila da ju svi oni iskorištavaju za novac i da je ustvari problem u njoj a ne u svima nama, kako ona kaže, no tko sam ja da bih sudila. Srijeda je, što znači da imam puna 3 dana za svoju misiju, svoj slučaj nasmijane zvijeri. Sigurno se pitate tko je ta Nasmijana Zvijer. Ne bih se ja pitala tko je to, već što je to. Od toga nema ništa ljudskoga, osim tog prepoznatljivog, iznimno dubokog muškog glasa, koji se tiho podsmjehuje sve glasnije dok bubnjiće žrtve ne probije histerični smijeh nepoznatoga bića.

Legenda kaže da Nasmijana Zvijer od svojih žrtava ne uzima ništa osim glasnica. Tako ljudi i nestanu kad prolaze onom crnogoričnom šumom uz Denalijski masiv. Ovo je Aljaska, no ekstremno vrijeme ne može biti razlog smrti stotina ljudi kojim je, nađenima pri smrti, nedostajao jedan te isti organ; glasnice. Tako sam i izgubila majku.

Da vas uvedem u priču: jednoga hladnog studenog dana, u kasnim večernjim satima, moja se majka uputila u svoju tipičnu rutinu hodanja blizu šume. Da se razumijemo, ona je znala legendu o Nasmijanoj Zvijeri, no baš kao i ostali, nije bila uvjerenjena u taj novinarski trik radi kojega raste popularnost našem malom gradiću. Uglavnom, na samome kraju šume zastala je poželjevi se napiti ledene vode s obližnje fontane. U tom je trenutku začula veoma prepoznatljiv smijeh koji nikako nije mogla ignorirati. Mislila je da je poludjela jer je to smijeh njezine majke koja je preminula prije desetak godina. Ona je osoba koja me uputila u cijelu

priču s Nasmijanom Zvijeri, no nisam joj mogla previše vjerovati s obzirom na to da joj je dijagnosticirana shizofrenija godinu dana prije smrti. Smrt njezine majke nikad nije bio potvrđena, stoga je uvijek postojala ona mala šansa da će ona jednoga dana samo ušetati kroz naša ulazna vrata. Moja je majka bila presretna i lila je suze radosnice te je pojurila duboko u obližnju tajgu kako bi je zagrlila.

Nitko ustvari ne zna što se dogodilo s njom. U policiji se vodila kao nestala osoba. No ja znam što je bilo, ali tko će vjerovati petnaestogodišnjoj djevojci niže klase i ugleda.

Trenutno živim s ocem u malom stanu, u centru grada. Bolje rečeno, živim sama jer čovjek koji nosi titulu moga oca radije provodi vrijeme u obližnjem klubu nego kod kuće, no već sam navikla na to, stoga nema problema.

- Što ću sad, nema mi druge, moram to učiniti. Mislim da i hoću, ovaj petak saznajem istinu pod svaku cijenu - kažem sebi, tješeći pritom samu sebe oko najzabudljivije i, ujedno, najstrašnije stvari koju ću najvjerojatnije ikada učiniti u svome dosadnom životu.
- Ponoć i tri minute, je li, vrijeme je za krevet. Ipak se sutrašnji ispit iz matematike neće sam napisati - pomislim i polagano tonem u san.

Sedam i jedna minuta, budilica se oglasila, a moje su oči, kao čačalicama fikisrane, ukočeno otvorene nekoliko sati, ništa novo ni nepoznato. Noćne su more česta pojava, posljedica gubitka majke koji se dogodio prije par mjeseci. Iako, ako me um i podsvijest ne varaju, postaju sve jače i izraženije, te vizije postaju... stvarnije. Svake noći. Svake noći otkako je nema, ovo se događa. Dokada će trajati?

- Ako treba, prisilno ću te zaustaviti, samo, molim te, nemoj - reče Valentino, Valerijin brat blizanac, i ujedno, moj najbolji prijatelj.
- Valentino, ako sada ne odem, možda nikad niti neću. Uostalom, u igri je novac koji bi moga oca izvukao iz dugogodišnjih dugova. Koliko god da ga mrzim, ne mogu podnijeti nove modrice na njegovom krhkom tijelu. Ljudi svakodnevno dolaze i odlaze, a modrica je na njemu sve više. Ne mogu si priuštiti gubitak i zadnje osobe koja se ubrajala u ono što se zove obitelj - govorim objašnjavajući svoju tešku životnu situaciju potencijalnom neprijatelju. Valentino je drag, i sve to, no ipak je on Valerijin brat blizanac i to se nikada neće moći promijeniti, tako da - opreza nikada dovoljno.
- Ako je to ono što je potrebno da bi jednom zauvijek zatvorila to mračno poglavlje svoga života, voljan sam poći s tobom. Vidiš, ja si ne mogu priuštiti izgubiti TEBE. -
- Jesi li poludio!? Idem sama i točka. Ako se ne vratim, znat ćeš što se dogodilo i da sam bila u pravu. A sad krenimo, ne želim kasniti na ovaj ispit. Ne primam stipendiju kako bih imala loše ocjene. -

Lana Koraca, 8. razred
Osnovna škola Joakima Rakovca Sveti Lovreč Pazenatički
Mentorica: Eni Blašković, prof.

...

13. veljače. Petak. Sedam sati i jedna minuta. Točno šesnaest sati i pedeset devet minuta do mogućega potpunog preokreta moje sudbine. Otac mi u kući. Čudno.

- Kamo ćeš, tko ti je rekao da možeš izaći? - promrmlja sebi u bradu ispijajući zadnji gutljaj piva. Da, u sedam ujutro.
- U školu, oče, znaš, da naučim nešto novo, i kako bih jednog dana mogla zarađivati za nas oboje. -
- E, to volim čuti, no hajde sad, što si stala, razlaz! - odbrusi moj dragi otac ulazeći u svoju sobu zaključavajući vrata za sobom. -
- Taj trik pali svakoga puta - pomislim izlazeći iz hladnoga stana. Žao mi je što lažem vlastitome ocu. Mislim, nije to potpuna laž. U školu idem, no ono što se događa nakon nje, nije njegov posao.

Cijeloga sam dana izbjegavala Valentina. Nisam se mogla suočiti s njegovim uvjerenjima i odgovaranjima moga odlaska u šumu, već znam da bih prasnula u plač, no od toga nema previše pomoći. To neće vratiti moju majku niti bilo koju drugu jednu majku, oca, brata ili sestru svake druge osobe koja proživljava tugu sličnu mojoj.

Oni zaslužuju miran završetak, a ja im ga želim omogućiti, kao i sebi. Naravno, nisam uspjela izbjeći Valeriju i njezinu vojsku, pod nos su mi gurali skupi nakit i satove koji otkucavaju brže nego ikad, barem se meni tako čini.

- Konačno! Vrijeme je za istinu! - pomislih spremajući stvari u svoju starudiju od torbe.
- Ti! Čekaj! Dobila sam informaciju od tvoje profesorice da voliš književnost, slobodno nam se pridruži na našem uzbudljivom predavanju o Marku Twainu. Sigurna sam da će ti se svidjeti! - govori osoba koju ja u životu nisam vidjela. Koliko god mi je ova ponuda bila primamljiva, morala sam odbiti zbog svoje misije.
- Hvala Vam najljepša, ali stvarno sam u gužvi i morala bih krenuti. -
- Da, to ti nije bio izbor - reče nepoznata gospođa prekrivši mi usta rukama.

Valerija. Trebala sam znati da je ona iza ovoga. Očito sam ju podcijenila, njezina ludost i opsesija pobjedom nerealna je za ovaj svijet. Ne bih ju okrivila, ali ugledala sam u kutku vidokruga, iza plakata, kako se guši od smijeha.

- Mislim da ću...- bile je moja zadnja nepotpuna rečenica prije potpunoga crnila pred mojim očima.

...

- Probudi se. Probudi se. Hajde, probudi se već jednom! - bile su prva potpuna rečenica koju sam čula nakon ove duge epizode.
- Stvarno nemam cijeli dan, a bome ni ti, diži se! -
- Valentino. Taj bih glas i pod zemljom prepoznala.
- Moja te sestra strpala u ovaj vlažni podrum. Ne brini se, dobro si. Imaš još vremena za svoju misiju. Znam da nećeš odustati i da se nećeš složiti s ovim, no idem s tobom, svijelo se to tebi ili ne. -
- Valentino... hvala ti, na svemu, i stvarno to mislim i... -
- Volio bih nastaviti ćaskati s tobom, no imaš samo sat vremena za potpuni preokret svoje sudbine, tako da bi bilo najbolje da krenemo! - reče Valentino potpuno smirenim glasom, što mi je donekle i olakšalo trenutak, uništilo prvu inačicu straha koja se pojavila još jutros.

...

- Deset do ponoć, nećemo stići, Valentino, nećemo stići! -
- Smiri se zaboga miloga, ovdje smo - reče Valentino parkirajući ukradeni auto svojih roditelja uz cestu.
- To je to. Za ovo sam se spremala. Odmahnula sam Valentinu na posljednji pozdrav te se uputila u šumu bez kraja.
- Zašto se ništa ne događa? - pomišljam u sebi. - Zar je moguće da se baš SAD ništa ne događa? -
- Izlazi, kukavice! Gdje se sad skrivaš?! Ne bojim te se! Izađi i pokaži svijetu što si ti ustvari, osim ubojice! - viknem odlučno.
- Ništa. Minuta do ponoći.
- Oklada je izgubljena - pomislih. Ništa od moje velike promjene. Dapače, život će mi se promijeniti nagore. Svi će misliti da sam lažljivica.
- Ponoć je, vraćaj se nazad, ne moraš ovo više raditi - začuo se Valentinov glas.
- Dolazim! - odvratih.
- Možda su ljudi ipak bili u pravu. Možda Nasmijana Zvijer ne postoji. Možda je moja majka ipak samo... nestala. Tisuću mi stvari prolazi glavom. Toliko stvari me ometa

pa ne osjećam ni Valentinovu ruku na svome ramenu.

- Valentino, drago mi je što ti je stalo, ali baš mi i nije do utjeha sad - odvratim razočaranim glasom. U tom trenutku prodre podsmijeh dubokoga, skoro neljudskog glasa, a ruka na mom ramenu postaje sve teža.
- Nije Valentino, Valentina je. -

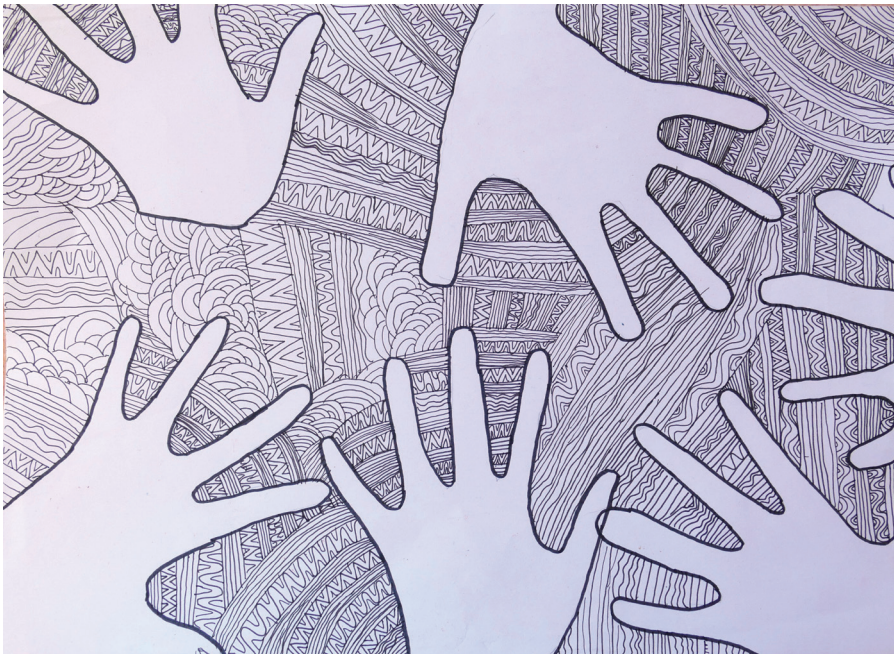
Nastavit će se...

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA SREDNJA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Natali Bogojević, 1. razred opće gimnazije

Srednja škola Mate Balote, Poreč

Mentorica: Dunja Janko, prof.

Lucija Erjavec, 5. razred

Osnovna škola Joakima Rakovca Sveti Lovreč Pazenatički

Mentorica: Eni Blašković, prof.

Štorija o lakodelcu

Nedija polepodne. Judi se tornivaju z maše. Ženske s lipin facolon na glavi i novon traveršon, a muški sa šijari, vištiti, s facoličon u žepu. Dica skaču, škičidu. Se igraju. Svi se smiju, čakulaju i štorijice si povidivaju. Ženske gredu doma prontati užinu, a muški gredu u oštariju na otav bilice.

Priko puta, u hiži ud none Zvane, druga je štorija. Ona je vajka bila poli maše i anke ona se tornala užinu prontat. U hiži ni nenega. Unuk Pino je nidi u doru. Pola se je pribući u kamaru kad je vila da su njoj mački rovinali novi kovaltur. Počela je škičati i zvati Pina.

Pino je pomalon doša i pita: „Ča je nona, ča se jadiš?”

Nona je rekla: „Ča se neću jedit. Vrag uza tebe i te mačke. Novi su mi kovaltur rovinale. Svega su mi ga zgreble. To mi je dota ud moje none.”

Pino sluša i ne verue. Proviva kalmat nonu: „Nona, nemoj škičati. Judi vani nas slušaju.”

„Lakodelac jedan”, škikla je Zvana, „neka me slušaju. Van z hiže ću te hititi! Niš mi ne pomoreš. Sirota ja... Sve moran sama. I una dva reda loz moran si sama skopati i uškicati, a ti umisto da mi ča pomoreš ležiš samo u unoj štali na unoj slami. Pak ja ne znan kega vruga tamo delaš po cile dane. Gledaj malo uve druge kako delaju u kampanji. Sad mi te je dosta! Hodi iskati delo ili hodi pekjati.”

„Ja ne gren nikamor”, reka je Pino.

„E, uvi bot ćeš pojt van z moje hiže”, z jadon mu je tornala.

Judi su pomalon doli i gledali ča je to za jedan štrmor.

Nona je pola po bisage i pobrala njigove štrace. Sve je, tutto completo, hitila prid vrata.

Pino je brzo zaša van: „Ča je? Ča gledate? Ča nimate doma dela?”

Judi su pomalon poli svaki na soj kraj. Pino se sprignuja i si je pobra štrace. Bisage vrga na rame i uputija se nanke sam ni zna kamo.

Sam sa sobon je predika: „Ma ča je to z mojon nonon da me sterala van? Kamo da gren... A, domisljia san se! Tamo u unen večen selu je jedan bogati kmet. Forši bi mi moga dati kako-vega dela.”

Pino se je uputija poli njega. Hodija je par ur. Kad je doša u to selo poša je poli kmeta i pita ga je ku bi ga uza da mu ča pomore.

Gospodar ga je pita: „S kud si? Čigov si ti?“

„A ja san ud Zvane Matešine unuk“, Pino je reka.

„A, tako“, reka je gospodar, „ti si uni lakodelac ča judi predikaju. Poli mene za te dela ni.“

I tako je Pino kala glavu i poša daje.

Hodija je i pensa: „Ča je to mene tukalo. Ma san brižan nesričan, niman nenega, lačan san i žedan. Nanke šolda u žepu niman.“

Tako hodeći čepala ga je noć u niken selu. Poša je u jenu štalu, lega se na seno i zasp. Ujutro ga je zbudija gospodar ki je pensa da je ladro. Deboto ga je z vilami naboja.

Pino je povida soju štoriju, a gospodar ga je lipo uzeja i poveja u hižu i da mu ručenje. Reka je da njemu ne rabe hlapci, a danas će mu pomoći raskrgat voz drvi. Puštija ga je prispati na doru.

Rano se je usta i poša je, a ma ni zna nanke kamo nanke kuda. Hodija je hodija i hodija. Doša je u jedan grad na moru. Na rivi je bilo dosta judi. To su bili stari peškaduri ki su se prontivali za pojti peškati. Pino se mota tamo mrež njima.

Jedan stariji peškadur ga je zagleda i pita: „Ne poznan te! Ča ti tote išćeš?“

„Šijor, ja išćen delo“, reka je Pino.

„Ča biš poša večeras s namon na more da hitimo mriže?“, pita ga je drito peškadur.

„A, ne znan. Ja nikad nis vija more“, reka je Pino.

„Moren provati, ma ne znan kako će to pojti naprid.“

Stari peškadur, Šerđo, reka mu je: „Pomalon. Sve ćeš se navadit. Samo me slušaj!“

I tako je Pino pomalon počēja delati. Peškadur Šerđo bija je pravi čovik. Živija je san. Ni ima fameju. Dani su pasivali, a Šerđo je bija kuntenat da ima nikega ki mu more pomoć.

Bi je to stariji čovik, sur i z litima je počēja bit bolan, a Pino malo pomalo se je navadija sve ča ga je stari Šerđo peškadur vadija. Navadija se kalivati, dizati, čistiti i krpati mriže. Dani su kako i prije i daje pasivali, Šerđo je počēja bit svaki dan sve debiliji i debiliji tako da je Pino mora hoditi san peškati. Jenega dana kad se Pino torna z mora čakula je sa Šerđon ki je leža u postěji priko, ki je sad bija napro bolan.

Šerđo mu je reka: „Moj, ja šan napro bolan, niš drugo kapač hodit na more. Ja niman nenega, tebi pustan barku i hizu da imas di štati. Jos ši mlad mores ši fameju prontati.“

Nakon par dan brižan Šerđo je umra. Pino je bija napro dišperan. Jopet je usta san. Ujutro je poša na barku i drugo se ni torna. Ne zna se di je finija. Ku se utopija, ku je poša u Taliju...

Tako su judi predikali, ma nedan ni zna.

Nedija polepodne. Judi se tornivaju z maše. Ženske s lipin facolon na glavi i novon traveršon, a muški sa šijari, vištiti, s facoličon u žepu. Dica skaču, škičidu. Se igraju. Svi se smiju, čakulaju i štorijice si povidivaju. Ženske gredu doma prontati užinu, a muški gredu u oštariju na otav bilice.

Kako i dosad – dani su pomalon pasivali i svit je hodija naprid. I jopet je sve bilo prečižo.

POHVALJENI RAD – KATEGORIJA SREDNJA ŠKOLA - HRVATSKI JEZIK

Sandi Herak, 2. razred jezične gimnazije

Srednja škola Mate Balote, Poreč

Mentorica: Tina Horvat, prof.

Lana Brčić, 7. razred

Osnovna škola Tar-Vabriga

Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Marta Benčić, 5. razred
Osnovna škola Tar-Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Stefany Marie Kadoić, 8. razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok
Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Omejek, teta i jes

Sunce je sramežljivo pogledalo moj breg. Hižo je obsvetilo i mene zacajta zbudilo. Še bi molo spola, samo še molo. Ali ne, sunce že je tak joko, jutro tak lepo i dišeče. Morem se stote. Makar še molo pospona, oči si topim na lepote mojega trnaca, na ranih rdečih jabukah kere bleščiju okopane v rose, na rožah ki so vseposod kuli moje hiže. Ftiči tak lepo popevlejo vse okuli mene. Vzemem si svojo flauto i potiho igram vkop z jime. Zgudaj v jutro postole smo jeno: priroda, lepota, živleje.

Vse je tak lepo, ali tam, molo del od hiže sosedov omejek roko iše. Pun je sikakih farbi raznih rož, trja, dročja, trove. Pajčovina ga je prekrila i leskeče se. Nadoleč se vidi. Žalosno zgledi. Roko tete kera bi ga zrihtala še čoka. Gledim čez okno i čokam gda bo prišla. Nes vjutro pa je tuj na omenki pr križe. Nemre to ona gledati. Vsako leto ga, z vse večoj mukoj, obrede. Kosi po rose, zacajta v jutro. Mo posla za pet dni. Vsoko jutro od košje mukra je do kuže. Dok moja roka prebira po flaute, teta z rokavicoj najprej fletno čiste omejek. Pregledi ki spipati potiralo gocjo, rešiti kupije i trje, ki pustiti govez, zgorelček, divjo rožo ka bo zroso šipek. Dela ručno kok bi vidala v visoki trovi ki je šipek, ki so jagode ki je oset ker i bo spipala. Na rokah mo žule. Neče zeti flakserico jer jo preveč trese i zmuči. Ji je preglosna.

Teta dela v tišini, obriše švic z čela z ropčekom kerega nuse v žepe. Na glovi mo robec ili klubuk za zaščito od sunca. Nuse robaču dugih rukovov, široko i komutno. Hloče so je duge radne, zatekjene v molo prevulke gumbinate škorje. Boji se gamadi v trove. V tem kupiji, visoki i gosti trovi lahko bi vidala kočo kere se strošno boji. V zemlje je i vulko lukji v kerih so miši. Teta tu vse čiste, kusi, suši i pokle kuri, tak tugo dok ni gotova. Den po den ona s ručnoj kosoj kusi tak da se je kosa zncala i nimaš kaj za nabrusiti. Treba jo dote sklepotje. Žalosna je kaj tu ne ve, ni navučila od pokojnega tateka. Prose gdu bi ji tu naredo, skoro pa več nišar tu ne ve delati. Mo dobrega pridnega sosedu kere mo klepoč i zno naklepotje koso.

„Zakaj snožeš te omejek?“ pita jo sosed.

„Mure biti vrejen! Kok se jes presločim, perem, tuširam tak se i zemlja treba zrihtate, predihati, posnažite. Treba spipate dročje, pokositi trovo i dote lufta cvetji, jagodam i šipke kaj bo zroso, kaj bo lepo noše selo. Jenkrat bo kraj. I naš omejek bo v puše. Negdo bo osmekno trovo kuli križa, a drugo kok bo, bo. Dok gud lahko naj bo vrejeno, naj cvetejo rože, naj jabuke dišiju z našega brega, naj i naš omejek bo lepe frtalj Zogorja“.

Moje roke i nes držijo flauto gda je omejek zrihtan. Vse je tak lepo. Tetine oči bleščiju od zadovoljstva. Srečna je i nemre otrgati oči od omejka, rascvetenih rožic, dišečih jabuk, ftičekov ker i kinčajo vejice drnule v blizini i spominajo se na ves glos. Teta čuje tonove muje

flaute i vse to gleda, z osmehom posluša.

Zno teta da ipak temo ne bo prišo kraj. Moje roke bojo i delj držole flauto, ali i sipale dročje, rihtale trnac, pazile na tistu drnulo za omenkom i dišeče erdeče jabuke. Čuvale uno kaj so mi moji dole.

Lepi frtalj nošega Zogorja pulek Sokle, moj Plavić i Kačkovec.

MALA NAGRADA GJALSKI – 1. NAGRADA

Marta Brlek, 8. razred

Osnovna škola Josipa Broza Kumrovec

Mentorica: Marica Lojen, prof.

Ema Herak, 3. razred - "The Monster", rapidograf
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Aleksandra Mašić Tumpa, prof.

Regica

Mislim da ste svi vi bar jempu h životu h neakve mlake vidli jenu zelenu krastaču. Po književnemu žabu. Ak već niste h žive, sigurne jeste h neakve knjige ili na televizoru h neakvem crtiću. Ak si zname o čemu se dela, morem vam spripovedati priču o jene takve žabe – Regice. Ova priča nije nikakva bajka, a Regica ne živi h nikakvem dvorcu niti je kaj posebno čarobna. Tu pri nas h Zagorju nema bajnih i čarobnih vila ni veštica pa onda ni Regicu nije imel doj začarobijerati. Zaprav, kad bolj promislim, ima tu par copernic al te je već druga priča.

Regica je bila normalna žaba tera je živela h potoku pri krej hiže, tam gore h šumice. Živela je z svojemi brati i sestrami ali brže je neak ostala sama. Ne, ove druge nije kušnula princeza i nisu postali principi nek ih je, znate, pojel pes. Regica je, kak bi se rekle, imela već sreče nek pameti pa je saki put kad bi došel taj pes, ona bila negde tak da ju nigdar nije videl. Imela je normalen život za jenu žabu. Cele dane se izležavala pri potoku i z dugim jezikem lovila muhe i komarce ke su tam leteli. Zmislim se kak sme jempu imeli piknik na ledine pri šume. Babica nam je spekla fine štruklje, ali su mi si do jenoga priseli da sam vidla kak Regica koše se kej leti. Tak je Regica živela i uživala, a ja sam ju povremene gledela, sve dok jen dan vjutre nisam došla, a nje nije bile.

Misila sam da još spi i da još nije došla k sebe od večere, ali brže sam skužila da je, zgleda, ipak nekam prešla. Prve mi nije bile jasne kam i zakaj. Imela je tu se kej si jena žaba poželjati more, pune kukce, lepu baru, dobre vrieme i čistu vodu. Nič mi nije bile jasne. Kak bi nešči dobil žabu koja ima se lijepe sredene, da prejde nekam, ona je ovak i onak jake lijena pa mi je opcija da je sama nekam pobegla odma odpala. Jedini način da nešči nju pritira da ide nekam ž njim je da joj da njezine najdraže debele mesarske muhe, ali toga baš i nije pune ostale, se ih je pojela tak da i ta opcija odpada. Pod hitne sam morala neke zeznati jer bi inače si komarci koje bi pojela ona, pojeli mene! A de buš bolje zeznal nek na kameram! E, da, moram vam reći da se tuj ne misli na prave kamere, nek, znate, mi vam tuj h Zagorju imame naše kamere, te su vam babice tere sediju na balkonu i verujte mi znaju se bolje od onih pravih elektronskih kameri. Sa sreča ke su bile na sakomu vuglu. I tak se ja raspitam po selu e koja od njih zna kej. I točne kak sam vam i rekla, se sam zeznala, od riječi do riječi.

Znači Regica je prešla u 7 sati 31 minutu i 48 sekundi z traktorem h jugoistočnem smijeru – prema Zagrebu, 30 na sat, peljala se h prikolice u dolnjem desnom čošku, a traktor je peljal stari Jožek. Mogla sam si i misliti da on ima neke u tomu, cijele vrijeme je govoril o tomu kuharskomu festivalu h Zagrebu i kak bu dobre zaradil s omletem od žabljih nogic, jer

Amadeja Rigač, 3. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfirević, prof. izvrsni savjetnik

znate, tu h Zagorju vam se ljudi držiju normalne hrane, znači bez žabi, puževi, kukci, pesi i sega toga novoga, pri nas je same grah i mese, pa je znal Jožek da ne tu nikomu prodal žabe. Ali h Zagrebu je te već druga priča, tam dolaziju oni bogati ljudi teri ne znaju ke bi s penezi pa si kupujeju te nekakve specijalitete. Tak da sam bila već sad sigurna da Jožek oče Regicu speči meste svinjetine i poslužiti za dobre peneze ke bu si novoga traktora kupil. Ali...kak da ja sad od tud dojdem h Zagreb i meknem Regicu z tanjura natrag h mlaku? Te je zaprav manji problem, veći problem je kak dojti h Zagreb? Pešice nem došla na vrijeme...jedina opcija mi je vlak z kojem ideju se babice prodavat sir i vrhnje, a tek dok dojdem do Zagreba, znala bum doj je kad h selu došel, prešel, rodil se, hmrl, a i se tračeve. Ali te mi je bila jedina opcija tak da bum valjda preživela.

Se sam već splanirala kak da sam h nekakvem filmu i krenula po žabu. Nadala sam se i da bum h vlaku zeznala i nekakve sočne tračeve i o Jožeku tak da mi zaprav taj vlak nije tak teške pal. Krenuli sme vjutre, z vlakem h pol 5, a došli h pol 6. Kad sme došli, imela sam jen veliki problem! KAK DA SE ODVOJIM OD BABICE?! Probala sam je reči po istine, ali mi je držala predavanje o tome kak nije lijepo tak optuživati druge, ali ja sam znala ke se desile i ke trebam napraviti ak neču jesti zelene nogice meste svinjskoga mesa. Probala sam reči još na 200 načina, ali si je moja babica zamislila da lažem. Nakon ke su valjda 3 vure prešle na raspravljanje ž nju, otkrila sam način kak da sačuvam mir bez komarce h svoje sobe iliti ga kak da spasim Regicu. Rekla sam babice da idem iskat kupce za vrhnje tam na drugu stran trga, zapraf sam prešla na drugu stran grada, ali ke znaju selske babice ke je grad, a ke trg. Nikak nisam mogla Jožeka najti a denes mi je jedini dan da morem vratiti krastaču doma, ili se ove lete nem naspala. Iskala sam ja tak po Zagrebu i spašavale me je te ke moja babica ne zna koristiti mobitel pa me ne mogla sake male nazivati i pitati de sam je i ke delam. A i mislim da joj je drage male mira od mojega cjelodnevnoga cveketanja o Regice. Činile mi se da nemam sreče i da mi je suđene biti sa natečena od komarce zate kej kuhara Jožeka nigde nije bile, a mene je vrijeme curile se brže i brže. Morala sam se vratiti na štand z vrhnjem da ne bi babica pokrenula potragu. Z menu sam dopeljala dva nekakva turista jer su oni bili jedini teri bi me slijedili natrag na štand, a babica je uspela neke prodati. Pomale sam već odustajala, nigde nije bile Jožeka, a niti Regice. Možda se već kuhala z krumpirima? Te mi je jedine kroz glavu prolazile, osim noćnih mora o komarcima. Morala sam reskirati i pitati babicu e zna, ali naravne da sam porinula Jožeka kakti mogućeg kupca njenega vrhnja. I onda mi je ona dala papir, teri je očito ciele vrijeme imela pri sebi, de je pisale doj de ima štand. I našla sam ga, Jožeka! Ali kak da dojdem do njega i da zemem Regicu? Ušla sam, bila sam spremna napraviti ke god da ju vrnem, ali one ke sam vidla, me začudile. Jožek je sedel naklu i gledel ke se događa, kak i ja, a Regica je skakala po sobe ke da je bedasta. Nič mi nije bile jasne dok nisam vidla jenu onakvu debelu mesarsku muhu teru si je Regica nagledala da ju bu pojela. Jožek si je pomalem spakiral stvari i taman sam si misila da sam uspela, dok nije i Regica van pobegla. Iskala sam ja njih, ali ke da su h zemlju propali. Nič, morala sam natrag, z istim cugem, z istim babicama, poslušati iste tračeve, a ovaj put sam dobila i jezikovu juhu

gratis. I z babicu sam se dovljekla dime, bila sam crknjena ke miš, ali sam sejene prešla h onu šumicu da si dogotovim one ščeranje štruklje, ali čim sam si sela na onu klupicu oni su pomalem počeli nestajati. REGICA!!! Vrnula se je! Zgleda da je za muhu došla do Jožekovoga traktora i ž njim se doma vrnula.

Skužila je da je tu ipak najveća zaliha muhi, a ja sam bila spašena od komarci.

MALA NAGRADA GJALSKI – 2. NAGRADA

Tia Glumpak, 7. razred

Osnovna škola Bedekovčina

Mentorica: Vesna Košutić, prof.

Nola Ladišić, 2. razred - "Dolazim u dijelovima", kombinirana tehnika

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

Mentorica: Aleksandra Mašić Tumpa, prof.

Čudesni sastojak

Poznata istraživačica Lejla probudila se i otišla u kupaonicu. Prala je zube kad je na prozor sletjela ptičica. Iz kljuna je ispustila pismo omotano crvenom vrpcom.

U pismu je pisalo: „Draga Lejla, imam veliki problem. Kraljica Maštosvijeta zamolila me da za njen rođendan napravim ceremoniju s puno kolača. Željela bih napraviti čudesnu tortu na pet katova, ali mi nedostaje jedan sastojak – zlatni cvijet.“

Pismo je bilo potpisano s gospođa M. Lejla nije znala tko je to, ali je željela pomoći. Oprostila se od svojega dvorca na oblaku, spakirala se i pozvala jednoroga Roka. Odletjeli su u nizine.

Letjeli su i letjeli dok se Roko nije umorio. Sletjeli su blizu neke spilje da se malo odmore. Roko je mislio da je dobio sunčanicu jer mu je sve postalo mračnije. Lejla mu je objasnila da je to pala noć. Nisu imali vremena za dugo spavanje, ali su ipak ušli u spilju. Spilja je bila puna svjetlucavih kristala. Lejla je upalila vatru, a Roko je pravio krevete od lišća. Otišli su spavati. Roko se bojao mraka pa mu je kristalni sjaj godio. Svanulo je jutro te su krenuli dalje. Letjeli su iznad mora. Vjetar je jako zapuhao pa su pali u more. Na sreću, valovi su ih otplavili do otoka Banana. Kad je Lejla otvorila oči, vidjela je puno žutih stvorenja u trapericama. Bili su to Minioni. Otok je bio pun stabala s gomilama banana. Roko i Lejla bili sugladni pa su im Minioni ponudili banane. Poigrali su se i odlučili krenuti dalje. Skoro su zaboravili potražiti zlatni cvijet. Nažalost, cvijeta nije bilo. Morali su nastaviti put, ali Rokova krila bila su mokra pa nisu mogli poletjeti. Minioni su čuli za taj problem i ponudili su im leteći tepih napravljen od lista palme i malo bananske čarolije. Lejla i Roko su im zahvalili i krenuli dalje. Lebdjeli su nad morem. Dugo, jako dugo. Letjeli su danju i noću. Za ručak su jeli banane jer je tepih imao spremnik u koji su Minioni natrpali više od stotinu. Odmorili su se na otoku Kokos u šumi kokosa. Ubrali su nekoliko. Malo su šetali i naišli na rijeku. Popili su mlijeko iz nekoliko kokosa i ljuskom zgrabili vodu. Vodu su stavili u spremnik i onda su se sjetili... moraju potražiti zlatni cvijet. Potraga nije uspješno završila pa su krenuli dalje.

Lebdjeli su iznad Vilinskog otoka kada je pala noć. Šuma na otoku je bila rasvijetljena lampicama. Roka je zanimalo zašto šuma svijetli i odlučio je skrenuti u nju. Što su se više približavali šumi, to su jače osjećali razne mirise. Kad su se skroz približili, shvatili su da se bliži Božić. Vidjeli su razne životinje. Upoznali su se s vilenjakom Tonijem. Toni je izrađivao božićna drvca i odlučio izraditi jedno i njima. Roko je drvce stavio u drugi spremnik na tepihu. Upoznali su vilu Zvončicu koja je izrađivala ukrase za bor. U posjet su došli i Minioni. Roko je prisutne upitao raste li u blizini zlatni cvijet, ali oni su rekli da takav cvijet nisu nikad vidjeli. Ipak su ga odlučili potražiti, ali nisu uspjeli. Lejla i Roko bili su sretni što im prijatelji pomažu, ali su morali krenuti dalje.

Toniju je sinula ideja. Rekao je „Možemo li se svi zajedno fotografirati da imamo uspomenu na ovu predivnu večer?“ Fotka je ispala jako lijepo. Zvončica je odlučila za svakog napraviti staklenu kuglicu za bor u koju će staviti tu fotografiju. Svi su joj bili jako zahvalni.

Lejla i Roko krenuli su dalje. Lebdjeli su i naišli na kopno. Izgubili su kontrolu nad tepihom i pali u podzemlje. Roko je glasno jaukao. Lejla je dozivala pomoć i napokon je stigao jedan miš i zapitao: „Što se dogodilo?“ Lejla je rekla „Pali smo, a Roko je ozlijedio nogu! Možete li nam, molim vas, pomoći?“ Miš zvan Miško pozvao je hitnu. Dok je Roko bio u bolnici, uzrujana Lejla bila je kod Miška. Roko je dva dana bio u bolnici. Na kraju se ispostavilo da nije slomio nogu. Roka su dovezli natrag u podzemlje. Lejla je bila sretna što ga vidi i odmah ga je zagrlila. Upitala ga je: „Ako ti nije slomljena noga, zašto si onda bio dva dana u bolnici?“ Roko je rekao „O, duga priča. Rekli su da sam samo uganuo gležanj, ali od silne nervoze toliko sam vode popio da sam morao na WC. Kad sam bio gotov, pokušao sam otvoriti vrata, ali ona su zapela. Morao sam prenočiti u WC-u do jutra kada me sestra pronašla i napokon oslobodila.“

„Boli li te noga još uvijek?“ pitala je Lejla. „Ne“, rekao je Roko. Odlučili su se prošetati podzemljem iako su znali da tamo neće naći cvijet jer nema sunčeve svjetlosti. Bila je gužva jer su mravi nosili hranu. Na šetnji im se pridružio Miško. Reкао je „Da barem mogu probati sir s Mjeseca.“ To je bio Miškov najveći san. Lejla je šapnula Roku u uho: „Idemo u svemir.“ Roko je odmah kimnuo glavom. Lejla i Roko otputovali su u svemir na letećem tepihu. Tepih je imao gumb kojim se pretvarao u svemirski brod. Otputovali su na Mjesec, uzeli malo sira i stavili zastavicu. Nešto je zasjajilo i oni su ugledali zlatni cvijet. Bili su sretni i uzbuđeni jer je duga potraga napokon završila.

Letjeli su prema planetu Maštovijetu i vidjeli da im ponestaje goriva. U zadnji čas ugledali su putokaz na kojem je pisalo Čudograd. Oko njih je bilo puno neobičnih i čudesnih stvari. Sreli su jednu gospođu i pitali ju za pomoć. Na vratu je imala tetovirano slovo M i shvatili su da je to gospođa koja im je napisala pismo. Dali su joj zlatni cvijet s Mjeseca, a ona im se zahvalila.

Nisu ostali na proslavi, iako su bili pozvani, jer su žurili Mišku odnijeti sir, a njemu se srce rastopilo od sreće.

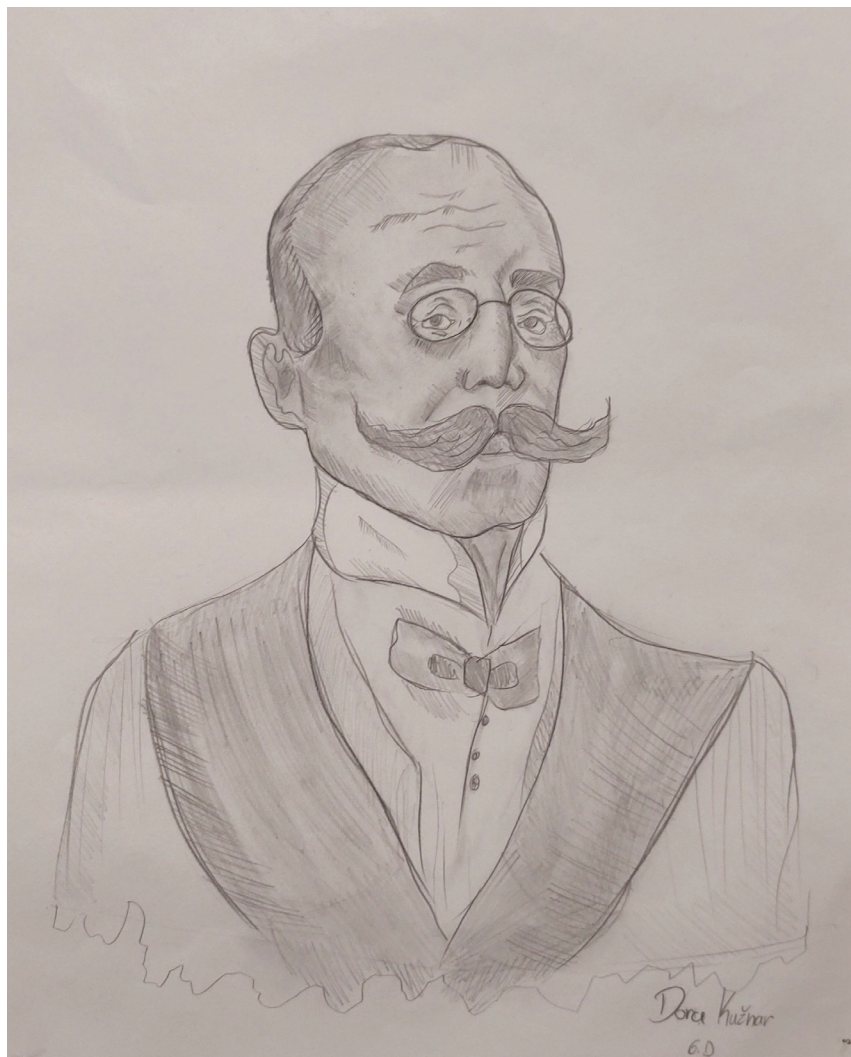
Nakon dugog i zabavnog putovanja vratili su se kući. Okitili su bor koji im je izradio Toni kuglicama s fotografijom svojih prijatelja koje je napravila Zvončica. Rastužili su se zato što nisu s njima pa su odlučili da će ih uskoro ponovno posjetiti.

MALA NAGRADA GJALSKI - 3. NAGRADA

Ljiljana Suhić, 5. razred

Osnovna škola Krapinske Toplice

Mentorica: Sonja Kuštan, prof.

Dora Kužnar, 6. razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok
Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Gore među zvijezdama

U našem svijetu postoje samo dvije vrste ljudi – oni bogati i oni siromašni. Ah, kad bih ja bila ta bogata, imala bih vlastitu vilu s bazenom i privatni helikopter, kupala bih se u novcu. A najvažnije jest to što bih platila najboljem liječniku da izliječi moju mamu.

No, ja nisam te sreće. Moj je otac bio plemenit i dobar čovjek, no poginuo je u ratu. Preminuo je za svoju voljenu državu. Mama se otada izgubila i nije više ista osoba. Oboljela je od raka i zaista joj je teško, stoga se sad ja moram brinuti o kući dok ona na krevetu nepomično leži. Katkad je meni teže nego njoj kad je takvu vidim. Voljela bih da joj mogu pomoći, no nemamo novac ni liječnika. Ponekad zamišljam kako nam je divno bilo kad smo bili svi zajedno, kada nam je mama svako jutro ispekla svoj specijalitet – ni sama ne znam što je to bilo jer je sve bilo pomiješano, tri jela u jednome. Okus je bio užasan i tati i meni, no morali smo ga jesti iz pristojnosti te radi toga da se mama ne uvrijedi.

Oh, tako mi nedostaje tata i moja stara, vesela, mama. Koliko joj god sad teško bilo, još se uvijek sjeća moje omiljene igre „Razvrstaj!“, a igrala se tako da svaka dobije kup graha i, koja ga prije razvrsta po bojama, ona je pobjednica. Koliko god mami teško bilo, ona još uvijek svaki dan igra tu igru sa mnom. Mama uvijek pobijedi, a katkad joj i popustim da se barem malo nasmije.

Koliko god ona siromašna bila i ne može mi puno priuštiti, ja znam da mi je već dala najbolji poklon koje dijete može dobiti – to je ljubav. Znam da bi ona sve učinila za mene i ja za nju. Jednostavno smo nerazdvojne i savršene zajedno. Najbolji je dio dana kad padne mrak. Tada ona dođe u moju sobu i otpjeva mi pjesmu koja me svaku noć zadivi, uspava me svojim predivnim glasom.

Kako su dani prolazili, mami je bilo sve bolje i bolje. Baš kad sam pomislila da je sada sve dobro, nešto je ipak moralo poći po krivu. Sve se vratilo u normalu iako je rak još uvijek bio u mami. Više nije ležala stalno na krevetu, već je sjedila na kauču, čitala, čak mi je počela i zapovijedati: „Napravi ovo, napravi ono...“ Odjednom, pljus! Prekipjelo mi je. Svađa je krenula.

„Pa, dobro, što je tebi, mama, zar ti želiš da u ludnici završim?!“

„Naravno da ne, samo napravi to što sam ti rekla!“

„Oh, stvarno?! I, što kad napravim to, što slijedi? Pa nisam ti ja sluškinja. Radim po cijele dane od kad si se razboljela, no sad, kad ti je bolje, mogla bi mi barem malo pomoći, a ne samo naređivati. Znaš što? Dosta mi je ove male, lude, siromašne kuće! Otkad tate nema, kao da si i ti nestala! Idem ja!!!“

Jao, što bih sada dala da to nisam rekla i da se ti uopće nije dogodilo...

Dok sam izlazila, mama je rekla plačući: „Molim te, ne idi, žao mi je!“ No, ja sam samo ljutito zalupila vratima i otišla, a mama je tada plakala više nego ikad. Što je najbolje, ona uopće nije bila kriva. Bila sam kriva ja, no tada to nisam shvaćala. Sjela sam vani na klupu i razmišljala o svojem postupanju. Shvatila sam kako sam bila bahata. Otrčala sam natrag kući, a kad sam ušla u naš stan, neki čudni mirisi i osjećaji prošli su kroz mene. Stan više nije bio vedar i veseo kao prije. Postao je tmuran i siv, a u zraku se osjećala tuga. Najgori je prizor od svih bio kad sam ušla u sobu. Suze su mi potekle niz lice. Približila sam se toj osobi koja je nepomično ležala na podu, nadajući se čvrsto da to nije moja mama. No, više se nije moglo ispraviti ono što je učinjeno, barem ne u tome slučaju. Sati su joj otkucali, srce joj je zalupilo zadnji put, a ja više nisam znala ni što bih sama sa sobom. Sve se odigralo u sekundi, suze su samo tekle...

Ah, ta tuga! Ta neopisiva bol koja je prošla kroz mene... Ona je tužno uzela zadnji udisaj, i to zbog mene. Ja sam kriva! Uništila sam je, čak je u suzama i preminula. Oh, kako bih voljela da je sve to samo san, kako bih voljela da se mogu pokrenuti i pobjeći kao da se to nije dogodilo, no ne mogu pobjeći od sebe same.

Sklopila sam oči i legla pokraj mame, kao da je još uvijek sa mnom. Zamišljala sam kako bih sad voljela da mi napravi onaj specijalitet. Ako treba, pojela bih i stotinu takvih obroka, samo da mi se ona vrati. No, vrijeme ne mogu vratiti...

Sljedećeg jutra stajala sam pokraj njezina lijesa. Samo sam ja bila nazočna. Čak joj ni pogreb nisam mogla platiti, učiniti ga svečanim. Bogate ne zanimaju sprovodi siromašnih, na tome oni nemaju dobitak.

Više se nisam htjela vratiti kući. Nisam mogla zakoračiti unutra kada znam da nema nje. Nisam mogla boraviti u stanu koji je sad ispunjavala tuga i nemir, no morala sam se vratiti. Zakoračivši ponovno unutra, bilo je onako kako sam očekivala – bezbojno. Dani su prolazili. Izgubila sam se bez mame. Počela sam piti. Nisam izlazila iz kuće svaki dan, samo sam bezvoljno ležala na kauču. Baš kad sam pomislila da je i moj kraj stigao, odlučila sam pospremiti maminu sobu. Skupila sam hrabrost za to. Ta je soba za mene bila stravična jer me za nju vezalo jedno sjećanje, najgore od svih. Kao da je bilo suđeno, pronašla sam mamino pismo. Ono me spasilo. Bilo je namijenjeno meni i pisano na dan kad je preminula. Bez oklijevanja, počela sam čitati:

„Mila moja,

oprosti mi. I ja sam pogriješila. Bila si u pravu, sve je ispalo onako kako nije trebalo. Osjećam da je smrt blizu i smiješi mi se iza leđa,. Da sam barem bila bolja majka, da sam ti mogla više priuštiti! Molim te, oprost mi to. Nadam se da razumiješ. Volim te i znaj da sam još uvijek uz tebe, držim te čvrsto i gledam te gore među oblacima. Ti si bila moje blago i to si još uvijek. Volim te do neba i dalje od toga. Ne plači! Dok čitaš ovo, pogledaj u najveću zvijezdu na nebu.

Znaj, gore sam ja. Voli te mama!"

To njezino pismo vratilo me u život. Svake sam noći otada promatrala tu jednu zvijezdu znajući da je mama gore i promatra me, zajedno s tatom.

Hvala vam, mama i tata, što ste me prosvijetlili, baš poput ovih zvijezda!

POHVALJENI RAD

Karla Bosnar, 7. razred

Osnovna škola Đure Prejca Desinić

Mentorica: Vedrana Gudek, prof.

Franciska Kuna, 4.razred - "Odrasi sjećanja II", tempera
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfirević, prof. izvrsni savjetnik

I kaj sad?

Petak je, nešto iza dvanaest sati. Taman je zvonilo za kraj sata. Marko, Ivan i ja izlazimo iz škole. Sunce je visoko, grije nam obraze, a u pozadini lagani povjetarac diže mi čuperak na glavi. Lagano hodamo do naših bicikala na školskom dvorištu.

Kod školske klupe ugledali smo Jožin električni bicikl. Ne moram ni govoriti koliko je bio prekrasan. Nov, sjajio se na tom popodnevnom suncu, činilo se kao da je obojan u više nijansi crne boje, gume su bile baš prave, velike sa ripnama, volan čvrst, diskovi na kotačima, a još je i električni. Da, električni. Bio je to „pojam“ za nas trojicu. Baš smo pomislili kako je taj Joža, inače pravim imenom Josip, baš pravi srećković. Njegovi imaju love pa mu mogu priuštiti nešto takvo. S obzirom da ide s nama u razred, ponekad se družimo s njim, ali ne prečesto jer se on uvijek nekako drži po strani. Ne znam zašto. Nismo mi tako loši. Možda smo malo vrckavi i padaju nam čudne ideje na pamet, ali uvijek sve u granicama normale. Neke sitne spačke i smicalice. I tako, dok smo se mi divili njegovom biciklu, Joža je malo podalje razgovarao s Maricom. Nešto su šaputali i smješkali se. I eto problema. Ivan ih je vidio i poludio od ljubomore jer je zaljubljen u Maricu još od četvrtog razreda, a ona ga baš i ne šljivi pet posto. I KAJ SAD? Odlučio je osvetiti se Joži. „Dečki, imam ideju. Zeli bumo taj biciklin i odpeljali ga do prvoga dućana i tam ga zavezali z lokotom gde se parkiraju biciklini. Ha? Kaj velite?“ predlaže nam Ivan. „More. Pak si ga naj išče“, potvrdi Marko, a ja sam samo zbunjeno kimnuo glavom i složio se s njima. Ivan je sjeo na Jožin bicikl, mi na svoje i jurili smo niz ulicu da čim prije stignemo do obližnjeg dućana. No, evo za nama, na biciklu i Jože. Mirno je prošao pokraj nas, dok smo mi parkirali bicikl i vezali ga lokotom. Još nas je lijepo i pozdravio, a mi ostali u čudu. „Čujte dečki, a kak se Joža vozi na biciklinu? I to baš na ovakvomu? Električnomu?“ upitam ih zbunjeno. „Ni meni nije jasne. Pak, kaj još nešči ima takev biciklin? Točne sam bil siguren da je taj od Jože“, izbezumljeno će Ivan. „Ovak. Polahko se skoncentrirajte, jer morame brze razmisliti kak se zvliječi z ovoga. Nekomu sme vkrali biciklin i zvezali ga još z lokotem, a ključa nemame da biciklin vrneme de sme ga i zeli“, objašnjava nam Marko sav u panici. I KAJ SAD? Nakon tri stotinke, jednoglasno smo odlučili. Ostavljamo bicikl. Idemo u park preko ceste. Sjest ćemo na klupicu i čekati. Netko će doći po taj bicikl, a mi ćemo se praviti da smo tu slučajno. I baš kad smo se okrenuli da se udaljimo od bicikla prema parku, iza nas je stajao Mario. Glavni snagator, body builder naše škole. Prava faca, osmaš i usput, vlasnik bicikla. U tom trenu bio je malo ljutite face, naboranog čela, stisnutih zubi, opakih očiju i sjajne frizurice. „Kaj je dečki? Kaj ima?“ upita nas. „Pa nikaj“, odgovorio sam brzopletu. „A kaj vi delate tu pri mojem biciklinu i zakaj je taj biciklin uopće tu kod dućana, a sparkiral sam ga kod škole? Bolje vam je da zmislite jake dober odgovor jer sam takve volje da vas bum spljuskal vse tri odjemput. Tri dane nebuta k sebi došli“, prijeteći će Mario. I KAJ SAD? Ivan nas je sve pogle-

dao plašljivim pogledom. Imali smo osjećaj da sebe krivi za krađu bicikla. Znali smo da će sad sve priznati. Marko i ja bili smo spremni na bijeg, na brzi sprint, na dati petama vjetra, na bilo što. Ivan se plašljivo približio Mariju i rekao: „Slušaj, Marek. Naj se tu napuhavati i prijetiti. Nisme mi nič krivi. Ideme iz škole. Tu sme zastali da male poglejeme biciklin. Ovaj, električni. Baš se spominame kak je pravi. A sigurne i pune košta. Nisme znali da je tvoj. Baš me zanima, ak mi moreš povedati, kak to funkcionira? Mislim, to električne? Prve tiraš, pa ga pustiš da ide sam? A v brijeg trebaš iste tirati? A kak ga puniš? Na struju, kak mobitel?“

Mario je ostao u čudu. Možda malo i zbunjen. Mislim da više ni on nije bio siguran jesmo li ili nismo uzeli njegov bicikl. Na Ivanova pitanja nije odgovorio. Ljutito je otključao lokot, uzeo bicikl i odjurio u obližnju teretanu, a mi smo se uputili u park i sjeli na klupicu. Duboko smo udahnuli i izdahnuli. Izvukli smo se za dlakicu. Mislim da nam više nikad neće pasti na pamet uzimati tuđe stvari.

Rječnik: *zeli bumo* – uzet ćemo; *more* – može; *išče, iskati* – traži, tražiti; *nešči* – netko; *zalijeći* – izvuci; *spominati se* – razgovarati

POHVALJENI RAD

Luka Grabušić, 7. razred
Osnovna škola Oroslavje
Mentorica: Vesnica Kantoci, prof.

Izgubljen

Naslov će vas zavarati. Nisam se nigdje izgubio. Nisam izgubio nikoga svoga. Ili zapravo jesam? Ah... Izgubio sam svoj zub jedinicu, trajnu. Meni jako važnu.

Bila je kišna noć. Jutro me probudilo sivo i oblačno. Odvukao sam se do škole umorniji nego što sam legao. Previše obveza pritišće me sa svih strana. U školi klasika. Volim školu. Volio sam i svojeg učitelja. Uz svu tu ljubav volio sam i nogomet. Vrijeme se popravilo. Sunce je probilo oblake i smiješilo se na prozoru učionice. Odmah je pao dogovor za igru na školskom igralištu. Iz škole smo neumorno trčali kući. Brzo sam napisao zadaću, spremio stvari za igralište i krenuo. Društvo me već čekalo. Svi moji najbolji prijatelji. I moja lopta, bijela, tek kupljena. Još ju nismo ni isprobali. Počela je utakmica. Prelazio sam, radio finte, driblao, taktizirao... Sam za sebe mislio sam da sam Ronaldo. Samo trenutak, vraćam se na početak. Priča bi mogla biti i o tome kako izgubiti zub u tri sekunde. Jer upravo se to dogodilo. Poskliznuo sam se preko lopte i pao. U djeliću sekunde osjetio sam užasno jaku bol. U ustima okus blata i krvi. Šok. Glava me boljela. Prijatelji su gledali u moj nos koji je stajao na stranu. Ja sam ležao i razmišljao što bi bilo da sam stao sekundu prije, ali... Kod mene je oduvijek tako. Stanem sekundu kasnije. Sjećam se mame, tate i bake kako me grle. Sjećam se liječnika kako mi govori da je nos u redu. A zub?! Nitko ne govori o rupi u mojim ustima koja mi se činila tako velikom, tako strašnom... Kao da su svi izbjegavali tu temu. Na kraju sam shvatio da je svima važno da sam živ.

Od toga događaja prošle su tri godine. Zato bih se danas mogao zvati „Čovjek s plastičnim zubom“. Pukne svako malo i svaki je put to teška trauma za moju mamu. Za mene ne, ja sam se već naviknuo. Čekam da mi naprave pravi, trajni. Svi mi govore da sam zgodan i ovako. Što mi drugo preostaje nego da im vjerujem!

POHVALJENI RAD

Noa Krušelj, 6. razred

Osnovna škola Bedekovčina

Mentorica: Ivana Kranjčec, prof.

Paula Petrač, 4. razred - "Psihološki poremećaji", tuš i pero
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfrević, prof. izvrsni savjetnik

Nije vjerovao

Klupa u parku rosna je, nekoliko crvenkastih listića je na njoj. Hodam šuštavim tepihom, zamišljeno gurkam sitne kamenčiće na pošljunčanoj stazi. Baš je lijepa ta zlatna jesen. Obukla je moj grad blještavim bojama. Čekam da se odnekud pojavi Matija, moj najbolji prijatelj. I zaista mi je pravi pravcati najprijatelj. Čuva moje tajne, njemu se izjadam kad mi je teško, kad su problemi s ocjenama, kad trebam donijeti neku odluku...

Jedino me malo smeta što Matija ne vjeruje u bajke. Za njega su one samo maštarije, priče koje su izmišljene kako bi nas nasmijale ili uspavale prije spavanja. Iako je čuo mnoge bajke kao dijete, nikada nije dopustio da mu pomute razum. Bajke su bile zabavne, ali nisu imale veze s pravim svijetom, barem tako je tvrdio. Pokušavao sam ga razuvjeriti, poticao na čitanje, ali uzalud. Ipak, dogodilo se nešto, ispričao mi je jučer.

Šetao je ulicom i primijetio grupu djece koja su se okupila oko neobičnog starca. Starac je bio sitan, sa šiljastim brkovima i debelim naočalama. Činio se poput čarobnjaka. U jednom je trenutku iz džepa otrcanog kaputa izvukao staru drvenu lutku. Matija se nasmijao i rekao djeci da je to samo obična drvena lutka, ništa posebno. No, starac se samo nasmijao i prozvao lutku Pinokio. Zatim je rekao Matiji i djeci da će se dogoditi nešto nevjerojatno. Nikome nije bilo jasno što je mislio, ni Matiji ništa nije bilo jasno... Otišao je svojim putem, odmahujući rukom jer – tko uopće vjeruje u neke priče, bajke ili kako se već zovu te maštarije... Noću, dok je spavao, čuo je neobičan šum u svojoj sobi. Otvorivši oči, ugleda Pinokija kako stoji na stolu i priča. Lutka je bila živa! Pinokio je govorio kako želi postati pravi dječak, da mu se smanji nos, da... Brbljao je tako dugo da Matija uopće nije uspio prozboriti nijedne jedine riječi. Nalaktio se na jastuk, a onda iznenada poskočio kad je lutak objasnio kako mu samo Matija može pomoći, ali to je jedino moguće ako počne vjerovati u čuda, u bajkovite i maštovite priče, likove koji u njima žive, strahuju, vole, ljute se... U početku je Matija mislio da sanja, ali ubrzo je shvatio da je ovo stvarnost. Pinokio mu je pričao o mnogim knjigama, prepričavao brojne zgode junaka tih knjiga. Poklonio mu je knjigu Bajke klasičnih i suvremenih pisaca. Naglasio je: „Čitaj! Ionako malo čitaš, koristić će ti, uvjeravam te.“ A onda lutak nestade. Matija sneno protrlja oči i počne listati knjigu. Zaustavljao se na mnogim stranicama, upoznao se s vilama, patuljcima i drugim bićima te s njima prolazio različite avanture. Saznao je o dobrim i lošim postupcima, naučio mnogo toga poučnoga. Svaka od priča bila je čarobna na svoj način.

Dok mi je pričao o tome, oči su mu sjale nekim čudnim sjajem. Kako su dani prolazili, počeo je vjerovati u čuda. Shvatio je da su bajke možda više od pukih priča, da u svakom od nas postoji dio koji vjeruje u nešto veće. Iako nije mogao potpuno razumjeti kako je Pinokio postao stvaran, znao je da se to dogodilo zbog njegove vlastite promjene u vjerovanju.

Naučio je Matija da je život pun nevjerojatnih trenutaka, samo ako smo spremni otvoriti svoje srce i um. Nikada više nije sumnjao u snagu bajki jer je i sam postao dio jedne.

Izdaleka vidim da mi se Matija približava. Nosi knjigu koju mu je poklonio Pinokio. Veselo mi mahne. „A što sam ti ja bezbroj puta govorio o bajkama? Drago mi je da sad vjeruješ“, blago se nasmiješim i mangupski namignem.

POHVALJENI RAD

Roko Borovec, 7. razred

Osnovna škola Oroslavje

Mentorica: Vesnica Kantoci, prof.

Lorena Petek, 3.razred - "Drevni vuk", rapidograf
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Aleksandra Mašić Tumpa, prof.

Potruga za ukradenom knjigom

Jednom davno, u magičnoj zemlji vila i vilenjaka, postojala je magična knjižnica. Ta knjižnica imala je primjerke svake knjige koja postoji na svijetu. A postojala je jedna posebna knjiga koja je imala odgovor na sva moguća pitanja koja se mogu postaviti. U njoj su se skrivali odgovori na svako *što*, na svako *zašto*, na svako *gdje*, kamo i *kuda*.

Jednog dana dogodilo se nešto strašno. Knjiga je nestala! Sve su je vile i vilenjaci tražili, ali ona kao da je propala u zemlju! Mladi kraljević dječjih bajki zadužio se za potragu te magične knjige. Uzeo je svoj mač koji mu je isklesao div iz Kraljevstva oblaka. Uzeo je i njegov štit koji mu je isklesao Kralj Svih Zmajeva. Krenuo je na put. Prvo je išao u knjižnicu gdje je primijetio sitan ljubičasti prah. Izgledao je kao da je bio napravljen od bisera i najsjajnijih šljokica. Odlučio ga je pratiti pa ga je put iz knjižnice odveo do kuće Zlatne Vještice. Ušao je unutra i upisao vješticu: „Jesi li ti uzela magičnu knjigu?“ Ona mu odgovori: „Nisam, Vaša Visosti. Znam da sam vještica, ali ja ne kradem!“ Detaljno je pretražio vještčinu kuću, prevrnuo sve staklenke sa začinicima i napitcima, no knjigu nije pronašao. No, pred pragom kuće opet je ugledao poznati trag. Silijedio je ponovno blještav prah pa je stigao do kolibe Starog Duha. Upitao ga je: „Jesi li ti uzeo magičnu knjigu?“ „Vaše Visočanstvo, ja jesam duh, ali je na kradem!“ Kraljević je pretražio i tu kuću, no osim paučine i prozirne hladnoće ništa drugo nije pronašao. Pozdravio je Starog Duha, izašao iz kuće i tek što je htio sjesti, opet ugleda trag ljubičastog praha kako se briše na vjetru. Požurio je kako bi ga stigao uloviti. Prah ga je ovaj put odveo do kuće Dobre Vile. Začudio se: „Pa to nije moguće!“ S poštovanjem je ušao i upitao vilu: „Jeli si ti ukrala magičnu knjigu?“ Vila se posramila, pogledala u pod i počela plakati. „Jesam, Vaše Visočanstvo, jesam i žao mi je. Ali imam dobar razlog!“ Kraljević je odmah želio znati koji je to razlog toliko važan da ukrade jednu tako važnu knjigu. „Htjela sam saznati kako pronaći prijatelja. Otišla sam u knjižnicu, ali od srama nisam mogla upitati za knjigu. Znala sam da bi me odmah ispitivali zašto trebam baš tu knjigu. Ja sam samo željela... Imati prijatelja.“ Kraljevićevo srce odmah je jače zakucalo. Uhvatio je vilu za ruku i blago rekao: „Razumijem te. To, što si učinila, nije u redu, ali ići ćemo zajedno i vratit ćemo knjigu. Knjiga će biti na svom mjestu, a ja ću ti biti prijatelj.“

Kraljević i Dobra Vila zajedno su vratili magičnu knjigu. Vila se ispričala svojim vilenjacima i knjižničarki, a svojom je iskrenošću dobila ne jednog, već puno prijatelja i prijateljica. Vila je postala čuvarica knjiga i od tog trenutka više nikada nije bila usamljena.

POHVALJENI RAD

Dora Kužnar, 6. razred

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Mentorica: Lucija Laljak, prof.

Proljetne sitnice

Probudilo me višeglasno zbarsko pjevanje koje je vjerojatno svoju pozornicu našlo u zazele-
njelim krošnjama voćaka.

Razgrnem zavjese, a pogled mi zabljesne zelena haljina livade ukrašena šarenim tek propu-
palim cvjetićima. Voćke su pokazale svoje malene zelene listove, a ponegdje čak i sitni cvje-
tići sramežljivo namiguju. Sa susjednog dvorišta dopire pucketanje grana starih voćaka koje
susjed obrezuje. Raspjevane i neumorne ptičice cvrkućući dolaze u svoja mila obnovljena
gnijezda. Medo sigurno već pospano šeće vrhom planine koja se nazire tamo iza prostranih
polja. Zuj pčela probudio je mog razigranog mačka baš kao što pijetao svakog jutra budi
kokoši. U bistrom potočiću pored mog dvorišta plivaju razigrane ribice i uživaju u svježini
čiste vodice. Susjed šeće svoje lajave pse koji natjeruju ulične mačke. Mačke mijauču očajno
poput djeteta koje se posjeklo ili palo s bicikla. Djeca na obližnjem igralištu igraju nogomet, a
roditelji se prepiru čiji je mali bolji.

Ja neko vrijeme samo gledam, no krećem u akciju. Nije vrijeme za gubljenje. Vadim bicikl iz
šupe, pumpam gume, brišem paučinu brižno građenu cijele zime (žao mi je, paučiči), namje-
štam kočnice, malo poulijim lanac, sjedam i pedalam, pedalam, pedalam u proljeće...

POHVALJENI RAD

Petra Kompesak, 7. razred
Osnovna škola Veliko Trgovišće
Mentorica: Ines Čeko, prof.

Ela Štefek, 4. razred - "Labirint života III", kombinirana tehnika
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfrević, prof. izvrsni savjetnik

Radna subota

Hjutre je već sunce grele ko lude. Se me je zvale da se idem loptat. Brze sam se digel, dres obljekel i kopačke na noge del. Davidu sam poslal poruku: „Čakam te za 15 minut na igralištu.“ Već sam na bajku bil, a onda sam čul tatin glas.

Tata: Mata, kam ideš?

Ja: Idem se loptat z Davidom!

Tata: Mata, niš s toga sad! Ideme kosit travu!

Ja: A tata! Daj me naj!

Tata: Nema naj! Brze te bume mi dva!

Ja: Ali, tata, zake same furt ja i ja?

Tata: Mata, naj glumiti, bum ljut!

Ja: A zake Sara ne bi pomogla male?

Tata: Sara bu iste. Ona bu tačke praznila.

Ja (sebi h bradu): Furt same ja i ja.

Baš sam bil ljut. Se mu je h vodu propale!

Mama: Mato, naj se ljutiti. Bume tate pomogli svi skupa i brze bume gotovi.

Ja (opet sebi h bradu): Moreš si misliti.

Mama: Ajde, imaš sladoled od mene.

Ni taj sladoled nije mi baš neku volju dal. Bajk sam pospravil, a kosilicu z garaže zvalil. Moral sam i Davidu hjaviti da nem došel, ali sva sreća kaj je on još furt spal pa nije moju prvu poruku ni videl. Opet sam čul tatu z garaže.

Tata: Mato, krećeme!

Ja: Baš si denes navrl... Ali, ajde, nek ti bu.

Mama: Ajde, srećo, naj se duriti. Imaš cijeli dan za igru.

Ja: No, no, idem.

Kosilice sme vužgali i krenuli. Seka Sara je iste z nosem frkala. Same su pesica Tia i mama z

volju delale. Za dvije vure sme bili gotovi.

Tata: Mato, bez tebe ne bi ove mogel sam! E vidiš kak si več veliki i kak ti meni pune pomogneš?!

Ja: To sad ti same tak veliš!

Tata: Nije!

Mama: Odi se odmoriti pa moreš na igralište.

Ja: Kakav odmor! Saraaa, donesi mi mobitel!

Sara: Nemreš si sam prejti po njega?

Mama: Sara, naj sad i ti početi. Daj mu donesi mobitel kaj ne pak počel gundati.

Brze sam Davidu pisal da krećem na igralište! Već sam skoro sel na bajk, kad opet čujem mamu.

Mama: Mateo! Nikam nejdeš prije dok neš jel i skupal se!

Ja: Mama! Pak znam! Kak da imam pet ljet, furt mi neke govoriš.

Brze sam prve h kupaonu prešel. Lijepe sam se opral, zrihtal i friz nahitil. Pojel sam finoga gušala čak dva tanijera! Mama je bila jake sretna. Male sam si same na kauč legel da mi se gulaš slegne. Same male da mi ne h želucu zlo...

Tata: Mato, odi h krevet! Dej naj spati tu na kauču!

Ja: Kakav krevet? Idem se loptat! Čekaj, kakev je to mrak? Kaj se dogodile?

Nič mi nije bile jasne. Male sam pogledal oko sebe i videl da je već noć opala, a 8 vur je već odavno prešlo. Brze sam z kauča skočil, pogledal kroz prozor i skoro se rasplakal od jada. Nič od mojega loptanja. Davidu sam hjavil da sam zaspal i da pemo sutra na loptanje kad nem moral kositi travu. Same se nadam da mi opet neju nekakev zadatak našli i da barem nedjelja ne bude tak radna!

POHVALJENI RAD

Mateo Šalković, 6. razred

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Mentorica: Lucija Laljak, prof.

Plemenito zanimanje

Posvećeno mom partneru u zločinu.

Ja sam lažljivac po zanimanju.

Svakoga dana slažem dugačke retke neistina jedne uz druge, u beskonačno kompleksnim i beskonačno maštovitim uzorcima. Mreže laži koje svakodnevno pomno pletem sjaje u svim nijansama sviju boja, a svojim ljepljivim nitima zarobe duše što u njih nevino i naivno povjeruju.

U svaku od svojih šarolikih laži upletem i zrnce istine – zrnce sitnije od sjemenke maka – te ono sjaji poput jutarnje rose na tankim i nježnim nitima paukove mreže. Upravo su ti sjajni dragulji ono što plijen privuče mojim lažima, zbog čega se zapliću u njih te ondje zauvijek ostaju – vjerujući u ljubav, vjerujući u sretne svršetke, vjerujući da dobro uvijek pobjeđuje zlo. Uopće ne primjećuju da su sve to samo vješto spletene laži.

Ne primjećuju niti da se više nikada neće moći vratiti u slobodu.

Ja sam alkemičar po zanimanju.

Svakoga dana od tajnovitih sastojaka; od perja grifona, zmajskih zuba i daha duhova, pokušavam izraditi kamen mudraca – pokušavam proniknuti u otajstvo besmrtnosti. Kako ostvariti vječnost? Mogu li to učiniti ovim trpkim i tamnim napitcima?

U svaki eliksir koji pripremam umiješam i zrnca ljepote – zrnca sitnije od sjemenke lana. Ta zrnca su mjesečina, miris doma, zvuk ptičjeg pjeva. Jer u snovima mi je jednom davno netko šapnuo da ključ vječnosti leži u sitnicama što nas svakog dana okružuju. Jer je naša sposobnost da volimo nešto tako sićušno, nešto što nimalo ne utječe na tijek našeg života, zapravo dokaz da se rađamo s dušom.

A čovjekova je duša po svojoj prirodi besmrtna.

Ja sam kradljivac po zanimanju.

Svakoga dana drsko uzimam što god se mom srcu sviđa, što god i malo zasvijetli, makar i lažnim sjajem. Kradem bez osjećaja i najmanje sjenke koja bi se nadvila nad moju savjest,

kradem bez i trenutka premišljanja, kradem uz predivan osjećaj slobode: osjećaj da mogu učiniti što god želim, čak i kada ne smijem.

U svaku svoju krađu dovodim i zrnce milosti – zrnce manje od sjemenke gorušice; jer ono što ukradem nastojim koristiti u svrhu ispravnu, svrhu bolju od prvotne. A ako katkad i razbijem što ukradem, činim to hotimice, da od krhotina mogu sagraditi nešto veće, nešto ljepše. A kako kradem? Ja kradem očima – pokrete, plesove i osmijehe. I ja kradem ušima – pjesme, psovke i povike.

A za koga kradem? Samo za sebe.

Ja sam... pisac po zanimanju.

Svakoga dana od crne tinte pletem šarene laži. Proljevajući svoju i tuđu krv nad beskonačnim stranicama, ostavljam vlastiti trag u vječnosti. Riječi i likove kradem iz svijeta što diše oko mene, a svojim pričama – kradem srca strancima.

U svaku pripovijetku utkam i zrnce dobrote – zrnce manje od sjemenke sezama. Njega ćete pronaći rasutog između redaka, zasađenog u bijelim prazninama, u udahu koji uzimate prije novog poglavlja. Ono je moj način da vam vratim sve što sam ukrao: bio to osmijeh ili psovka – postat će besmrtni, šarena nit zauvijek utkana u crnu tapiseriju na bijelom papiru. A i ono malo slobode što vam uzmem, vratit ću vam stotruko – jer podarit ću vam bijeg. Bijeg u zaboravljena vremena, u izgubljene krajolike, u zagrljaj ljudi koji nikada nisu i nikada neće disati – ali zajedno s vama zauvijek će se smijati.

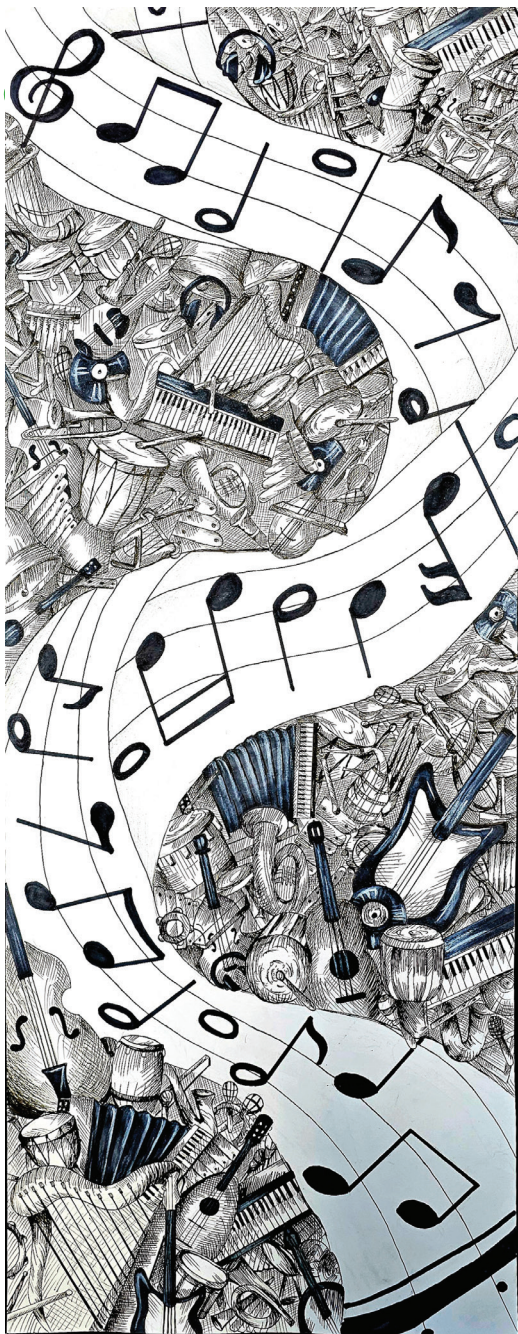
I što su onda priče, ako ne otisci naših duša na papiru?

1. NAGRADA GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

Ivona Herout, 4. razred

Srednja škola Krapina

Mentorica: Dunja Belošević, prof.

Leonardo Kamenečki, 4. razred - "Radost slikanja uz glazbu", kombinirana tehnika
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfirević, prof. izvrsni savjetnik

Kaleidoskop

Može li čovjeka poraziti njegova vlastita nutrina, fraktalno tkivo osjećaja i spoznaja, šareni kamenčići obiteljskih priča, opasni kutevi, najmanje šest leća - u Jednom? Je li moguće da čovjek potpuno izgubi borbu s osjećajima koji su produkt njegove vlastite duše? Hoće li me progutati moja vlastita bol?

30 stupnjeva - Postavljanje leća

Sjećam se da mi je mama, kada sam bila mala, rekla da, kada netko umre, pretvori se u zvijezdu. Najsjajnija zvijezda koju vidimo u beskonačnom prostranstvu Svemira, osoba je koju smo voljeli. Osoba koju boli što nam nedostaje i ne želi nam nedostajati. A ipak je više nema i nikada je više neće biti.

Jučer sam plakala onako kako se ne sjećam da ikad jesam. Mučila se da uhvatim zrak. Osjećala sam kako mi se krvne žile čvrsto stežu oko srca. Mogla bih se zakleti da su moje žile obavijene voskom koji se, kao bujica, topi pod dlanovima uzavrelog asfalta ispred neke škole u nekom bijelom gradu. Ne sjećam se kako se taj grad zove. Nije ni važno.

60 stupnjeva - Primjećivanje odraza u zrcalima

Obitelj. To su tvoji najdraži i najbolji ljudi, oni ljudi u čijem je naručju dom. Ali strašno je kad shvatiš da ponekad to što su najbolji – nije dovoljno. Jučer sam saznala da postoje neke tuge koje se moraju nositi same. Da postoje neki ratovi u kojima se moraš boriti sam. Ne zato što nemaš nikoga da ratuje s tobom, nego zato što oni koji bi to mogli, ne razumiju uzrok, ne vide smisao. Oni ti žele brisati krv s otvorene rane. I brisat će je, ako treba, pa makar i s tkaninom vlastite odjeće. Ali to je i dalje samo tvoja krv, ne njihova. I tvoji čavli, i tvoj rubac. Getsamenska posla. Posljednja obiteeljska večer...

90 stupnjeva - Višestruke refleksije

Gledala sam u njega kako nepomično leži na pohabanom kauču dok mu tijelo polako proždire rak. Više nisam prepoznavala to tijelo. Bila je to samo prazna olupina željna potpunog raspada-nja. Osjetivši neko tužno, bolno gušenje u jednjaku, otišla sam bez pozdrava, a dok sam prelazila preko ceste, zadnja me kap tuge iskasapila, i tada sam bila sigurna – ono u sebi sam dovoljno prostora ni snage kako bi zadržalo oluju osjećaja kroz koju tek trebam proći.

180 stupnjeva - Zamagljene šarenice

Došla je u sobu potpuno prestravljena čuvši jecaje koje sam htjela zadržati za sebe, nisam željela da ih ona čuje, ali ipak jest. Zbog nekih smrti koje su nastale kada nisu smjele. Ne one na

koje pripremaju bolest i starost, bile su to neke sasvim druge smrti. Svjesna nepravdnosti života, svjesna i svoje i moje ništavnosti, bespomoćnosti i, pronašla je najgoru utjehu koja je mogla biti pronađena. Razumjela sam ju jer sam znala - bolja nije ni postojala. Privila me uza se, ali ja sam je samo nježno odgurnula.

Strašno je kad shvatiš da ti netko, tko te najviše voli, ponudi da nađeš utjehu u zagrljaju, a ti shvatiš da to nije zagrljaj u kojem želiš biti.

360 stupnjeva - Razbijena ogledala

Bojala sam se. Bojala sam se pogledati se u ogledalo jer ta je osoba netko koga uopće ne poznajem. Nad nju se nadvila sjena, bjeloočnice su joj pocrvenjele od popucalih žilica koje više nisu mogle izdržati tu količinu tekućine, inače zelene šarenice sada su bile plave, prigušeno plave, usnice su joj bile purpurno crvene. Toj se osobi na licu ocrtavala beskrajna tuga, svladalo ju je nesavladivo žaljenje i to se vidjelo u svakoj pori, svakoj udubini, svakoj nepravilnosti.

Strašno je kad odrasteš i shvatiš da se više ne bojiš čudovišta ispod kreveta. Tajno strahuješ od čudovišta čije su granice postojanja i zastrašivanja daleko veće od kreveta u tvojoj sobi. Taj reptil više nema velike oštre zube i duge kandže. Sada je malo više nalik uništenom djetetu. Djetetu koje je, bez imalo kajanja, sposobno u dvije minute uništiti tolike živote ne ostavljajući im mogućnost da ikada više budu popravljeni.

Strašno je kad u sebi nosiš sjećanje na ranjene živote, *prave*, koje je ubila ruka tog djeteta.

(Neizrečeno)

Nikada neću zaboraviti to lice čije su oči prekrivene crnom sjenom kako bi se, valjda, zaštitila privatnost. I nikada neću zaboraviti imena koja su nosile te mladosti jer ta su imena metafora za tugu. Moju tugu.

Strašno je kad se osjećaš kao stranac. Jer kad se osjećaš kao stranac u vlastitom gradu okružen ljudima koje voliš, onda je svejedno gdje si stranac. Onda možeš biti stranac bilo gdje.

Zamisli da se probudiš jedno jutro u krevetu koji je tvoj, ali odjednom više nema tvoj miris. Zamisli kako je to kad je naranča na stolu odjednom neke druge nijanse. Kad knjiga koju si već pročitao odjednom sadržava neke potpuno druge redove. Kad se uplakan pogledaš u ogledalo i ne znaš u čiji odraz gledaš. Zamisli da ti je odjednom bijela boja zida malo previše hladna, da kuća u kojoj živiš više nije dom. Zamisli da pjesma koju si jako volio slušati odjednom poprima neko drugo značenje, da je haljina koju si voljela nositi odjednom neke druge boje, da su ljudi koje voliš odjednom neki drugi ljudi, da je grad u kojem godinama živiš odjednom neki novi grad.

Jučer sam se uplakana pogledala u ogledalo. U svojim smeđim loknama vidjela sam lokne djevojčice Mudrosti koja je obožavala Beatlese. *(Željela sam u tom trenutku postojati samo unutar lima žute podmornice, ploviti prema suncu dok ne pronađem zeleno more, živjeti ispod valova.)*

David Franjkutić, 5. razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok
Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Ne znam što je sad s tom djevojčicom. Nadam se da njezin tata svaku večer pronalazi utjehu u svojoj najsjajnijoj zvijezdi. Dobar je to osjećaj. Znati da su zvijezde tu i onda kad ih ne možeš vidjeti. Postoji to nešto u njima, neka čudna utjeha u njihovom sjaju. Sjaju koji ne podsjeća na sjaj metka. Njihova udaljenost i nedohvatljivost tješi ove male duše koje se kreću nasumično jedna pokraj druge po ovom bijelom svijetu.

Danas sam se, pomalo blazirana, probudila u krevetu koji nema miris. Sa slušalicama na ušima koje mi sklanjaju omražene poluraspadnute lokne s lica, otišla sam u kuhinju. Na putu mi se činilo da se ne sjećam da je ta pjesma ikad bila tako zatupljujuće psihodelična. Bacivši pogled na naranču sa stola, učinilo mi se da je malo slabije nijanse nego što je se sjećam. Otvorila sam prozor kako bih se mogla utopiti u pogledu na svoj grad, zaogrnuti se osjećajem pripadnosti. Učinilo mi se da je moj grad odjednom bjelji nego inače. Kao onaj jedan kojeg se ne mogu sjetiti. Ali sigurna sam da je moj grad sada bijel. Pa ipak, nitko se ni ne obazire. Drugima je to i dalje naš stari grad.

Meni je bijel. A ne sjećam se da je bio takav.

1 stupanj - Stvaranje

Ispuštam kaleidoskop kupljen u prošlom stoljeću, nebrojeno puta izbrisana prašina obiteljskih portreta umire u tisućama šarenih kamenčića, na moje vjeđe cijede se krvave suze, ispod njih milijarde Sunaca. To sam samo ja. Atom svega što je bilo, što jest i što će biti.

2. NAGRADA GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

Lana Ferček, 3. razred

Srednja škola Krapina

Mentorica: Sanja Ranogajec, prof.

Od denes vegeterijanec

Bil je Božič. Za neke predivne doba h letu kad se nejde h školu, a za mene... pa, čuli bute.

Vse je bile spremne. Mama je čakala ispred hiže babicu koja je čak brze doletela. No, purica koju smo vsi tak nestrpljive čakali, bome, nije doletela z nju. Babice su zadišali pe-nezi pa ju je prodala susedu Mareku. Mama je bila huda kak one čili papričice koje je babica skopala z nekterne grabe pa ih je donesla mame i tate za godišnjicu, s pričom kak je to nje prijatelj direktne z Indije donesel.

Morali sme improvizierati pa je mama napravila pohance za koje tata stalne govori da nas z njimi same otrovati oče. Takvoga muža punoga podrške bi i ja htela imeti.

Čim sme si seli za stol, svaka druga babičina bila je: "E, a de mi reči..." Ne trebam opče niti spominjati da je glavna trač-baba. To se, bome, na kilometre vidi. Ona si zapiči sunčane naočale na nos, dene si vanjkuš na rub obloka i tak se ona "sunča". I to baš onda kad se neki sused doma z svoju babu svadi. Televizor joj je iste navek hvužgati, to kak se vijesti slučajne ne bi propustile jer ona mora čuti kak se avion h Kine zrušil, a niti ne zna de je Kina. Ona valjda misli da je to tuj prek potoka. Pojačan je na najjače, tak jake ke i Bara s drugega brega more čuti vijesti bez da si i sama televizor hvužge.

I tak sme mi za stolem jeli i mene je ostal još točne rub toga jenoga pohanca i ja sam sama sebe rekla: "Ideme h rizik, ja bum to same pogutnula!" I mislite da se nisam zadušila?! Tata nije niti skužil, ili nije htel skužiti, to je iste upitne. A mama je skočila tak brze ke sam se ja već h međuvremenu stigla zahliknuti i to ispljunuti van i pak zahliknuti. Babica je, normalne, već stvarala trač koji bu mam išla Pepice ispriovedati.

Ipak nije duge trebale da se tata odluči da ideme na hitnu jer sam mislila da mi je komad tog pohanca još uvek nutra ostal. Tam sme došli puni entuzijazma i mislili sme kak buju oni sad mene rekli da sem dobre i da si same umišljam. Kad one, morala sam h Zagreb. A tam su mi pak rekli da moram ostati h bolnice, ke je šokirale i mene i mojega tatu i onu babicu ke je sedela pokraj nas i promatrala celu situaciju.

I dobre, ajde, dojdem ja h svoju sobu kad one, neki dečec nutra. Ali da je bar bil ljepi, ne bi se žalila, čak bi i rekla da bolji poklon za Božič nisam mogla dobiti. Ali dobre, i to sam nekak zbavila. Čak sme i šah skup igrali. On i da nije igral, ja bi zgubila.

Onda je h sobu došla još jedna cura koja se stalne rušila. Zrušila se i h wc-u i na krevetu i pri ormaru i na hodniku i sestra bi same rekla: "Dobre je. Zdigla se bu. Pusti ju tak!" Ona valjda zna.

Brze sam, fala Bogu, obavila vse preglede, ali sem svejedne ostala pol svojih praznikov h bolnice. Na izlazu z bolnice stigla sam se i zaljubiti h jenoga dečeca. I mam odljubiti zate ke mi nije vrata pridrzał kak spada nek ih je same zaprl za sobu ispred mojega nosa. E, to je džentlmen! Možda bi se bolj' zblížili da mi je nos htrgel.

H škole me opče bile sram reči de sam provela svoje praznike jer sam znala da mi se buju vsi smejali ak velim po istine. Ali zate sam ja svoje praznike provela s "punim želucem" jer sam, bome, vrle brze apetit zgubila.

3. NAGRADA GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

Antonela Cesarec, 3. razred

Srednja škola Pregrada

Mentorica: Marina Škrnjug, prof.

Zvijezde ili umjetnost

Ars longa vita brevis. (lat. Umjetnost je duga, život kratak.)

Bila je to četvrta subota u mjesecu kolovozu. Ničim zastrta noć ugodne temperature. Samo njih četvero (imena nisu poznata, a i nadasve su nam nebitna), travnati obronak, Mjesec, zvijezde i neotkrivena beskrajnost noći. Našli su se na ovome mjestu sasvim slučajno, na brzinu, bez određenoga cilja. Nije im bio potreban.

Na zvučniku tiho je svirala duga instrumentalna improvizacija blues rocka. Nisu trebali progovoriti ni riječi. Mašta im je vješto skrivala dezorijentirane želje i nedostižne čežnje, a šaptali su ih najsitniji komadići prašine vidljivi iznad semafora zvučnika. Poznaju se već nebrojeni niz godina tako da im međusobno prisustvo govori sve tajne svemira umjesto njih jer ih sami ne bi mogli izgovoriti.

Da bi se ovaj, na prvi pogled trivijalan trenutak usadio pod kožu i urezao vidljiv ožiljak, predložio jedan od četvorice, nakon dvosatne tišine, da oslikaju što vide na blistavu nebu. Jednoglasno su se dogovorili da će promatrati zvijezda na sjeveru i dozvoliti mašti da stvori vlastiti asterizam.

Imali su samo jedan komad papira koji su nespreno podijelili na četiri približno jednaka dijela, a uspjeli su pronaći i četiri skromno našiljene olovke. Uzeli su si dovoljno vremena i pokušali se približiti neograničenim nebeskim prostorima.

Jedan se potrudio nacrtati krunicu svoje preminule bake. Budući da se vodio isključivo subjektivnim doživljajima, šturi je odnos zvijezda mogao povezati isključivo u radijalnu nakupinu povezanih kružića.

Drugi je poznao legendu zvijezda Lira za koje je vjerovao da se nalazi upravo tamo gdje su promatrali. Stoga je grafitom prikazao mitskoga Orfeja kako svira svoju liru, ne razmišljajući previše o doslovnom rasporedu zvijezda.

Treći je pak narisao svoju mačku koja je djelovala poprilično tromo. Nebo nije htjelo prikazati njezinu ekspresiju, već ju učini jednostavno univerzalnom.

A posljednji, onaj koji je i predložio aktivnost, samo je preslikao zvijezde u obliku točkica na papiru koji je predstavljao tek mali dio beskrajnoga neba. Svi će ostali moći pogledati u njegov crtež i vidjeti plod vlastite mašte kao nedostajući dio. Odbijao je pogledati na sat. Osjećao je strašne trnce u cijelome tijelu koji mu onemogućavahu izustiti ijedan glas. Mučilo ga je neznanje o tome što slijedi kad noć završi. Trenutno ima sve što želi, ali gorke suze slijevaju mu se niz grlo jer se boji da to ne ostane izgubljeno u beskrajnom svemiru. Nije želio pokazati suze da trenutak ne postane odviše sladunjav.

Nisu ni ostali bili daleko od njegovih misli i svi su osjećali neobjašnjivu neodlučnost.

Ugasili su zvučnik. Zvijezde su odnijele prvu pobjedu.

1. POHVALJENI RAD

Antonija Duh, 3. razred

Gimnazija A. G. Matoša, Zabok

Mentorica: Dinka Tomašković-Presečki, prof.

Franciska Kuna, 4. razred - "Odrazi sjećanja", tempera
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfirević, prof. izvrsni savjetnik

Božić 2034.

22. prosinca 2034., Ålesund, Norveška

Već je počeo drugi mjesec na novom poslu, a mozak mi još uvijek zuji impulsima nove okoline, svježije namještenih postavki. Uzbudjenje u ovoj fazi obično već splasne, ali koračam prema klinici nošena adrenalinom još uvijek relativno nepoznate sredine, u nadi da je povišeni puls neki znak dobre procjene, pametne odluke. Nakon trinaest godina buđenja svakog jutra kao nove verzije sebe, i odlazaka na spavanje u strahu da se nikad neću pronaći, prst mi je stao na baš ovom poslu. Ali u procesu sam shvatila da je prolaženjem kroz život kao glagol, a ne imenica, jedini način da ne zaglavim na jednom mjestu, već se kao osoba pomičem kroz život.

Božić je pred vratima, u 18.42 krećem avionom za Zagreb. Obiteljsko okupljanje za Božić, tradicija, provodi se otkad znam za sebe. Međutim, u posljednje tri godine, nakon mog preseljenja, nisam ispunila „dužnost“ prisustvovanja svečanom obiteljskom ručku. Iznenadim se kako mi se nesvjesno proteže osmijeh na licu na samu pomisao bakina poljupca, a tijelo mi je sve napetije od uzbudjenja zbog dugo očekivane svečanosti. No, što se više približavam Krapini, to se udaljenije osjećam od svih čije zagrljaje željno iščekujem.

25. prosinca 2034., Krapina, Hrvatska

Kapci mi postaju sve teži, i oči mi se sve jače stišču od svjetlosti. Otvaram oči, one se automatski ponovno zatvaraju. Kao i svaki put, zaboravila sam spustiti rolete i budi me svjetlost sunca uzdignutog tek tik iznad Tri kralja. Pokušavam ponovno progledati, no ovaj put otvaram samo jedno oko. Škiljeći nazirem drveće prošarano zrakama sunca. Napokon je naišla subota nakon jučerašnjeg napornog dana u školi. U deset sati imam trening pa se dižem na primamljujući zvuk hrskavog tosta i maminog srkanja kave koji dopire iz kuhinje. Ustavši, zbunjeno stojim nasred sobe, dolazeći do spoznaje da jučer nisam bila u školi, a mama u kuhinji zapravo šuška papirima i plaća račune. Sjednem natrag na krevet i promatram obasjani kvart, poznatu ulicu, neuredni park s već budnim ptičicama i podjednako budnom i zaigranom djecom. Kroz mene istovremeno struji spokoj i nemir potaknut gotovo zaboravljenim osjećajem doma.

Osmijehnem se sestri u znak pozdrava. Prima me u zagrljaj iz kojeg iščitavam melankoliju i nostalgično prisjećanje na posljednji takav zagrljaj prije tri godine. Odjednom postajem svjesna činjenice da sam većinu vremena koje ću u životu provesti sa sestrom, već prošla. Stisnem je malo jače, a zatim je pustim i krenem prema kuhinji u nadi da ću se što prije riješiti te misli.

Prije odlaska na ručak k baki i djedu, prema naredbi, brišem prašinu. Razmještajući papire po

policu nailazim na zgužvani papirić s neuredno napisanim naslovom *“Stvari koje jednog dana hoću napraviti, jer, zašto ne”*. Ispod naslova stoji podulji popis sa črkarijama i praznim kvadratićem prije svake natuknice. *Naučiti norveški, naučiti francuski, imati psa, naučiti bubnjeve, živjeti u Norveškoj, posjetiti Krf, volontirati u Africi, naučiti znakovni jezik, heklati, planinariti u Irskoj, probati rezbarenje drva...* Srce mi poskочи na pomisao koliko bi petnaestogodišnja ja bila ponosna na sebe uz gotovo sve kvadratiće sad označene kvačicom.

Nakon ručka, stojim naslonjena na šank i promatram mamu i baku kako zajedno pospremaju posuđe. Mama slaže one na donjim policama da se baka ne saginje. Teški izdah proteže mi se kroz pluća i primora me da se primim za šank. Osjećaj griznje savjesti neočekivano me oslabio. Za trideset godina (i manje) i moja mama će trebati pomoć sa slaganjem posuđa, s odlaskom u dućan, pronalaženjem društva. Srce mi potone na pomisao da neću moći biti tu za mamu kad bude me najviše trebala. Izgradila sam si život prema svojim kriterijima, onako kako se ja osjećam ispunjeno, ne misleći kako to utječe na ostale oko mene. Što ću učiniti kada *“Idem u Ålesund.”* postane *“Idem doma.”*, kada ću morati odabrati između vlastitog zadovoljstva, samoostvarenja i dobrobiti obitelji koju sam ostavila iza sebe, mame koja je sve na svijetu dala da ja doguram do tuda gdje sam sad?

Zadnjih trinaest godina se probijam kroz mrak, nesigurno koračam da ne stanem na minu, i sada kad napokon vidim svjetlo, taj me mrak postepeno vuče natrag. Iako nisam vidjela kamo idem niti znala ima li taj put uopće smisla, u njemu sam se ugnijezdila i pustila korijenje.

25. prosinca 2022., Krapina, Hrvatska

Pritisak u venama raste. Mozak juri. Srce se žari. A razum čezne, blijedi, isparava. Prigušeni robotski mrmor Google Voicea: *„Ovdje je kraj vašeg putovanja. Stigli se na odrediste.”* Ne. To ne može biti moje odredište kad još bezbroj stanica nisam prošla, toliko isplaniranog nisam iskusila, ni bila tamo gdje sam mislila da trebam biti, jer tamo svi idu svijetom, tražeći obećani užitak. Ako je ovo krajnje odredište, kada ću biti prava žena, kada ću biti muškarac, kada ću biti majka i otac? Želim imati djecu i ne imati ih uopće. Organizam mi gori. Pokreće ga žudnja da probam svaku hranu, pročitam svaku knjigu, naučim svaki jezik. Norveški, finski, rumunjski, kineski, indijski, ne vidim kraj! Želim živjeti sa svim znanjem svijeta i osjetiti potpuno nepoznavanje ničega. Želim biti pisac, slikar, muzičar, znanstvenik, odvjetnik. Oh, kad bih bila i umjetnik i muza. Svaki se dan budim samo kako bih bila bliže cilju da upoznam sve ljude svijeta i steknem prijatelje koje ne mogu ni prebrojati. Želim biti svi oni pokraj kojih svakodnevno prošećem, i oni koje nikad neću upoznati. Želim iskusiti sve što postoji pod suncem i blista pod mjesječinom. Koja god viša sila upravlja s nama i našim životima, nadam se da zna da bih poželjela njih bar tisuću, jer jedan jednostavno nije dovoljan.

3. siječnja 2035., Ålesund, Norveška

Na kraju dana jedino za čime mi duša žudi je već izbledjeli osjećaj mog starog kreveta, ušuškana do brade, smirujuća boja zelenih zidova izgrebenih gitarom. Prostor koji čuva sve moje

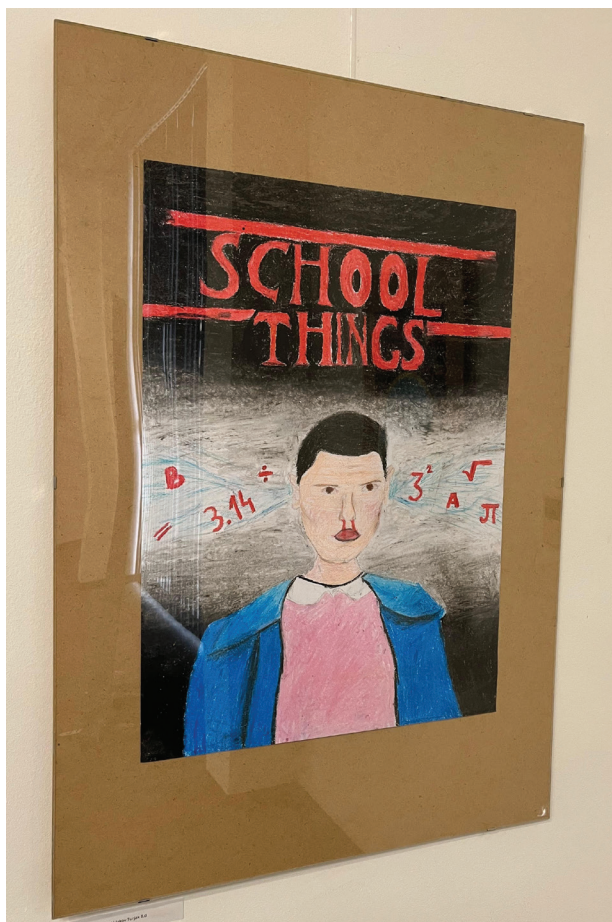
suze, pjesme, plesove, razgovore sa samom sobom. Osjećaj familijarnosti i sklonosti samoći. Panika mi grabi srce i poteže mi prsa. Udasi se sve više rastežu. Vid mi se pretvara u zamrljan pogled pod vodom. Oči mi se instinktivno zatvaraju, a madrac me guta. Samo da sve stane. I zadnja misao se raspline.

2. POHVALJENI RAD

Hana Cizel, 3. razred

Srednja škola Krapina

Mentorica: Sanja Ranogajec, prof.

Leeloo Matija Fiket i Jakov Turjak, 8. razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalškog, Zabok
Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Crveni križ

„MAURO!!! Mauroooo, molim te dođi!“ viče Ana na mobitel.

Srce mi stane. Pokušam ju ponovno nazvati, no moja dvadesetogodišnja sestra više se ne javlja. U trenirci izađem iz kuće i mahnito trčim prema njezinoj kući.

Što je sada napravila?! Pomislim na sve najgore. Što ako je naišla na nekog provalnika u kući? Što ako se posvađala s krivim ljudima?

Koliko sam joj puta rekao da nije dobra ideja uzeti bakinu staru kuću koja se već polako raspada. Ali, ona je sada „samostalna“ i misli da mora živjeti sama. Samo se nadam da joj ta kuća nije nešto napravila. Što ako je krov pao na nju? Što ako... Što ako...

Stignem do njezine kuće. Skamenim se kad pomislim što me možda čeka iza ulaznih vrata. Oprezno otvaram vrata. Tad ugledam prizor od kojeg sam svoju sestru htio baciti kroz prozor.

Ne, nije bilo nikakvih provalnika ni krivih ljudi. Opet me zvala.. zbog kukaca!

Pauci, stršljeni, žohari, mravi... svaka moguća štetočina koja vam padne na pamet barem je jednom bila na listi za otklon. I ja sam se osobno riješio svih njih. Kad se uselite u staru kuću, možete očekivati puno kukaca!

Možda se čini naivno tako pomagati svojoj starijoj sestri. No, otkada smo izgubili oca u prometnoj nesreći, nemam izbora. Moja majka, s kojom živim, također se boji kukaca. Zato ja moram biti vitez na bijelom konju i spašavati ih od kukaca!

No, nemojte misliti da je to besplatno. Ja sestru oslobodim kukaca i ponekih kućanskih poslova, a ona mi napravi kolač kao nagradu. Već je postala tradicija da dobijem čokoladni kolač kad se riješim kukaca, čupavce kad joj operem suđe, a ako prođem kemiju ove godine, možda mi napravi čokoladni kolač na tri kata.

Znam, lako me kupiti. Ali, tko ne bi pristao na to? Dosad je sve bilo kako treba. Udebljao sam se pet kilograma od silnih štetočina.

No, postoji jedno zlatno pravilo kojeg se moram pridržavati.

„Nema ubijanja!“ stalno mi ponavlja sestra.

Prekjučer su na crnoj listi bili pauci, valjda deset njih, koji su se uspjeli nastaniti u svakom mogućem kutu njezine kuće. I da, svakog sam morao pojedinačno nositi van.

Jučer me zvala zbog mrava koji su joj blokirali kupaonicu.

A danas... Danas su na redu „štrige-mige“. Jedno od najodvratnijih stvorenja koje je Bog stvorio!!!

Prvi smo susret imali na mom petom rođendanu kad je, bez imalo grižnje savjesti, jedna skočila na moju tortu! Moglo bi se reći da od tada imamo „poseban“ odnos. Kad ih vidim, bježim, klonim se piknika i još uvijek spavam pokrivenih ušiju. Možda pretjerujem. Možda sam kukavica? A možda samo volim svoj život.

No, danas je novi dan. Danas je moj trinaesti rođendan i dan je krenuo savršeno! Prvi sam put u životu dobio peticu iz matematike i prvi put me nitko nije uspio pogoditi u igri graničara! Danas je moj sretan dan! Danas ću se, nakon toliko godina, opet suočiti s tim stvorenjem i pokazati svijetu (ali i samome sebi) koliko sam zapravo hrabar. Spreman sam na borbu! Osjećam se poput plemenita viteza koji će ubiti velikog zmaja. I tako, pun samopouzdanja, krenem prema sestrinoj kuhinji.

Uholoža. Zarobljena u prozirnoj čaši. Oblijeva me znoj.

Misli se vraćaju na moj peti rođendan. Ne, moram biti hrabar. Dan mi je odlično krenuo!

Stvorenje me gleda prijetećim pogledom poput nekog zatvorenika koji želi osvetu. Najradije bih je zgazio, no to, nažalost, nije opcija.

Jedva je odnosim u vrt misleći isključivo na obećanu nagradu.

Već su prošla dva sata. Kolač je pripremljen, pojeo sam pola i nema razloga da duže ostanem. Sestra me isprati do vrata.

No, čim se vrata zatvore, osjetim čudno šakljanje na desnoj ruci. Kad svrnem pogled na ruku, ne vidim nikog drugog, nego moju najdražu uholožu. U panici ju prstom pogurnem na pod i slučajno (ili ne) zgazim.

Srce mi je na mjestu. Sada se osjećam se poput pobjednika! Kao da sam se napokon osvetio nasilniku koji me godinama maltretirao.

No moja sreća ne traje dugo. Sjetim se sestrina jedinog pravila. Nisam li ja sada ubojica? Ležim u krevetu i ne mogu zaspati.

Probude me zrake sunca. Zaputim se prema kuhinji gdje me na stolu dočeka svježe pečen čokoladni kolač. Prema cvjetnom tanjuru zaključim da dolazi od sestre. Kada i zašto je bila ovdje? Tada ugledam bijelu glazuru na njemu. Prođu me trnci. Nikad nije stavila glazuru na čokoladni kolač. Bijela glazura. Sigurno zna što sam učinio. Izgubio sam apetit.

Zapakiram tortu u kutiju te je vraćam sestri.

Samo jedan gumb zvona trebam pritisnuti. Srce mi kuca sve jače i jače, u skladu s mojim ručnim satom. Poželim pobjeći.

Ipak pozvonim i čekam odgovor. Čekam svoju smrt.

Sestra brzo otvara vrata i progovara hladnim tonom: „Znam što si učinio!“

Nakon minute šutnje, sakupim hrabrosti da je pogledam u oči. Krenem se ispričavati, no sestra me zbuni svojim smijehom. Kada bolje pogledam, ne vidim nikakav znak ljutnje na njezinu licu. Umjesto toga samo se smije.

Sestra me zagrlj te kaže: „Neću ti ipak tako lako oprostiti. Moraš napraviti staništa za uholaze od glinenih tegli za cvijeće!“

Srce mi je na mjestu. Već sam pomislio da će mi prijetiti na neki način, da će me ucjenjivati (hvala Bogu nije poput mene).

„Hoću! Napraviti ću to. Dajem ti svoju riječ. Osnovat ću taj tvoj Crveni križa za uholaze“, s veseljem joj odgovorim.

3. POHVALJENI RAD

Lara Schatten, 3. razred

Gospodarska škola Varaždin

Mentorica: Nikolina Vujasinović, prof.

Gita Vlahek, 3. razred - "Jutarnja kava", olovka
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Aleksandra Mašić Tumpa, prof.

Ko je deda Ivek?

– Aghhh!

– A kaj se ve ti žališ? – pitala me sestra dok sam zalupila vratima sobe. – Ma nemoj me niš pitati, vidla sam onog svojeg bedaka Josipa kak grli onu tam Tamaru iza praktikuma škole.

– Opet!? – sestra je gubila strpljenje kad je Josip bio u pitanju. Taman sam joj htjela odgovoriti, kad je baka ušla u sobu. – Nada, kaj je z tobom, ka pa pak lupaš z tim vratima? Pak buš kvaku spuknula vun!

– Joj ma nikaj baka, ljubavni problemi v pitanju, nebi se ti razmela v to.

– Ja se nebi niš razmela v to!? Dete drago, naš kolko je meni v moje doba dečki hofiralo? Pun kup, sam kaj sam ja bedasta bežala za tvojim dedom kak muha bez glave! Daj da ja tebi lepo velim zaka nigdar nebi smela bežati za tim fakinima! – već sam znala što slijedi. Tu priču je baka ispričala mojoj mlađoj sestri i meni već tisuću puta. Mogla sam ju već i pjevati.

– Poslušnite me lepe moje.

– Joj, baka mi sve to već znamo. Kak je ta ljubaf nastala, da je on imal drugu, da si ti zatrudnila, da te je posle ostavil... se si nam to već rekla. – koliko god je moja sestra bila u pravu po pitanju bakinih priča, meni je uvijek bilo lijepo slušati je dok nam je pričala svoje priče iz mladosti. Maja to ne kuži, jer ona tvrdi da ona „zna“ sve o dečkima, a tek joj je četrnaest godina.

– Vredu, vredu, nem ti onda pripovedala kak sam ja saznala da je on mel drugu – baka je već htjela otvoriti vrata da izađe van iz sobe, ali ju je Majina znatiželja ipak zaustavila. – Okej, okej, ve me zanima, to nam nigdar nisi rekla.

– Da ja vas vrnem v svoje doba. Mi nesmo meli te biptajoće kockice kakve vas dve ve v rukama držite, nek smo se mi spominjali kak pravi ljudi i dogovarali za stvari v živo. Vaš deda i ja smo se dogovarali saki den posle predavanja da se bumo našli v jedni maloj vulici blizu one kavane „Stari Lisac“. Uglavnom, jen den je curelo kak nigdar do ve, a ja i Ivek...

– Ko je ve Ivek? – prekinula ju je Maja.

– Ivek je tvoj deda Maja, joj mišeka mu! – od svih pitanja koja je moja mlađa sestra mogla postaviti baki, ona je postavila najgluplje. Ponekad me fascinira kako je ona prošla sve razrede s odličanim.

– Pa kak sam ja trebala znati da se on zove tak, saki put si nam govorila samo deda.

– Maja daj dopusti da baka dovrši, kaj ju prekidaš sakih dve minute!

– No najte se ve još svaditi, uglavnom dogovor je bil kak i inače da se najdemo v toj vulici v točno 18 i 15 minut saki den i onda bi išli na kavu. I ja sam se onda dvoumila dal da idem ili ne zbog dežđa.

– Pa kaj nisi mela kišobrana?

– Jesam i ja sam tak jako volela tog vašeg dedu kaj sam odlučila po dežđu iti zbog njeg. Još sam i bežala, tak jako kaj su me tak noge bolele još tri dana posle, al sam došla nekih deset minut prije nek po dogovoru. I čujem ja, neko se kehelji ko ne pravi na obloku neke tam hiže i pogledam ja gore i pogodite kaj ja vidim. Pa sigurno ne Tita kak igra pikado sa Staljinom. Vidla sam vašeg deda i neku tam pucku kak se žvale na obloku. V tom trenutku sam počela hitati one male kamenčke na taj oblok kolko sam srdita bila.

– Si ga možda pogodila z kojim? – ah, moja sestra je nedavno izrazila želju za hrvanjem pa su joj misli trenutno u svijetu tučnjave.

– Nesam njega, al sem nju! – tu je rečenicu baka izgovorila s takvim osmijehom kao da je osvojila nagradu za najbolje kolače na svijetu, makar joj ne treba nagrada da bi to dakazala.

– A znaš možda ko je bila ta pucka? – Normalno da ne, al sam posle saznala da je to bila ćer nekog tam važnog doktora, nije ni čudo kaj se taj spetljal ž njom, navek je bil oportunist!!!

– No i kaj se onda desilo? – pitala je Maja nekako uznemireno, čelo joj je bilo namršteno poput valova u Tihom oceanu i više nije mogla sjediti mirno.

– Onda, dok je taj bedak napokon pogledel prema dole i videl me, odma je zaprl oblok i izletel vun z hiže. Meni je odma prekipelo i prvu stvar ka sam napravila, lepo sam ga vudrila z ambrelom i odišla nazi!

– Tak treba baka, nisi smela dopustiti da se sam tak lako zveče! – Maja je sad već bila „nabrijana“ za pričū koju je baka pričala.

– Je, i nakon kaj sam došla v sobu, tak sam se tulila ko da je moja Lara hmrla – Lara je bakin šnauer kojeg ima već 12 godina i kojeg voli, ponekad mi se čini, više od mene i Maje – Al me zato drugi den dočekal pred vratima sa buketom ruža i to velikim buketom. No, al ja nesam dozvolila sama sebi da mu se vrnem i zela sam lepo taj buket, vudrila ga po glavi ž njim i lepo mu zaprla vrata pred nosom! – prva pomisao bila mi je da je jadan djed nakon toliko udaraca sigurno imao čvorugu veliku kao taj buket ruža. – Al je i on bil uporni, saki den mi je ostavljal bukete ruža, mislim da mi je seukupno dal prek četrdeset buketa prije nek kaj sam mu napokon oprostila i zela ga nazi.

– A zakaj si mu oprostila, on je bil glup i prevaril te je. Neje si zaslužil da mu se vrneš!!!

– Je Maja, to i ja ve znam, al sam bila bedasta i zaljubljena i oprostila mu, a on je obečal kak se to više nigdar ne desilo.

– Velke li ironije, to je jedino kaj bum ja rekla – napomenula sam normalnim tonom s malo nijanse gorčine da baka zna da sam na njezinoj strani.

– Zato te je prevaril još dvaput posle – nešto manje suptilno, dodala je moja sestra.

Nakon te rečenice, shvatila sam da moram pothitno popričati s Josipom u vezi naše „ljubavne situacije“. – Ispričajte me, idem deti vodu za kavu – ustala sam i zatvorila vrata sobe tako da nisam više čula što njih dvije pričaju. Nisam obraćala pažnju što se događa oko mene, tako da sam se malo prepala dok me je baka tapnula prstom po ramenu.

– Joj naj me tak plašiti baka, kaj to držiš?

– Ti i sestra ste očito nagluhe kad ne čujete zvono, pa sam ja stara išla otprti vrata i glej kaj sam našla pred njimi! – baka je u ruci imala jedan mali buketić sa svega pet crvenih ruža.

4. POHVALJENI RAD

Mila Mitrović, 3. razred

Gospodarska škola Varaždin

Mentorica: Petra Koščak, prof.

Luka Vrček, 5. razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok
Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Vse je drugač

Vse je iste. Gda sednem pod onu istu brajdu i gda mi dojde žmah onuga istuga kiseluga grojzda. Unda se zmislim, da vse je iste. I gda me onije isti kokotiček v jutre zbudi i ona ista krunica na stolu dočaka. Furt je vse iste. I isti je šudreni put i ista je zahrđala ljesa i potrebne okne i nikakva, siromašna črešnja. I još furt iste pure gegaju po putu i još furt iste babe nosiju istu kutu. I gda istu njivu z istem, starem traktorem orem i gda isti štumpf z istu pokrpanu rupu oblačim. Unda se zmislim da, vse je iste. I ista vrata z istem tonem škripiju i ista komoda h istomu kutu stoji i isti Domjanić hu te iste komode me čaka, a i ista su vu njemu slova. I gda istu kravu z istami težački rukami pomuzem i gda istu vodu z istuga zdenca nucam. Eh, unda se zmislim - pa vse je iste! I još furt je muoj isti beciklin bez istuga zvonca i iste tačke bez iste ručke i iste hlače bez jenuga dinara. I zate je još furt ista rupa vu istomu krovu. Ali, bogeku fala, vse je iste. I gda na one iste klupice bez jene deske ispred one iste kljeti svoju dušu počinem i gda istu tamburicu v ruke primem, unda se zmislim da je vse iste. I moj je škrljak isti i iste su rožice h mojemu istomu vrteku i još furt one iste dišiju. I suseda Štefa još furt istu kavu pije, a suseda Nena h iste mlake još furt pere iste gače. I mene još furt jen zubek fali i još furt gibenicu nemrem ljepe zagristi, ali barem znam da je i dalje vse iste. I iste dekllice iste popevke v polju popevaju i isti dečeki za njimi škicaju i iste babe pri istomu stupu iste trače povedaju. I muoj je isti dimnjak još furt pun čađe i isti zidi puni vlage i gda po istomu putu svoje iste hižice se vraćam i gda svojemu istomu fićeku istu lampu popravljam. E, unda znam da je vse iste. Ali vse je drugač. Jer nema tebe, dedek muoj, zate ipak - vse je drugač.

5. POHVALJENI RAD

Marta Veverec, 3. razred

Gimnazija A. G. Matoša, Zabok

Mentorica: Nikolina Tuđa Svečak, prof.

Obiteljski antiportret

18:59

Postavlja te na drvenu stolicu obloženu jastucima, jer tek su ti **četiri**. Tako bi tvoj djed, koji sjedi nasuprot, mogao vidjeti više tebe od par čuperka boje pijeska, pijeska koji rđavi mustang zabacuje iza sebe. Baciš fokus na svako p koje se polagano uzdiže, a zatim zastaje. Svjestan si svakog zrna koje se, zajedno s gorućom kuglom, topi na horizontu. No, silueta se ne osvrće, a ti se tomu silno čudiš. Cijela te scena podsjeća na set iz dobrog starog vesterna, koji si, dok bi otac radio u sitne sate, običavao gledati na svijetlosivom katodnom televizoru. Starac rijetke kose uperio je svoja dva oka u tvoje čelo i nakon duljeg zurenja odlučio da je najbolje nasmiješiti ti se. Razvukao je usne u neugodan, usiljeni osmijeh, sve dok se zbog tvoje ozbiljnosti nije počeo cerekati. Tridesetpet milimetarski Arriflex okreće se na tebe. Polaganim, eastwoodovskim pokretom podižeš lijevu obrvu dok se tvoje zjenice stapaju s kaubojevim. Stanka. Tvoja sićušna pluća usisala su sav zrak iz kavane. Prije nego što si stigao, plutajući se dim cigareta vinuo i slijepio uza strop. (Tek si sad primijetio tamnozelenu plijesan koja se sklonila u kutove.) Tamnosmeđi hrastov pod ispod tvog stolca igrao je ulogu epicentra potresa. Akcija.

19:06

Nezgrapnim koracima u blagaovaonicu utrče dvojica tvojih prpošnih nećaka, čvrsto stisnutih šaka i nabujalih džepova. Znao si što skrivaju, jer poput tebe, svako kasno ljeto u tisućama sjemenki smokve, kriomice ubrane iz okućja praznog stana, tragaju za prethodnim kasnim ljetom. I kad im tvoja sestra mahnitito uzima plodove stabla koje je ispunilo zadatak da ogrebe njihova koljena, oni rezignirano promatraju ostatak obitelji. Majka ih je posjela pokraj sebe i u poluispijenoj čaši soka od borovnice, koju nezgrapno drži u ruci, uči ih plivati. „Bitno je prepustiti se mirisu algi, milijardama granula soli koje zatežu vaše tijelo.“ I onog časa kad ih je prepustila isparavajućem vrtlogu, njihova su koljena počela tonuti. Zapuhнула je bura, njihov se krik odbio od zahrđalog čamca, a do nje nije dopro. Na svom svilenom licu, osjetila je samo plah dodir kapljica boje umirućeg maka.

19:23

Dok si s bratićem razgovarao o njegovim planovima za ulazak u gradsku aristokraciju, pronalazak djevojke visoke metar šezdeset sedam i kose boje meda (očiju boje površine mora na

Kašteletu kad zaroniš pola metra), i slušanju njegovih ispovijesti o korumpiranim profesorima na fakultetu, koje si se nadao da ćeš za koju godinu zaobići, uspješno si izbjegao umjetničke eskapade pristojno izrađene od kolaž papira tvoje sestre. Za završetak umjetničkog djela nedostajalo je samo univerzalno ljepilo, a sve se tako krasno poklopilo da ga je upravo tvoj šogor nosio u aktovci.

„Ja sam diplomirani ekonomista!” čini se da je izjava koja uistinu mijenja svijet. Sada je konačno zašutio tvoj šogor, a i bilo kakva vrsta tirade tvoje sestre sakrila se pod stol (i obuhvatila tvoje nećake koji su ondje izmijenjivali Monopoly novčanice). Rudiment njegovog šaputanja pretvorio se u rudiment njenog nadglasavanja. Njihove su usne podrhtavajući otključavale vrata puknutim glasovima i neskladnim analogijama. Kamo sreće, oboje su se zaljubili u nered, nesklad, nemar, nekog... koga nemaju.

19:35

Utaknuvši čelični, estetski neprivlačan, nož u vilicu i profinjeno ih položivši u centralne sile netaknutog pudinga, oči su ti se uputile prema prozoru. Bijele poliesterske zavjese s cvjetnim uzorkom su se njihale. Gore-dolje, gore- (poput tebe, nekad, sjećaš se? Dok crvenu njihaljku nije zamijenilo skladište za drva s kojima se ne griješ u studenom. Ajde, spusti se. Ne možeš poletjeti, naučio si to kad si s fotelje pokrivene već naboranim crnim skajem skakao i širio ruke poput ptičice, a prijatelji tvoje majke pili hrapavi kakao i kimali glavom.) dolje. Spremala se poletjeti, izrugivati se tvojoj smrtnosti, no zajedno sa zavjesom poletio si i ti. U papučama si potrčao na prag i u dlanu uspio uhvatiti posljednji prizor crno-zelenog Kawasaki koji je iznebuha projurio makadamom. (Da je prag bio samo par centimetara bliže, svjedočio bi i vijorenju djevojčine kose koja vozi motor.) Krik koji si ispustio, uvjeren da će izazvati eksploziju posljednje zrake svjetlosti koja se lomila u tebi, potvrdio je prozaičnost kolorita prizora svima osim tebi. Poriv za recidivom izazivao je slom običnog aeroba kakav si bio ti. A taj se aerob, potrčeći za motorom, odlučio na rafal.

19:35

Sjediš za drvenim stolom u skućenoj sobici, koja još miriše na žutu boju kojom si prekjučer, u čas kad je pao i dvadeset treći list bijelog graba, oličio zidove. Gledaš u pare toplog variva koje su pomilovale kapljicu kiše na tvom blijedom obrazu. Odlučiš premjestiti stol na balkon s pogledom na more. U polučučnju, dok se dižeš sa stolca, čuješ prigušenu melodiju Beethovenove *Za Elizu*, koja je ovaj put bila za tebe. Dršćućim rukama okrećeš ključ udesno i posežeš za zlatnom kvakom. Plivaš iz dubine Marijanske brazde i proporcionalno povećanju pukotine između zida i vrata, pritisak se smanjuje. Spavaš uz zapljuskivanje valova, svjedok si svakodnevnih abrazije, a iscrulio ti je zadnje zrnce pijeska koje bi dao da pomogneš djedovim

drhtućim prstima da povuku okidač bakrenog revolvera, da se baciš u stisak svog nadobudnog bratića i njegove elitne djevojke, da otrgneš ljepilo iz ruku muža svoje sestre i spojiš svačije jagodice zajedno. „Koliko obiteljskih večera ćemo još doživjeti?” pitaš se.

19:35

Ispod pohabanog okvira zatvorenog prozora kojem se miris jeftinog parfema otima i lupa po uskim, golim zidovima tročetvrtinskog takta, **dvadesetšestogodišnji** dječak postavio je klupu. Uz pad, koji ga je podsjećao na oguljena koljena dok je polijetao tamnoplavim biciklom po mokrom asfaltu, i boje, rastaljenog željeza koje je okusio s tabana svojih bosih nogu, slušao je zvuk televizora iz staračkog doma. Distanciran. (Ne i jedini.) Svake milisekunde boja u sobici bi se promijenila. Stakleni bi prolaznici rekli da je u pitanju disko, s krinkom kockarnice. A miris parfema s četvrtinkama jasmína utopio se u funku.

6. POHVALJENI RAD

Dina Draganić, 4. razred

Srednja škola Krapina

Mentorica: Dunja Belošević, prof.

Karla Omerza, Dora Šarić, Stefany Marie Kadoić, 8. razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok
Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Big Kokoš

Po mojim teorijama zavjere, koje su poprilično istinite, postoji egoistična gospođica koja je usvojila metode uhođenja iz emisije „Big brother“. Tamo je naučila sve tehnike koje zna.

Vjerojatno i u ovome trenutku promatra moju kuću. Sva sreća pa su mi zastori uvijek zatvoreni kako bih se spasila od nje. Iako, možda ima i super vid, koji prolazi kroz zastore, pa gleda što to pišem o njoj.

Govorila sam o njoj svojim prijateljima i upozoravala ih na njezine čari, no oni bi samo prasnuli u smijeh.

„Tko se zadnji smije, najslade se smije!“ uvijek im odgovorim.

Znam da ona želi da se kupuje sve više ptica za kućne ljubimce kako bi vlasnicima isprali umove i preuzeli ih kao svoje robove.

Kako ja to znam? Odakle mi takva crna predviđanja? Pa, sve je započelo prije desetak godina...

Imala sam sedam godina i, kao svaka djevojčica u tim godinama, željela sam se urediti i biti slatka. Obukla sam svoju crvenu suknju na točke, predivne srebrne balerinke i bila spremna za nezaboravnu šetnju dvorištem dok iznenada nisam začula grub muški glas čija me je naredba odvela u najgori dan mojeg života.

„Kristinka, otijdi v pelenicu po vino!“ rekao je moj otac.

Izdahnula sam, zakolutala očima i tužno uzela vrč i spustila se niz stepenice kada je odjednom ogromno pernato čudovište skočilo na mene, bacilo me na pod i krenulo ključati po stražnjici.

Vrištala sam: „Tata, kokot me ključa! Upomoć!“

Tog je dana izašlo vode iz mojih očiju više nego pri tuširanju. Tata je doletio smijući se, otjerao ga s mene, a ja sam i dalje plakala i tresla se od straha.

Taj dan pamtim dan kao Dan S, strah od ptica. Nakon toga trenutka nikada više nisam opušteno hodala dvorištem. Skrivala sam se iza ugla ne bih li ugledala kojega vrpca ili kokoš, kako se šepuri i čeka da me napadne.

Najgora ptica zbog koje još uvijek nosim palicu svoje prabake, za obranu prije izlaska iz kuće, jest puran. Ogroman pernati stvor koji je svoje oko bacio na mene. U glavi su mi kružile samo misli kako ću ovoga puta ja završiti na roštilju, a ne on.

Jednom prilikom, prijatelji i moj vlastiti brat tjerali su patke na mene koje su svojim ogromnim

kljunovima samo čekale da me „ščape“ za stražnjicu. Mislim da sam tada zbog malog incidenta izgubila ponos . Ne želim se ni prisjećati kako je to bilo!

Kako su godine prolazile, moj se strah samo pogoršavao. Pokušavala sam ga pobijediti, no postajalo je sve gore.

Nakon što smo se preselili u Zagreb, mislila sam da sam spašena.

Kokoši ne hodaju po cesti slobodne kao mačke, već su u svojim zatvorima tamo gdje im je i mjesto. Nema purana, patki. Sve je to na ostalo na selu.

No, zavjera se nastavlja. Vjerojatno su u dosluhu...

Svaki put kada kročim nogom u dvorište pojavi se četiri do šest crnih "ofucanih " vrana. Nije da one samo stoje tamo na mjestu i promatraju me. O, ne, ne! Tada bi mi život bio previše jednostavan!

Na svaki moj korak one rašire krila i pomaknu se s kabelaške žice na stranu po kojoj ja hodam. Počnu graktati i kao da mi poručuju: „Gotova si!“

Trčim koliko me noge nose.

Kada moje mukotrpne borbe protiv vrana završe, osjećam se kao Bruce Lee nakon pobjede i tada me čeka olakšanje, ali samo na deset minuta.

Autobusna je stanica pod opsadom odvratnih, smrdljivih prenositelja boleština. Golubova!

Ughhh, krv mi se sledi u žilama čim spomenem njihovo ime. Gori su od vrana.

Stojim nevinno i uživam u zalogaju svoga peciva kada odjednom doleti njih šest kako bi mi ukrali hranu.

„Mičite se, vi odvratne zvijeri, maknite se!“ vrištim tako da me se čuje do svake okolne prodavaonice.

Vjerojatno si svaki školarac pokraj mene misli: „Koja ludača!“

Ali, oni ne znaju ono što ja znam.

Čini se da sam ja jedina pametna koja sam razotkrila tvoju ideju, no neće moći ove noći „Big Kokoš“.

Neće moći, na krivu si se namjerila. Nikada me nećeš pokoriti! Otkrila sam tvoje prljave tajne i uzalud tebi da i šalješ tisuće podanika da me opsjednu i pokore, nećeš to učiniti.

Korak sam ispred tebe! Špijuniram te iza zatvorenih zavjesa, uopće više ne izlazim iz kuće.

Ja bih se bojala na tvojem mjestu.

7. POHVALJENI RAD

Kristinka Volarić, 4. razred

Gospodarska škola Varaždin

Mentorica: Nikolina Vujasinović, prof.

Ela Štefek, 2. razred - "Labirint života II", kombinirana tehnika
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Anuška Alfirević, prof. izvrsni savjetnik

Angelina Palić, 5. razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Suzana Kijuš, prof.

Prošal je Stipan, a vrnul se Stiv

Ni bilo od čega živit, a tribalo je i nikakovu kućicu udelat. Šal je Stipan z drvenin kuferon trbuhon za kruhon. Kamo je šal? Va Merike kadi su veli rudniki srebra. To je onda Argentina!

Doma su si plakali, suzi su ko potoki tekle. Niki ni znal kadi je Stipan i kunpanija ka je šla šnjn, samo su znali da su se ukrkali na brod. Do Merik je tribalo više od misec dan, a onda još tuliko da niki prnese hartu od Stipana da je živ i zdrav. Dugo čekanu hartu prnesal je davno umrli Grižanac. Otprla se je, a žnje je palo malo dolari, ki će bit za prvu pomoć. Harta je napisana zlapišon, teškun težačkun rukun. Od puno čitanja i slova su se zbrisala. Ča je tamo? Kako zdravlje? Puno pitanji, a malo ili nikakovih odgovori. Pasivali su dani, miseci, leta, a od Stipana retko šturih besed i malo soldi da familja more preživit.

Prnest će Stipan buštu soldi kad pride pa će se moć i kućica udelat.

Pasalo je fanj let i Stipan se na tešku muku vrnul. Nikako sej' prominil, drukčije je dišal, prišal je va veštidu, sklakun i boljin kuferon. A ča je va ton kuferu?

Va selu je se po staron, niš se ni prominilo, rekaj je. Stipan se pozdravljaj sa susedimi. Dičina su tekla i zijala: Prišal je nikakov Stiv. Pala mu je zi žepa harta ku je rabil va Argentini, a na njoj su ga prekrstili va Stiv. To su našla dičina i odnesli doma. I sam se je zabunil i rekaj: Ne Stipan, nego Stiv!

Doma je bilo slave i veselja. Prnesal je on i buštu punu soldi. Žena i dičina su odahnuli. Načinili su i kućicu, al' naš Stiv, sav zdelan, ni dugo poživil.

Završit ću ovu pripovid zjednun poznatun: Saka tuđa zemlja, tuga je pregolema!

1. NAGRADA MIĆE SUNCE – OSNOVNA ŠKOLA

Lea Pijevac, 7. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Laura Brusić, 2. razred - "Galebarenje"
Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica
Mentorica: Helena Mance, dipl. knjižničarka

Moje djetinjstvo miriše na tek pečeni kruh

Kao i sve kuhinje u kojima se stvara s mnogo ljubavi i mašte, tako je i kuhinja moje prabake Marice odisala ljubavlju i žarom za pripremom mnogih ukusnih jela. Bila je prostrana, središte zbivanja u bakinoj kućici. Pogledu s trošnih vrata nije se mogla sakriti velika krušna peć. Vatra je u njoj svakodnevno igrala svoj ples u prekrasnim crvenonarančastim tonovima, osim u vrijeme visokih ljetnih temperatura. Nasuprot peći ponosno je stajala starinska komoda nježno zelenkaste boje s već izlizanim okruglim ručkama, pohabanim od stalnog korištenja. Komodu je krasio bakin starinski, šareni porculan i čajnik koji bi baka, samo u velike blagdanе, stavljala na stol. Nasred kuhinje stajao je kuhinjski stol i dvije drvene stolice bez naslona. Na srcoliko izrezbarenim zidnim policama stajale su drvene posude koje je baka koristila za pripremu kruha. Baki su te posude bile dragocjene jer ih je naslijedila od svoje majke. Imale su za nju veliku sentimentalnu vrijednost.

Prabaka Marica bila je važna osoba u mojem životu i zauzima posebno mjesto u mojem srcu. Bila je visoka, stasita žena, pomalo pogrbljena. Nisam sigurna je li pogrbljenost bila posljedica napornog rada tijekom života koji ju nije mazio, ili je na taj način pokušavala prikriti svoju visinu. Duga i gusta sijeda kosa bila je uvijek uredno vezana u punđu. Marame koje je nosila na glavi, bile su vješto vezane odostraga. Lice bake Marice uvijek je bilo ozbiljno, ali tamne čokoladne oči zračile su toplinom i sjajile posebnim sjajem, pogotovo kad bih bila u njenoj blizini. Njene tanke, tamne usne uvijek su se razlijevale u široki osmijeh. Pamtim je u dugim šarenim haljinama koje su lepršale oko njezinih nogu. Bijela pregača bila je neizostavni modni detalj najdraže osobe iz djetinjstva, pogotovo kada bi pošla mijesiti kruh. Drvenu dasku, položila bi vješto na sredinu stola. Na nju bi stavila drvenu posudu u kojoj je mijesila kruh, a brašno je uzimala drvenom zaimačom iz limene bijele kante ukrašene crvenim srcima i pleterom koji se može vidjeti još samo na moslavačkim narodnim nošnjama. Dugačke ruke, zasukanih rukava igrale su svoju već dobro uigranu igru. Nije mi bilo jasno kojom rukom uzima brašno, kojom lijeva vodu, a kojom baca sol. Radila je to nevjerovatnom brzinom tako da je cijeli proces nalikovalo ubrzanoj verziji nekog filma koji se trudim razumjeti. Smjesu bi potom prebacila na dasku i nastavila mijesiti. Činila je to toliko snažno da su noge stola škripale pri svakom pokretu. Kad bi se umorila, odložila bi tijesto u posudu da odstoji. Nakon nekog vremena, prabaka bi tijesto prebacila na drvenu lopatu s dugačkom drškom i položila ga kroz četvrtasta vratašca u zagrijanu krušnu peć. Vrlo brzo bila sam opijena prvim mirisima kruha, a u meni je iz minute u minutu raslo nestrpljenje. Baka mi je stalno pokušavala od-

vlačiti pozornost i moje misli usmjeriti na nešto drugo, ali to je valjda jedina stvar u kojoj nije uspijevala. Žudila sam za trenutkom kada će posegnuti za svojom drvenom pomagačicom i iz peći izvaditi svoje malo remek djelo – domaći kruh. Kruh zlaćane boje s velikom brazdom u obliku mjeseca što se protezala sredinom, stvorio bi se napokon ispred mene. Prostorijom su se širili snopovi vruće pare i neodoljivog mirisa koji se trajno nastanio u mojim nosnicama. Već dugo tražim takve mirise, ali nažalost, nigdje ih više ne mogu naći. Baka je uvijek zarezala kruh i prije negoli se ohladi. Zažarena, prhka korica pod stiskom noža u bakinoj ruci škripala je poput rasklimanih konjskih zaprega kad ih kasom vuku konji lošim poljskim putovima. Taj okus! To je okus mog djetinjstva!

U tim trenucima za nas dvije vrijeme bi stalo. Njezine krupne oči pretvorile bi se u dvije žeravice kojima bi me promatrala i pokazivala snagu ljubavi koju je gajila prema meni. Duge i snažne ruke postale bi nježne poput meke dekice kojom bi me pokrivala.

Još je jednom procvjetala trešnja u vrtu, snijeg je okopnio, a moja se prabaka razboljela. Onda više nije mogla za mene pripremati iznenađenja, no onu toplinu i ljubav koju mi je pružala, surova bolest nije mogla oduzeti.

Bila sam malena, ali već tada dovoljno velika da shvatim kako moje djetinjstvo miriše na tek pečeni kruh.

2. NAGRADA MIĆE SUNCE – OSNOVNA ŠKOLA

Doria Pajan, 8. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Mia Ivančić, 6. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Lucija Granić, prof.

Stara šterna

Spred nonine kuće na srid privrata, vavik na istin mestu vela šterna stoji.

Još vavik dvorišće krasi, aš za drugo više ne rabi.

Kako bi kiša pala, tako bi ona simi vodu dala. Ni ju bilo lahko načinit. Znutri od vapna, a zvani od kamika. Va kamiku zapisano leto kad je napravna da se ne pozabi ako komu rabi.

Puno je vode dala, vrte zalivala, za pit bila i robu prat je zdržala.

Drugo vrime sad je došlo... Leta su pasala.

Voda žnje da ni zdrava, kamik se šundral, a sić na lancu još vavik stoji koda leta broji.

3. NAGRADA MIĆE SUNCE – OSNOVNA ŠKOLA

Niko Katunar, 7. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Lažna slika stvarnosti

Posljednjih nekoliko godina društvene mreže postale su svakodnevni dio naših života. Promijenile su način komunikacije u društvu, pružile novi način razmišljanja, dale nam još više znanja, no utjecale su i na naš doživljaj stvarnosti.

Putem društvenih mreža možemo komunicirati sa svojim prijateljima i obitelji na drugačiji način. Dostupni smo jedni drugima u bilo kojem trenutku i to smatram korisnim, no nekada je upravo to loše – činjenica da smo svima dostupni. Današnji izlasci stoga često izgledaju kao sastanci na pametnim telefonima. Loša strana društvenih mreža jest i objavljivanje fotografija koje su uređene kako bi izgledale bolje. Zbog takvih “nestvarnih” fotografija ljudi uspoređuju sebe i svoj život s onime što vide na internetu, no to je lažna slika stvarnosti. Meni se na društvenim mrežama sviđaju sadržaji i videozapisi koji nas mogu poučiti nekim korisnim, „životnim“ stvarima poput kuhanja ili prve pomoći ozlijeđenima... Fotografijama možemo dočarati i ljepotu prirode te privući nekoga tko će otići na neko fantastično putovanje, upravo zbog naših objava. Ono što mi se nikako ne sviđa, raznorazni su tzv. „izazovi“ za mlade koji često prihvaćaju te izazove da bi bili popularni, no to može biti i vrlo opasno.

Društvene mreže općenito smatram zabavnima, no loše je to što nam oduzimaju vrijeme. Kada bismo prestali biti ovisni o društvenim mrežama i o internetu, provodili bismo više vremena vani s prijateljima. Ne bismo bili preopterećeni jer ne bismo morali misliti na to tko nam je poslao poruku i hoćemo li nešto propustiti. Jednostavno bismo uživali u stvarnome životu sa stvarnim ljudima.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Lea Lučić, 7. razred

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Sanja Krešić, prof.

Maslina kod čovik

Med gromačami, va lihi stara maslina fanj let stoji. Sega lipoga i grdogo je pasala. Skrivila se, ma je se lipša i vela zrasla. Sama je, ki put ju tuga čapa aš nima nikoga za kumpaniju.

Samo jedan barbić na nju bacila.

Saki dan on ju obahaja, sede spod nje i pripovida joj štorije zi života. Vode joj donese, pojida se za nju. Sam biva i maslina mu je kod čovik za počakulat, za nasmet se, a kad ga tuga čapa onda sede kraj nje i ku god suzu kala. Zna maslina kako je kad si sam pa ga lipo okripi. Da mu kriposti da još dugo let poživi.

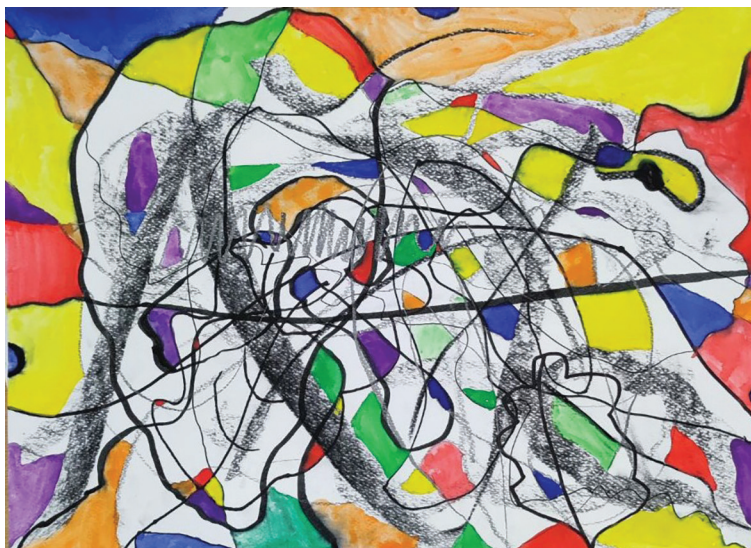
Maslina kod čovik fanj kriposti i kuraja ima. Ne moru joj niš ni škropci, ni vetri, a ni vela toplina aš ona na niš ne bacila. Mir, lipotu i zdravlje dava.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Dorian Car, 7. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Melanie Žužić, 5. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Moj čeznutljivi let

Jeste li ikad razmišljali o odrastanju?! Kako je to odrasti i izletjeti iz svoga doma u novi nepoznati svijet? Eh, kada bi to bilo samo tako lako! Treba se prije toga suočiti s mnoštvom prepreka i svladati ih, a tek onda poletjeti poput ptiča koji je operatio i kojem su porasla krila.

Lijepo bi bilo samo se probuditi u svojoj novoj kući koju bi uredio onako kako ti to želiš, radeći posao koji sam odabereš i voliš, putujući kamo poželiš, ali prije svega treba naučiti letjeti. Treba svladati niz prepreka na koje ćeš nailaziti, a nama djeci sada je jedna od najvećih briga škola i učenje. Treba preživjeti sve te dane kada si nesiguran u sebe i treba razmišljati, puno razmišljati, i učiti letjeti s puno strpljenja.

Iako svi mi želimo što prije odrasti, kao ptići koji nestrpljivo očekuju svoj prvi let, ja ponekad ne mogu odlučiti želim li što brže odrasti i poletjeti u svijet odraslih ili što dulje ostati dijete u krilu bezbrižnosti i sigurnosti koju mi pružaju roditelji i naš topli dom.

Bit ću strpljiva i uživati u svome djetinjstvu dok god budem mogla kako bih u budućnost mogla ponijeti što veći kovčeg u koji su pospremiti mnoštvo lijepih uspomena iz djetinjstva i kako bi se, kada odrastem, mogla sjećati baš ovih trenutaka i tada se zapitati: „*Zar sam, stvarno, baš ovo iščekivala cijelo vrijeme?!*“

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Lea Gržac, 6. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Suzana Grbčić, prof.

Patricia Lara Lisko, 8. razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Neprocjenjiva slika obitelji

Moje srce čuva sreću, najveće blago i najveću ljubav. U mom srću nalazi se obitelj.

Moj otac kao stijena i glava obitelji, onaj koji me podržava u svemu i uči najvažnijim lekcijama o životu. Moja majka kao sunce i srce obitelji, ona koja me voli onakvu kakva jesam i snažnom ljubavlju svakodnevno grije. Moja je sestra osoba koja daje najbolje savjete. Plaha, ali vedra! Kada nam je teško, ona nam uvijek podari ideju za bolja vremena baš poput cvijeta poslije snijega koji naviješta proljeće. Mene nazivaju svojom ljubičicom! Sestri i meni govore da smo njihova sreća i nada. Često čujemo da smo ogledalo svojih roditelja. Moja je obitelj poput svijeće koja gori u mraku i pokazuje mi put, dušu pročišćava. Kada mi je teško, tu su da mi pruže beskrajnu ljubav. Oni su moja stijena i splav spasa kada me brza rijeka života nosi i baca na stijene bez kontrole. Meni je moja obitelj poput duge nakon oluje, sunce koje izviruje iza crnog oblaka. Bez njih ne bih mogla. Zajedno s njima stvaram svakoga dana nova lijepa sjećanja i uspomene. Zajedno slikamo jednu predivnu sliku, sliku čija je vrijednost neprocjenjiva. Ta je slika moje jedino bogatstvo.

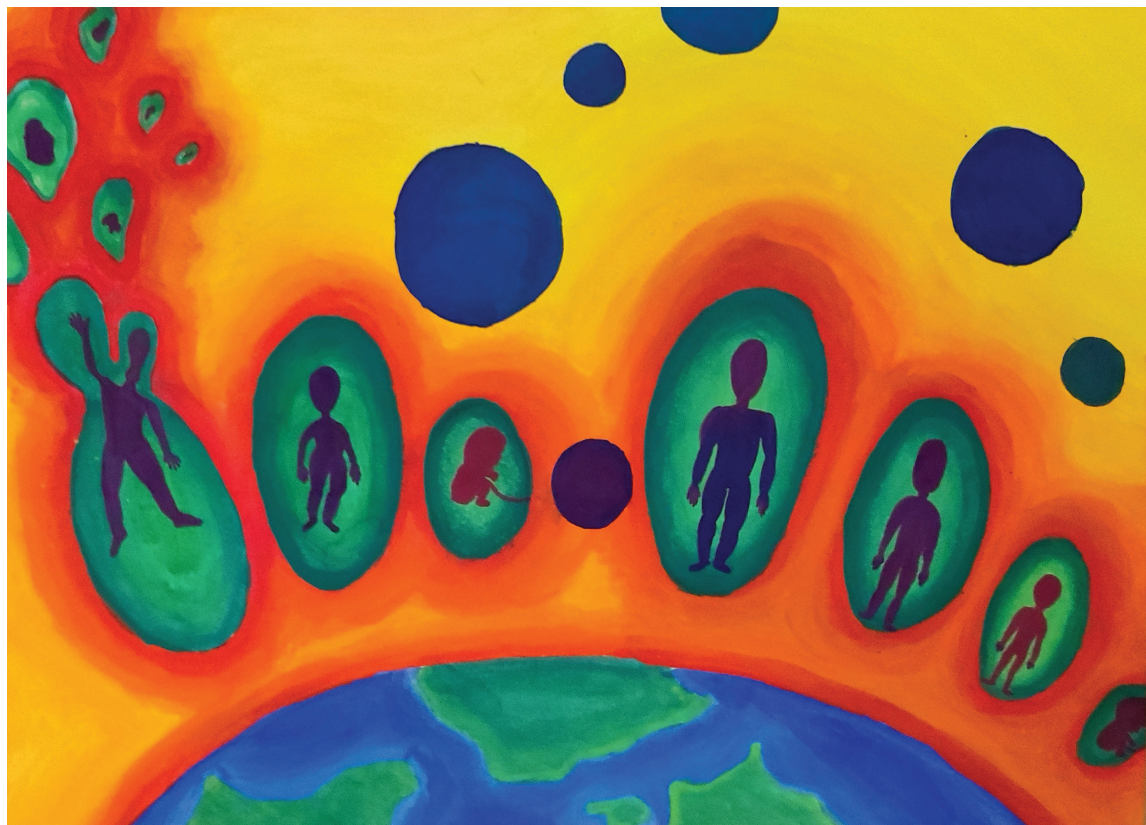
Dok god budem imala tu sliku, smatrat ću se najbogatijom osobom na svijetu.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Tea Lisko, 7. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Ira Đerić Hasanac, 8. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Ovisnost o društvenim mrežama i kako joj stati na kraj

Svijet napreduje i život bez digitalne tehnologije postao je gotovo u potpunosti nemoguć. Danas je lako dostupna i susrećemo se s njome u školi, na radnome mjestu i u slobodno vrijeme. Zbog tako velike prisutnosti digitalne tehnologije došlo je do toga da je ljudi koriste više nego što je stvarno potrebno. Provode sate uz mobilne uređaje, računala, tablete, igraće konzole, listajući po mrežnim stranicama te tako ovisnost o njima postaje sve veći problem današnjice.

Svjedoci smo toga da većina ljudi ne može provesti dan bez da nekoliko sati ne provede listajući po različitim društvenim mrežama – Facebooku, Snapchatu, YouTubeu, Instagramu, TikTok i dr. Mnogi osjete taj problem i shvaćaju da društvene mreže imaju loš utjecaj na njih, no veći broj ljudi nije svjestan svoje ovisnosti. Zbog društvenih mreža sve rjeđe posvećuju vrijeme hobijima, stvarnim prijateljima, obitelji i češće izbjegavaju obveze, bilo radne ili školske. Uređaji koji zrače imaju loš utjecaj na mozak i njegov razvoj te na slabljenje vida. Ljudi nedovoljno komuniciraju, a posljedice se osjete već danas. Kod mladih se sve češće javljaju depresija, anksioznost i nisko samopouzdanje. To se lako može pripisati internetu zbog loših vijesti, prijetnji, izrugivanja i sve viših standarda ljepote. Mladi, također, imaju siromašan rječnik i sve manje interesa za stvarni svijet. Sve manje se bave sportom, izostaju s treninga, zanemaruju školske obveze, ne brinu za kućne ljubimce, ne čitaju i ne borave u prirodi. U prijašnjim generacijama naših roditelja, baka i djedova, kultura druženja bila je puno razvijenija. Danas, naprotiv, većina mladih provodi puno vremena sami kod kuće bez kvalitetno osmišljenog slobodnog vremena. Druženje i razgovori s prijateljima u stvarnom svijetu, "lice u lice", zamijenjeni su sjedenjem, tipkanjem i online dopisivanjem s virtualnim prijateljima.

O društvenim mrežama nisu ovisni samo mladi, već ljudi svih dobnih skupina. Roditelji puštaju internetu da odgaja djecu te vrlo često ne kontroliraju sadržaje koje djeca posjećuju. Tako se već od rane dobi stvara ovisnost. Djeci treba posvećivati više pozornosti, čitati im ili pričati priče, igrati društvene igre, šetati u prirodi i razgovarati s njima inače će doći do sve većeg problema zatvorenosti i problema u komunikaciji. Djeca često imaju pristup neprimjerenim sadržajima za svoju dob kao što su ubojstva, ratne igrice, otmice, droga ili pornografija. Njihovo mentalno zdravlje je ugroženo, a granica između stvarnog i virtualnog svijeta postaje sve tanja. Mnogo se mladih nakon što satima listaju po društvenim mrežama danju, ne može odvojiti od njih ni noću. To je vrlo loše za razvoj mozga, a nedostatak sna dovodi do stvaranja još većih problema. Postaju nezadovoljni zbog nedostižnih standarda ljepote i "influencera" koji se predstavljaju savršenima. Trebali bi biti svjesni toga da kada bi netko bio toliko savr-

šen, ne bi tražio potvrdu ljudi na internetu. Važno je prepoznati granicu između stvarnosti i virtualnog svijeta koji nam nude društvene mreže.

Društvene mreže nisu loše same po sebi. Dobrim ili lošim čine ih korisnici. Problem ovisnosti o njima nemoguće je u potpunosti riješiti jer tehnologija napreduje, a s njom i društvene mreže. Najbolje rješenje bilo bi smanjiti vrijeme koje im posvećujemo, ali kako?! Kao i kod svih drugih ovisnosti, vrlo se teško potpuno odreći nečega što nam je toliko dostupno i svakodnevno nas mami nečim novim. Naravno, ne trebamo ih se odreći u potpunosti, ali svakodnevno smanjivanje vremena koje im posvećujemo na umjerenu količinu, može uvelike povećati kvalitetu naših života. Slobodno vrijeme treba ispuniti hobijima, sportskim aktivnostima, volontiranjem, čitanjem knjiga i druženjem sa stvarnim prijateljima i obitelji.

Bit ćemo sretniji, zdraviji, ispunjeniji, a naša će se potreba za društvenim mrežama, vjerujte, smanjiti.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Marta Cerović, 8. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Suzana Grbčić, prof.

Nicola Mađar, 8. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Ovisnosti – problem i izazov novog doba

Pojam ovisnosti postao je jedan od najvećih problema današnjice, kako odraslih tako i djece i mladih. Donedavno su se ovisnicima smatrali samo oni koji su svoj život okrenuli prema opijatima, narkoticima i ostalim štetnim tvarima. No, jesu li zbilja ovisnici samo oni koji ne mogu izdržati bez neke supstance ili je to nešto više?! Možemo li postati ovisni i o čemu drugome?! Može li mozak strastvenog igrača videoigara jednako reagirati na odsustvo istih kao i mozak ovisnika o alkoholu bez njega? U novije vrijeme javljaju se razne vrste ovisnosti koje su jednako opasne za ljude kao i opijati. Postavljam pitanje jesmo li na kraju dana i mi ovisnici o nečemu.

U današnje vrijeme na ovisnost možemo gledati kao na stanje u kojem je osoba fizički i psihički ovisna o nekoj aktivnosti ili tvari. Vrste ovisnosti mogu biti razne, a neke od njih su alkoholizam, pušenje, droga, kockanje pa čak i ovisnost o digitalnoj tehnologiji. Svaka vrsta ovisnosti ostavlja negativan trag u životu pojedinca i kako bi se riješio te ovisnosti, čovjek treba potražiti stručnu pomoć. Ovisnost ne bira dobnu skupinu, što je i znanstveno dokazano. Razne vrste ovisnosti susrećemo u različitim vrstama dobnih skupina što možemo smatrati vrlo zabrinjavajućom činjenicom. Razvojem nove tehnologije razvile su se i neke nove, skrivene ovisnosti koje najčešće zahvaćaju mlađu generaciju, no nije strano da se javi i u starijim generacijama. Igranje videoigrica, opsesivno praćenje različitih društvenih mreža, pretraživanje neprimjerenih sadržaja na mrežnim stranicama, prekomjerno korištenje mobilnih uređaja i dr. neke su od danas najviše proširenih ovisnosti. Iako djeluju bezazleno, smatraju se vrlo ozbiljnom ovisnošću te je od velike važnosti odmah reagirati. Dostupnošću raznih internetskih sadržaja, raste i dostupnost ilegalnih sredstava, narkotika i opijata koji su nadohvat

ruke svima te zbog toga moramo biti vrlo oprezni koje internetske stranice koristimo, s kime komuniciramo i kome dajemo svoje podatke jer jednom kada uđemo u začarani krug ovisnika, vrlo ćemo se teško iz njega izvući.

U vremenu u kojem nam je sve dostupno, gdje možemo saznati svaku informaciju u dva klika na internetskim pretraživačima, nužno je razmisliti o tome koliko je ta tehnologija dobra za nas. Možemo li mi kao ljudi koji žive u 2024. godini pod krilom razvijene tehnologije za sebe reći da smo doista toliko pametni i napredni, da mnoge činjenice znamo i razmećemo se kako korisnim tako i onim manje korisnim informacijama ili je to sve zapravo plod umjetne inteligencije koja nas samo vodi k tome da budemo kao bića sve manje i manje mentalno ra-

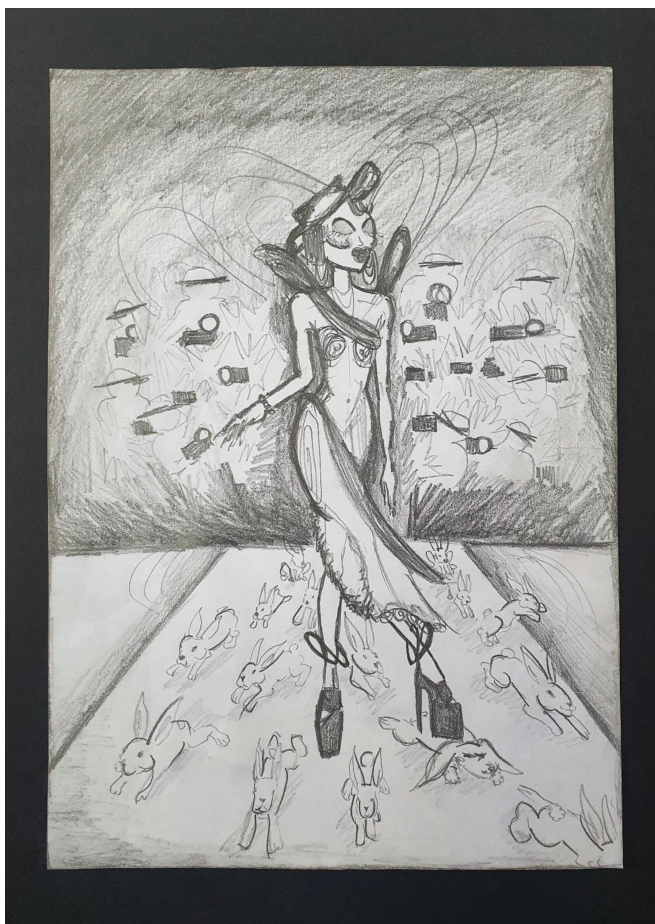
zvijeni?! Zapitajmo se jesmo li pojavom umjetne inteligencije zapravo obogatili ili osiromašili svoje znanje? Sigurna sam da svaku informaciju koja vas zanima pretražujete na internetu jednako kao i ja. Kada ste posljednji put neku informaciju potražili u knjižnici ili u nekoj enciklopediji? Zapitajmo se jesmo li mi, vi i ja, također ovisnici u današnjem svijetu?!

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Dina Jurić, 8. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Suzana Grbčić, prof.

Ana Gašparović, 4. razred - "Cijena mode"
Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica
Mentorica: Lea Klarić, prof.

Predvečerje

Predvečerje, vrijeme kada sunce polako pada iza horizonta, donosi sa sobom miris starog drveta i zvuk ptica koje se povlače za danom.

U tom trenutku, moje misli putuju unatrag kao da se vraćaju u vremeplov djetinjstva. Nostalgija me obuzima, prisjećam se bake koja je bila poput stijene u mom životu, čvrsta i nježna istovremeno. Sjećam se njezinih priča koje su ispunjavale moje djetinjstvo čarolijom i mudrošću. Ti mirisi i zvukovi podsjećaju me na dane provedene u njezinom domu, okružena ljubavlju i toplinom. Sjećanja na te rane događaje iz djetinjstva poput bisera u mom umu, sjajna i neprocjenjiva.

U tom predvečerju, dok se sunce spušta iza obzora, osjećam se kao da sam ponovno kod svoje bake, sigurna i voljena.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Nicola Mađar, 8. razred

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Marijana Marić-Tonković, prof.

Svugdje je lijepo, ali kod kuće je najljepše

Bijaše jedno jato galebova tamo dolje kod Velebita. Tamo, gdje su svakog dana uzoru i u suton valovi pjenili rubove te velike planine. U tom jatu bio je mladi neiskusni galeb koji je bio željan vidjeti i upoznati svijet.

Ljutio se da svaki dan leti oko istih stijena, sluša isti zvuk valova, leti uz valove i gleda u beskrajn suton.

Govorili su mu stariji da je još mlad i da ne razumije sve ljepote ovoga svijeta i da toga nije svjestan. Drugi bi dali sve da vide barem jedan mali djelić ovoga sutona. Složio se galeb sa svojim ocima, ali je bio štufovan iste zore svakoga dana. Govorili su mu: „Shvatit ćeš jednoga dana...”

Noć kasnije na moru i blizu pučine krenula je velika nevera koja je rušila sve pred sobom. Nasukala je barke i brodice. Valovi su toliko jako udarali u stijene da se činilo kao da će stijene svakoga trena krenuti tonuti u to crno i uzburkano more. Nije se vidjelo ništa osim crnila, ništa osim mladog galeba.

Zazivali su ostali da ne ide na pučinu jer da će odnijeti olujni vjetar i da će stradati. Pitali su se kamo je naumio.

Valovi su glasno upozoravali galeba i pokazivali mu put ka pučini ne bi li se spasio. Prkosio je galeb valovima i tješio ih da je sve u redu i da se ne brinu za njega. Rekao im je da ide na dalek put.

U tom trenutku zapuhnuo je jak vjetar koji je uništio i nasukao sve pred sobom pa tako i galeba. Galeb se našao na pučini kad mu se ukaza Vila velebitska. I ona se pitala kud li je krenuo po ovoj neveri. Nigdje nije bilo nikoga, a galeb je nestašno letio iznad uzburkanih valova i jake olujne bure. Galeb joj je odgovorio kako ne može stati jer ga čeka dalek put. Tamo skroz iza sedam mora i sedam gora sigurno je bolje nego ovdje. Vila u tom trenu kao da na neki način ispari i pretvori se u kapljice morske pjene pa nestade.

Bura je zapuhala olujnim mahom. Galeb više nije mogao poletjeti. Drugoga jutra našli su ga ribari koji ga odnesoše na obalu i tamo zacijeliše njegove rane.

Priljetao sokol iznad obale pa opazio galeba. Spustio se do njega pa mu rekao: “Vila velebitska me poslala da ti pomognem i odeš iza sedam gora i sedam dola.” Kad stigoše na odredi-

Šte sokol reče galebu neka uživa u svim ljepotama što mu svijet nudi pa ode. Galeb se začudio što sokol odlazi, a onda mu sokol reče:“ Galebe, ne znam kako tebi, ali meni ništa na ovom svijetu ne može zamijeniti moje modro more i suton i zoru, baš kao ni uzburkane valove.“

Ostao galeb sam samcat pa gledao u suton, ali mu je nešto nedostajalo. Bili su to valovi i oštre stijene koje je ostavio, galebovi starješine koji lete iznad mora i igraju se s njim. Nije mislio da će ikada izustiti da mu nedostaje dom.

Idućega dana spazio je lastavice pa ih zamolio da ga povedu kući. Kad su stigli iznad malene uvale i velike oštre stijene Velebita, poviče galeb u sav glas:“ stanite, stanite! To je moja uvala, to je moj rodni kraj. To su moji valovi!“

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Mia Ivančić, 6. razred

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Marijana Marić-Tonković, prof.

Ema Antonia Lončarić, 5. razred

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Lucija Granić, prof.

Veliki ljudi čine svijet boljim mjestom

Čovjek nije samo živo biće, već je i duša koja traži svoje mjesto pod zvijezdama. On je zvijezdama zapravo vrlo sličan jer je mali u svojoj veličini, ali nevjerojatno moćan u svom potencijalu. Biti malen ispod zvijezda znači biti svjestan da smo vrlo mali u odnosu na svijet, ali istovremeno osjećati divljenje prema njemu.

Čovjek u svom životu ide prema putu samospoznaje, sazrijevanja i ispunjenja. Taj se put razlikuje od osobe do osobe, ali vodi do istog cilja, a to je pronalazak svrhe života. Većina ljudi misli da će bogatstvom postići cilj u svome životu, ali to najčešće nije tako. U dubini duše svi mi zapravo tražimo sreću, ljubav, dom i obitelj. Želimo se osjećati voljenima! Također htjeli bismo ostaviti neki trag za sobom kojim bismo učinili svijet boljim mjestom. Osim toga, mislim da svaka osoba želi živjeti svoj život punim plućima i ostvariti svoje snove kako bi se jednog dana, kada ostari, mogla prisjećati svih lijepih trenutaka. Kada ljudi kažu da je netko zaista velik, ne misleći na njegovu veličinu, misle na njegovu dubinu duše. Takva je osoba uvijek spremna da ti pomogne, posluša i utješi, uvijek je spremna dati sve od sebe za druge. Ona je uzor drugima, korača na stazi života hrabro i ostavlja svoj trag, pečat ljubavi i dobrote.

U suvremenom svijetu velikim čovjekom nazvala bih osobu koja je sposobna prepoznati svoju odgovornost prema sebi i drugima. To je osoba koja je spremna iskoristiti svoje znanje i vještine da pomogne drugima, a i samim time učiniti svijet boljim mjestom.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Marija Krmpotić, 7. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Laura Brusić, 2. razred - "Čarolija podmorja"
Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica
Mentorica: Helena Mance, dipl. knjižničarka

Vikendica na Vlašiću

Kada kročiš u tu staru vikendicu, dočekuje te i obuzima duh prošlosti koji se proteže i zavlači u svaki kutak.

U prizemlju se nalazi prostrani dnevni boravak s udobnim sofama i drvenim namještajem. Veliki kamin u sredini prostorije stvara toplu i ugodnu atmosferu. Zidove krasi slike prirode koje dodatno naglašavaju povezanost s okolnim planinskim krajolikom i pokoji jelenski rog. Kroz prozore prodire blago sunčevih zraka stvarajući igru svjetlosti i sjene. U kuhinji, koja je također u prizemlju, možeš pronaći starinski štednjak i drveni stol oko kojeg se okuplja obitelj, a na zidovima platneni zidnjaci na kojima su izvezeni duhoviti natpisi, primjerice "Kuharice manje zbori da ti ručak ne izgori." Posuđe se nalazi u posebnoj ormaru, tzv. kredencu. Gornji je dio ustakljen bjeličastim staklom s motivima grožđa, a u njemu su uredno posložene čaše i bijele porculanske šalice neobičnog oblika ukrašene plavim motivima. Na svakoj polici nalazi se čipkasti podmetač.

Na katu su tri spavaće sobe, svaka uređena s posebnim šarmom. Kreveti s izvezenim pokrivačima, stari ormari s izrezbarenim ornamentima, a na podu tkane krpene staze stvaraju poseban ugođaj.

No, najzanimljiviji dio vikendice tajanstveni je tavan. Da bi došao do njega, moraš se popeti uskim i škriputavim drvenim stubama pridržavajući se za rukohvate. Tavan je pravi mali muzej na kojem se nalaze prašnjavi i zaboravljeni starinski predmeti poput glačala na žar, kolovrata, preslica, glinenih vrčeva, petrolejskih lampa i bijela drvena kolijevka u kojoj se zibalo nekoliko generacija. Svaki predmet ima svoju priču iz prošlosti. U staroj drvenoj škrinji s teškim metalnim ručkama nalaze se pomalo požutjele crno-bijele fotografije meni nepoznatih ljudi, pokoji izvezeni komad narodne nošnje i drvene igračke kojima su se igrali moji predci. Možeš samo zamišljati kako su se djeca igrala ili kako su se održavale sjednice na ovom tajanstvenom mjestu.

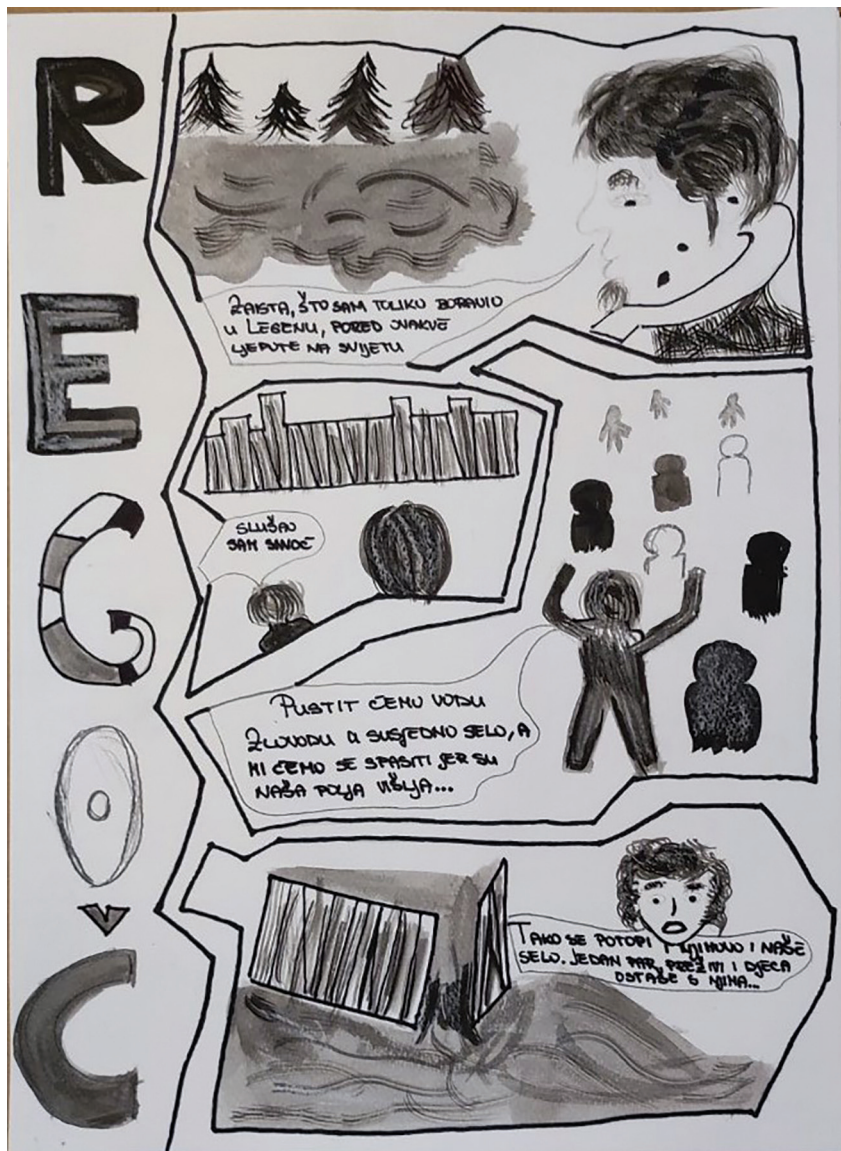
Stara je vikendica na Vlašiću poput vremenske kapsule koja ti omogućuje da zaviriš u prošlost i osjetiš duh prošlih vremena.

POHVALJENI RAD – OSNOVNA ŠKOLA

Karla Ivčić, 6. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Suzana Grbčić, prof.

Magdalena Rubčić, 8. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Ljepota osjetljivosti

Osjetljivost je teret. Sustav je to oduvijek implicirao. Sustav nije izgrađen za osjetljive duše, introverte i mislioce. Sustav nije postavljen za takve. Sustav nije napravljen za duboke osjećaje. Nije napravljen da zadovolji takve potrebe.

Od mladosti se nameće da su pretjerani osjećaji „višak“ te da je to neuobičajeno pa čak i čudno. Ono što ljudi ne vide jest da osjetljivost nije „briga“ koju treba popraviti, već osobina koja se odražava na nečiju individualnost, stoga je treba prihvatiti. Na sreću, mnogi su shvatili da su njihov um, tijelo i srce značajniji od površnog sustava. Umjetnici, nježni roditelji, iscjelitelji, sanjari, glazbenici, topli prijatelji, pisci. Oni su iskoristili taj osjećaj i pretvorili ga u nešto više. Takvi ljudi ostave najveće tragove na srcima znajući oni to ili ne. Oni ne trebaju očvrnuti. Moraju ostati nježni, dijeliti svoju osjetljivost, pokazati drugima kako to može biti prekrasna stvar. Nažalost, društvo ih ne cijeni dovoljno, ali su im itekako potrebni da bi preživjeli. Osjetljivost stvara sigurnost. Osjetljivost je toplina. „Ja sam tako nevjerovatno, glupo osjetljiva osoba da sve što mi se događa, proživljavam jako intenzivno. Sve osjećam jako duboko. Kada duboko osjećate stvari i puno razmišljate o stvarima i razmišljate o tome kako se osjećate, naučite puno o sebi. A kada upoznaš sebe, upoznaješ život.“, rekla je Fiona Apple prije trideset godina. Često razmišljam o ovoj izjavi te kako će uvijek postojati ljudi koji će se osjećati preosjetljivo iako se to možda ne čini tako. Uvijek ćemo misliti da se samo mi tako osjećamo. No, onda čujemo pjesmu, pročitatmo knjigu, pogledamo film i pronađemo se u stihovima, redovima i likovima te shvatimo da nikad nećemo biti sami.

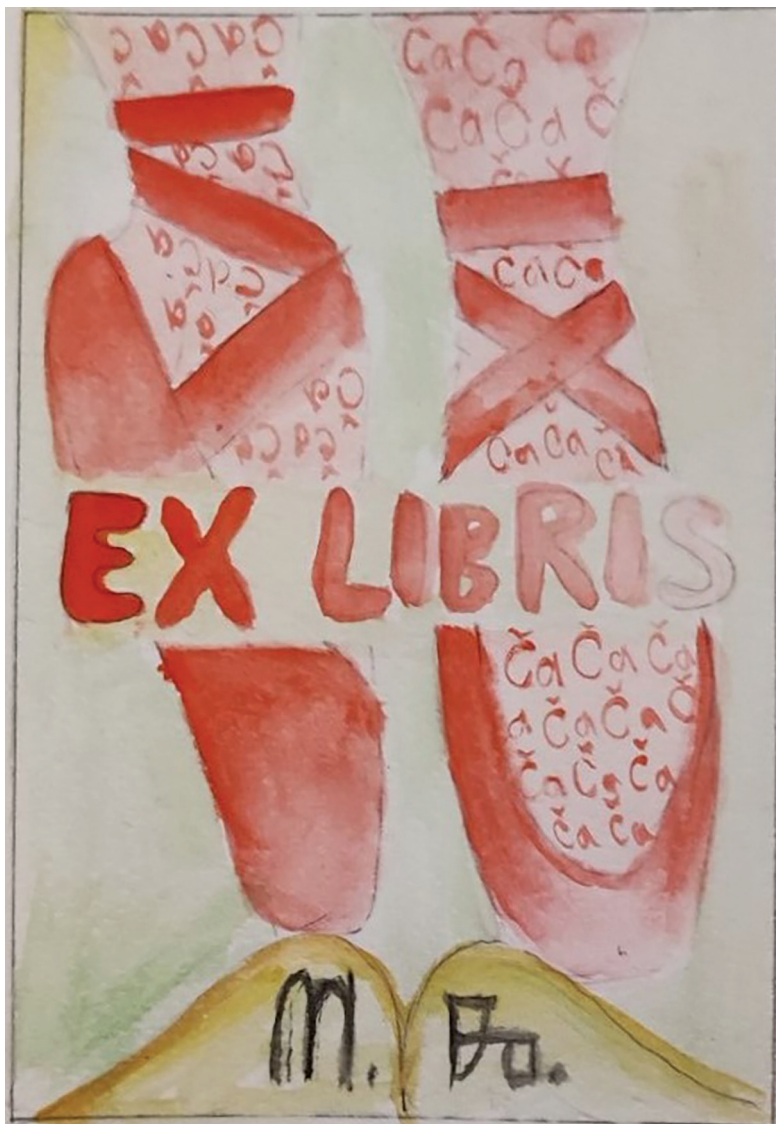
Osjetljivost nas ispunjava, umjetnost je tu kako bi nas podsjetila na to. Smatram da je jedna od najvećih prednosti koju možete posjedovati sposobnost da budete nježni. U svijetu koji je ispunjen mržnjom i pohlepom ima toliko moći u ljubavi, opraštanju i brizi. Toliko ljepote u tome da vam srce bude ispunjeno ljubavlju, čak iako je to ponekad teško. Osjetljivost nas održava zdravima u ovome ludome svijetu. Zapamtite, duboko osjećanje nije prokletstvo, to je rijedak dar.

1. NAGRADA MIĆE SUNCE – SREDNJA ŠKOLA

Nikol Antak, 3. razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Mila Zubčić, 8. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Čovjek u kiklopskim vremenima

(komentar na roman *Kiklop* Ranka Marinkovića)

Kiklopsko vrijeme vrijeme je straha, životnih dvojbi, iščekivanja nečega lošeg, pitanja o životu i smrti. U djelu *Kiklop* Ranka Marinkovića novinar i filmski kritičar Melkior Tresić u strahu je od nadolazećeg Drugog svjetskog rata te mu je jedini cilj preživjeti.

Melkiorov poprilično miran i lagodan život u Zagrebu prekida Drugi svjetski rat te poziv za mobilizaciju koju je do tada ustrajno izbjegavao. Njegov ga strah polako dovodi do ludila, strah preuzima njegove misli, njegov razum te se od jednoga mladog intelektualca pretvara u čovjeka kojim upravljaju strah i nemir. Osjeća se nemoćno, nesigurno, usamljeno i nelagodno, a njegov intelektualni razum gubi svoju snagu. No, je li za kriviti Melkiora što se doveo do ludila? Sigurno je mogao, kao učena osoba, reagirati staloženo i razumno te tako prebroditi egzistencijalnu krizu koju u sebi proživljava, a ne prepustiti se strahu i izgubiti kontrolu nad sobom. Zbog toga je od glavnoga lika u svojem životu postao negativac. Međutim, Melkior je čovjek, čovjek koji ima svoj život i radije bi ga proveo u miru nego na ratištu gdje bi se svaki čas pitao je li mu to zadnji. Je li čovjek mlak ako se boji za svoju sigurnost i sigurnost voljenih? U središtu je kiklopskih vremena strah i svaki se čovjek na neki način suočava s njim, bilo u sebi ili nekako drugačije. Strah proživljava svatko u tom trenutku: mladić koji dobije poziv za vojsku, njegovi roditelji, obitelj, žena ili djevojka, prijatelji... Teško je i samo zamisliti kroz što čovjek prolazi u svojim mislima u tim trenucima. Čovjek u kiklopskom vremenu proživljava mnogo, ne spava, ne uživa u druženju s prijateljima, svaki trenutak s najbližima pamti jer se pita je li im to posljednji zajednički, pita se je li mogao biti zahvalniji na onome što ima, na one zadnje mirne trenutke u svojem domu misli s čežnjom, najradije bi čvrsto zagrlilo svaki tren, svako sjećanje prije nego li ga smjeste u surovu stvarnost kiklopskoga vremena.

Za zaključiti je da su kiklopska vremena izazovna za svakoga čovjeka koji se u njima nađe. Ono što je važno jest ostati što staloženiji, tj., kontrolirati strah i ne dopustiti da nadvlada i preuzme razum kao što je Melkioru. Važno je imati ravnotežu i, ako možete, imajte nade da poslije kiše dolazi sunce. Sve ima svoj kraj pa tako i kiklopska vremena.

2. NAGRADA MIĆE SUNCE – SREDNJA ŠKOLA

Dragana Klarić, 4. razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Antonija Milošević, 4. razred - "Crikvenica u moje oku"
Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica
Mentorica: Helena Mance, dipl. knjižničarka

Svi su ljudi jednaki, ali neki su jednakiji od drugih

Od samoga rođenja pa sve do smrti, svatko od nas ima neke svoje misli. Svatko bije neke svoje bitke. Ljudi se rađaju jednakima, neiskvarenima i plahima. Zao čovjek nije stvoren takvim. Osobnost i karakteristike stječemo tijekom života.

Novorođenče dolazi u obitelj koju nije moglo samostalno izabrati. Ona predstavlja većinu ugleda i položaja u društvu. Zbog takvih, naizgled djetinjastih i bezazlenih stvari, mnogima su zatvorena „određena vrata života”. Uspješni, poznati i imućni predci donose blistavu budućnost generacijama koje će uslijediti nakon njih. Situacija poput navedene zbila se u „Životinjskoj farmi” Georgea Orwella između svinja. Stari Major pružio je Napoleonu i Snowballu moć za koju su bili previše sebični, nezreli i pohlepni. To nije u potpunosti točno za obje svinje, ali zbog tuđih pogrešaka uvijek nastradaju nedužni. Država u kojoj živimo pruža nam slobodu i mogućnost osobnoga izbora. Ne znamo to cijeniti, ali dobro je poznato da čovjek uči čitavoga života. Ona možda nije bila takva oduvijek, ali mukotrpnim radom i mnogim naporima pretvorena je u ono o čemu su svi stanovnici sanjali. Životinje su imale jednaku želju, no stvari su izmakle kontroli. Netko je bio iza kulisa. Netko je iznova gasio vatru koja je plamsala u njihovim grudima, uporno „hladio” vrele krv koja je protjecala njihovim tijelima. Do posljednjih trenutaka nisu shvaćale gdje griješe i što ih to neprestano unazađuje. Pravi neprijatelj imao je osmijeh na licu i bio im je bliže no što su mogle zamisliti. Kada su ljudi u pitanju, društvene nepravde prisutne su na razini svakodnevice. Orwell prikazuje kako se često događa da neki ljudi stječu privilegije i moć na štetu drugih iako bi svi trebali biti jednaki. Bez obzira na to koliko je određena država napredna, ona nikada neće moći utjecati na svaki detalj pojedinčeva života. Mnogi to iskorištavaju i smišljaju svoje planove, zalažu se za neka vjerovanja koja naknadno nameću ostalima. To može biti frustrirajuće, ali važno je da se borimo za pravедnost i jednakost u našem okruženju. Zašto odlagati za sutra nešto što možeš učiniti već ovoga trena? Dovoljan je samo jedan čovjek za potpunu promjenu cijeloga naroda. Promjena može biti pozitivna ili negativna, a zato trebamo biti pažljivi i promisliti komu vjerujemo. Nemaju svi jednake namjere i sa sigurnošću mogu reći da je danas moguće izbrojati iskrene ljude na prste jedne ruke. Prevaranti i manipulatori uzimaju emocionalno nestabilne i nezadovoljne osobe kao glavne mete. Mnogi vladari i predsjednici vrsni su govornici te su na taj način zadobili publiku. To nas ne treba tištiti jer sve dok je Bog tu, svaka briga dijeli se napola. On uzima svaki problem kao svoj i nikada ne prestaje vjerovati u svoju djecu. Na svojim leđima, nosi teret koji nijedno ljudsko biće nikada ne bi moglo podnijeti.

Njegova stopala puna su žuljeva, tijelo modro, leđa krvava i izgrebana. Nikada se nije kajao zbog toga. Njegovo je srce veliko i zrači neizmjernom ljubavlju koju nesebično pruža drugima. Trebamo dovoljno vjerovati u Njega i koračati svijetom podignute glave. On pepeo pretvara u najljepše dijamante, zlo u dobro. Sve dok je On uz nas, možemo i sami protiv svih. Bez obzira na to tko vlada ili vodi našu državu, slobodni smo dok je uz nas. On je heroj i jedini kojemu se trebamo klanjati. Njegove zapovijedi nikada se neće mijenjati, uz Njega nikada nećemo biti gladni kruha. Zašto se onda bojimo smrti? Nemaju svi jednaka razmišljanja i zato smo došli do trenutnoga položaja. Mislim da su životinje Boga mogle pronaći u nekim drugim stvarima, ali jednostavno nisu bile dovoljno hrabre. On je junak bez plašta i čarobnih moći.

U životu je važno posvetiti se sebi i osobnomu rastu. Trebamo otkriti svoje vrline i mane, ali skriti ono što ostalima može pomoći pri manipulaciji ili ucjenjivanju. Poštuj svoje prijatelje, ali nikada nemoj činiti nešto protiv svoje volje. Ako si snažan i prkosan, nemoj se zanijeti i otići preko svojih granica, može te koštati života. Kad god imaš priliku okrenuti novi list u životu, učini to i ne mari što ostali govore.

3. NAGRADA MIĆE SUNCE – SREDNJA ŠKOLA

Sara Grozdanić, 2. razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Iris Mrzljak, prof.

Klara Bezić, 8 razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Ako vam plan ne uspije, mijenjajte plan, ali nikada ne mijenjajte cilj

U životu ćemo se često susretati s raznim izazovima i preprekama koje mogu dovesti do neuspjeha u ostvarivanju naših planova. Međutim, ključ uspjeha leži u našoj upornosti i sposobnosti prilagodbe u različitim situacijama.

Suočavanje s neuspjehom ne znači kraj našeg puta prema cilju, to predstavlja znak da je možda potrebno promijeniti strategiju i pokušati ponovno. Mijenjati plan nije znak slabosti ili odustajanja, već znak inteligencije i prilagođavanja na određenu prepreku. Najveća prepreka koja nas sprječava u ostvarenju naših ciljeva tijekom života uglavnom su mišljenja drugih ljudi. Uvijek ćemo naići na one osobe koje će imati predrasude o nama i koje će pronaći zamjerku za sve naše postupke. Naravno, uvijek je važno poslušati kritiku, ali također je važno razlikovati dobronamjernu kritiku od one loše i zlobne. U procesu postizanja cilja moramo biti otvoreni za nove ideje, suradnju s drugima koji nam pokušavaju pomoći i, najvažnije od svega, moramo znati učiti iz vlastitih pogrešaka. Svaki neuspjeh sa sobom nosi važnu lekciju koja nas može ojačati i koja nas može približiti ostvarenju našeg cilja na bolji i promišljeniji način. Ne smijemo nikada odbaciti svoje ciljeve i svoje snove zbog nekoliko pogrešnih postupaka, već je potrebno prepoznati vlastiti potencijal i biti uvjeren da takve stvari nisu nešto što će nas sprječavati da se dokažemo uspješnima samima sebi.

Kada imamo jasno zacrtan cilj pred sobom i neumornu volju da ga ostvarimo, ne postoji prepreka koju ne možemo savladati. Mijenjajmo plan koliko god je puta potrebno, ali ne smijemo si dozvoliti da zbog lošeg plana promijenimo i cilj koji istinski želimo ostvariti.

POHVALJENI RAD – SREDNJA ŠKOLA

Sara Hlača, 3. razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Ivona Rajkovačić, 7. razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Suzana Kljuš, prof.

„Cijeli je svijet pozornica“

(William Shakespeare)

U današnjem svijetu prevelika je opterećenost ljudi tuđim životima. Svi su opterećeni time što drugi rade, kako se ponašaju... Toliko se zamaraju time da na kraju izgube sebe i svoje ciljeve u životu. Tada postaje bitno samo natjecanje kako postati bolji i uspješniji od svih, iako se ne vidiš na tom putu, ali drugi su svi krenuli tim putem pa krećeš i ti. Isto kao što, ako si drugačiji od drugih, svi kreću „pokazivati prstom“ u tebe. Više nije dobro imati svoj ukus, svoje stavove i želje, već se moraš povoditi za drugima ako želiš biti prihvaćen.

Upravo zato možemo reći da je „cijeli svijet pozornica“ jer se tijekom cijelog života pokušavamo dokazati drugima, pokušavamo se izboriti da nas drugi primijete ovakve kakvi jesmo. U tom trenutku svijet postaje jedna velika pozornica gdje se svi međusobno natječu. Uvijek imaš osjećaj da nisi dovoljno dobar naspram drugih te da manje vrijediš od njih. Tijekom tog „natjecanja“ u život ti uđe osoba kojoj to sve ipak nije važno i koja samo želi biti ono što je i ispuniti svoje ciljeve i želje. Tebi dokaže da vrijediš i nauči te da poštuješ samoga sebe. Nauči te da nije bitno biti bolji od svih, bitno je biti sretan. Kada to shvatiš, „natjecanje“ prestaje. Tada shvatiš da te nikada neće voljeti svi, ali onaj tko te želi u svom životu, bit ćeš mu dovoljan upravo ovakav kakav jesi te se neće biti potrebno mijenjati i dokazivati.

Kada ljudima ne bi bila tolika želja ismijavati druge i natjecati se u svemu, mislim da bismo se svi osjećali ljepše te bi „svijet bio pozornica“ na kojoj nikoga ne bi bilo sram pokazati pravog sebe jer bismo svi bili sretniji i više se poštovali.

POHVALJENI RAD – SREDNJA ŠKOLA

Natali Jovanović, 3. razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Lea Gržac, 6. razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Pismo skriveno u prašini moga sna

Hej, ti, medeni slatke stvore!

Znaš li kome si ukrao snove? Tko ti je stihove pisao? Tko te je volio najviše? Nekome je do tebe stalo. Kome? Razmisli još malo. Daj pusti one glupost, urezivanje imena u drvo, zapisivanja datuma na zidovima, lokote na mostu jer ako to tko vidi, pomislit će da je bila neka velika ljubav u pitanju, a to je, zapravo, bila samo jedna velika fantazija.

Ma da si i daleko, ništa ne smeta, vječna ljubav ostaje i da si na kraju svijeta. Ako je grijeh što te volim, neka mi se to nikada ne oprostí. Ostani tu gdje jesi, u mom srcu, na istoj adresi. Da te mogu uvijek naći, da ti kažem koliko mi tvoja ljubav znači.

Stojim sada u velikome gradu, nažalost, izgubila sam svaku nadu. Kako hodam brže, sve glasnije čujem tišinu u pustim ulicama grada. Put budućnosti mi više nije jasan. Stojim i gledam što da radim, gdje da nađem dio koji mome tijelu nedostaje jer pobjeći je lako, ali to je za budalu svaku jako lako. Borim se i borim i predati se već polako želim. Tijelo umarati više ne želim. Trči, hodaj, pričaj da ti lakše bude, ali sve je isto i čujem sve glasnije i glasnije tišinu kako kaže: „Predaj se!“.

Dala sam svoje najbolje, srce i dušu koje si volio. Kao u filmu sve počne lijepo, ali ova ljubav završava se tužnim smiješkom. Možda laž je bila sve, ali ipak i dalje sjetim nas se, kao dva stranca prepušteni sami sebi. Kažu ljudi da vrijeme liječi sve, ali ne i srce moje koje je kucalo za tebe. U zagrljaj tvoj ja više neću doći. Sve propada, sve je već propalo, meni to nije potrebno. Ova ljubav okrutna i hladna bez imalo sjaja. Vrijeme leti, neće stati, svijet se okreće, neće se zaustaviti, ali od prvog trena kad sam ti sve dala, od prvoga trenutka kad sam te vidjela nisam ni znala koliku sam veliku grešku napravila. No, već je kasno za sve.

Idemo dalje svatko svojim novim putem, borbama uz nove uspone i padove. Sjeti me se ponekad ako ti je teško, ako me još imalo voliš negdje u dubini svoga srca, javi se. Ako se jednog dana poželiš isplakati, pozovi me, pokušat ću te nasmijati. Ako ne uspijem, ne brini, plakati ćemo zajedno. Ako želiš pobjeći od svih, zovi me, možda ostaneš tu. Ako ne, ja ću pobjeći s tobom. Ako ne bude ikoga da sasluša tvoje probleme, javi se meni, ja ću slušati i biti pored tebe, ali znaj da ako me jednom nazoveš, a ja se ne javim, znaj da možda baš ti meni trebaš i potraži me na mjestima gdje sam bila s tobom najviše.

Joj, živote gorki, mladosti mi prkosíš. Zašto? Mladost je jedna i prolazna brzo. Gorki družé, ne tražim zlata, ni srebra ne tražim, ni najljepše ruže ovoga svijeta, već mir koji pružiti nikako ne znaš. Priliku mi pruži da moj put bude duži. Prijatelji mi budi da se ja mogu sretna probuditi. Svakog jutra lice moje tuga ispuni.

Pa daj, živote, budi fer i pruži mi ruke da pogledam malo bolje taj svijet. Svjetla mi daj, obasjaj mi put kojim ići i ne budi i ti kao svi ovi ljudi, sebični i grubi. Daj da dišem punim plućima, nemoj me gušiti i vući u dubinu nesretnu. Daj mi slobodu zraka da vidim kako je to kad imaš pogled iza gustih oblaka.

Nađi mi nekoga, živote prokleti, koji zna istinski reći: „Volim te!“.

POHVALJENI RAD – SREDNJA ŠKOLA

Sara Sokoli, 3. razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

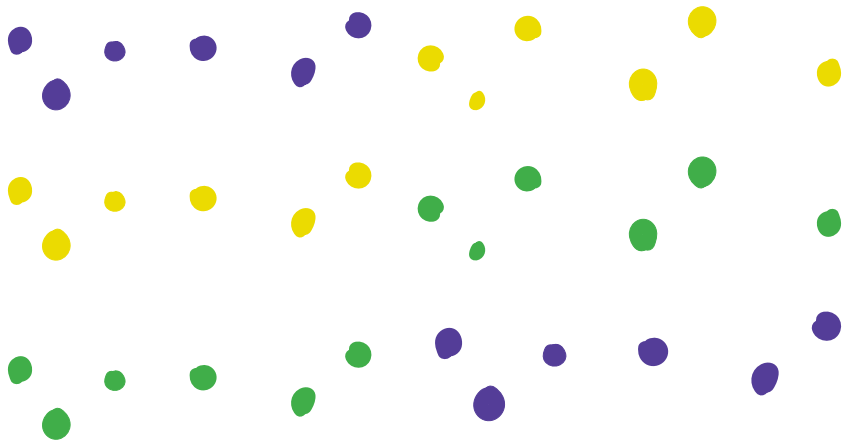
Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Anamaria Petrušanec, 1. razred - "Tamna strana mora"

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Helena Mance, dipl. knjižničarka

Sadržaj

Impresum	2
Predgovor dr.sc. Irides Zović	4
LITERARNI RADOVI	
• POREČ	
Pet neobičnih navika koje me čine savršenim Katja Mihoković	7
Svijet Mašte Anteo Bartolić	9
Mjesec Leo Čolaković	11
Moje seke i ja Samuel Pincan	12
Sono una ragazzina del Medio Evo Virginia Vendrame	15
Un luogo speciale Naja Jugovac	16
Tišina i Zmajoliki Neva Blažević	18
Raspašoj Anika Blažević	26
Ljubav ne vidi očima Lucija Geržinić	33

Slučaj Nasmijane Zvijeri	36
Natali Bogojević	
Štorija o lakodelcu	42
Sandi Herak	
● ZABOK	
Omejek, teta i jes	47
Marta Brlek	
Regica	49
Tia Glumpak	
Čudesni sastojak	53
Ljiljana Suhić	
Gore među zvijezdama	56
Karla Bosnar	
I kaj sad?	59
Luka Grabušić	
Izgubljen	61
Noa Krušelj	
Nije vjerovao	63
Roko Borovec	
Potruga za ukradenom knjigom	65
Dora Kužnar	
Proljetne sitnice	66
Petra Kompesak	
Radna subota	68
Mateo Šalković	
Plemenito zanimanje	70
Ivona Herout	
Kaleidoskop	73
Lana Ferček	
Od danas vegeterijanec	77
Antonela Cesarec	

Zvijezde ili umjetnost	79
Antonija Duh	
Božić 2034.	81
Hana Cizel	
Crveni križ	84
Lara Schatten	
Ko je deda lvek?	88
Mila Mitrović	
Vse je drugač	92
Marta Vevec	
Obiteljski antiportret	93
Dina Draganić	
Big Kokoš	97
Kristinka Volarić	
● CRIKVENICA	
Prošal je Stipan, a vrnul se Stiv	101
Lea Pijevac	
Moje djetinjstvo miriše na tek pečeni kruh	103
Doria Pajan	
Stara šterna	106
Niko Katunar	
Lažna slika stvarnosti	107
Lea Lučić	
Maslina kod čovik	108
Dorian Car	
Moj čeznutljivi let	109
Lea Gržac	
Neprocjenjiva slika obitelji	111
Tea Lisko	
Ovisnost o društvenim mrežama i kako joj stati na kraj	113
Marta Cerović	

Ovisnosti – problem i izazov novog doba	115
Dina Jurić	
Predvečerje	117
Nicola Mađar	
Svugdje je lijepo, ali kod kuće je najljepše	118
Mia Ivančić	
Veliki ljudi čine svijet boljim mjestom	120
Marija Krmpotić	
Vikendica na Vlašiću	122
Karla Ivčić	
Ljepota osjetljivosti	124
Nikol Antak	
Čovjek u kiklopskim vremenima	126
Dragana Klarić	
Svi su ljudi jednaki, ali neki su jednakiji od drugih	128
Sara Grozdanić	
Ako vam plan ne uspije, mijenjajte plan, ali nikada ne mijenjajte cilj	130
Sara Hlača	
„Cijeli je svijet pozornica“	132
Natali Jovanović	
Pismo skriveno u prašini moga sna	134
Sara Sokoli	

LIKOVNI RADOVI

● POREČ

Siria Poropat	6
Dora Rašić	8
Ema Koverlica	10
Mateo Fator	14
Lara Prekalj	17

Lea Venier	19
Anđela Paropatić	22
Megi Gostojić Strani	25
Zoe Bošnjak Simunić	27
Lucija Jozić	29
Chiara Mačinić	31
Ivana Sluganović	32
Eva Palman	35
Lana Koraca	38
Lucija Erjavec	41
Lana Brčić	44
Marta Benčić	45

● **ZABOK**

Stefany Marie Kadoić	46
Ema Herak	48
Amadeja Rigač	50
Nola Ladišić	52
Dora Kužnar	55
Franciska Kuna	58
Paula Petrač	62
Lorena Petek	64
Ela Štefek	67
Leonardo Kamenečki	72
David Franjkutić	75
Franciska Kuna	80
Leeloo Matija Fiket i Jakov Turjak	83

Gita Vlahek	87
Luka Vrček	91
Karla Omerza, Dora Šarić, Stefany Marie Kadoić	96
Ela Štefek	99

● **CRIKVENICA**

Angelina Palić	100
Laura Brusić	102
Mia Ivančić	105
Melanie Žužić	108
Patricia Lara Lisko	110
Ira Đerić Hasanac	112
Nicola Mađar	114
Ana Gašparović	116
Ema Antonia Lončarić	119
Laura Brusić	121
Magdalena Rubčić	123
Mila Zubčić	125
Antonija Milošević	127
Klara Bezić	129
Ivona Rajkovačić	131
Lea Gržac	133
Anamaria Petrušanec	135

PoZiCa^{2024.}

